

Talousarvio 2024

Taloussuunnitelma 2025-2026

Kaupunginhallitus 20.11.2023 § 403

Kaupunginhallitus 27.11.2023 § 416

Kaupunginvaltuusto 4.12.2023 § xxx

raisio

Kannen kuva: Emma Wuokko, Rakennustoimisto Laamo Oy

raisio

SISÄLLYSLUETTELO

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2024	1
2. TOIMIALOJEN KATSAUKSET VUOTEEN 2024	3
2.1. Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan vuosi 2024	3
2.2. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan vuosi 2024	5
3. TALOUSARVION YLEISET LÄHTÖKOHDAT	7
3.1. Yleinen taloudellinen tilanne	7
3.2. Kuntien verotulot	9
3.3. Kuntien valtionavut	10
3.4. Raision kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat	11
3.5. Ilmastotyö	20
4. RISKIENARVIOINTI JA -HALLINTA	24
4.1. Käsitteet	24
4.2. Raision kaupungin riskiluokitus	25
4.2.1. Riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia	26
4.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta	26
4.4. Tytäryhteisöjen varautuminen	26
4.5. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien riskitaulukot.....	27
4.5.1. Kh, konserni	27
4.5.2. Kh, kaupunkikehitys	28
4.5.3. Lupalautakunta	29
4.5.4. Infralautakunta	30
4.5.5. Sivistyslautakunta	31
4.5.6. Vapaa-aikalautakunta	31
5. TALOUSARVION SITOVIUUS	32
5.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien	32
5.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet.....	32
5.2.1. Talousarvion sitovuus	32
5.2.2. Käyttösuunnitelmat	32
5.2.3. Raportointi	32
5.2.4. Strategiset tavoitteet	32
5.2.5. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen	33
5.2.6. Muut ohjeet	33
5.2.7. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt	33
5.3. Raision kaupungin tilivelvolliset.....	34
5.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus	34
6. TAVOITTEET KUNTAKONSERNIN TYTÄRYHTEISÖILLE JA OSAKKUUSYHTEISÖILLE	36
6.1. Yleiset periaatteet	36
6.2. Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Koy Kerttulan Jäähalli) yhteiset tavoitteet	37
6.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita	38
6.4. Raision kaupungin konserni jäsenyhteisöineen*	38

6.5. Raisonin Vesi Oy.....	39
6.6. Raisonin Vuokra-asunnot Oy	42
6.7. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli	44
7. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEALUEET VUODELLE 2024	45
8. TALOUSARVION TULOJEN JA MENOJEN MUODOSTUMINEN	46
8.1. Yhteenveto lautakuntien luvuista	46
8.2. Raisonin kaupungin verotulot.....	46
8.3. Raisonin kaupungin valtionosuudet	49
8.4. Henkilöstö ja henkilöstökulut.....	50
8.5. Tuloslaskelma 2024-2026	53
8.5.1. Tuloslaskelma, ulkoiset	54
8.5.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset	55
8.5.3. Sisäiset ostot ja myynnit	56
8.6. Rahoituslaskelma 2024-2026.....	57
9. KÄYTTÖTALOUS JA SITOVAT TAVOITTEET LAUTAKUNNITTAIN	58
9.1. Kaupunginhallitus	59
9.1.1. Kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat	59
9.1.2. Kaupunginhallitus: KH, konserni	59
9.1.2.1. KH, konsernin strategiset ja sitovat tavoitteet	59
9.1.2.2. KH, konserni: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2024	61
9.1.2.3. KH, konserni: Ulkoiset määrärahat	66
9.1.2.4. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	67
9.1.2.5. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	67
9.1.2.6. Kaupunginhallitus/muu rahoitus	68
9.1.3. Kaupunginhallitus: Kh, kaupunkikehitys	69
9.1.3.1. Kaupunkitasoiset Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategiset ja sitovat tavoitteet	69
9.1.3.2. Kh, kaupunkikehityksen strategiset ja sitovat tavoitteet	70
9.1.3.3. Kh, kaupunkikehitys: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2024	71
9.1.3.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat muutokset	72
9.1.3.5. Kh, kaupunkikehitys: Ulkoiset määrärahat	78
9.1.3.6. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	79
9.1.3.7. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	79
9.2. Lupalautakunta.....	80
9.2.1. Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	80
9.2.2. Lupalautakunnan vuosi 2024	81
9.2.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	81
9.2.4. Ulkoiset määrärahat	82
9.2.5. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	83
9.2.6. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	83
9.3. Infralautakunta.....	84
9.3.1. Infralautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	84
9.3.2. Infralautakunnan vuosi 2024	84
9.3.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	85
9.3.4. Ulkoiset määrärahat	87

9.3.5. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	88
9.3.6. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	88
9.4. Sivistyslautakunta	89
9.4.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet	89
9.4.2. Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	89
9.4.3. Sivistyslautakunnan vuosi 2024	90
9.4.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	91
9.4.5. Ulkoiset määrärahat	92
9.4.6. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	93
9.4.7. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	93
9.5. Vapaa-aikalautakunta	94
9.5.1. Vapaa-aikalautakunnan strategiset tavoitteet	94
9.5.2. Vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	94
9.5.3. Vapaa-aikalautakunnan vuosi 2024	95
9.5.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	95
9.5.5. Ulkoiset määrärahat	96
9.5.6. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	97
9.5.7. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	97
10. INVESTOINNIT	98
10.1. Yhteenveto investoinneista 2024-2026	98
10.2. Investointihankkeet 2024-2028	99
10.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset.....	102
10.4. Kunnallistekniikan investointiohjelma 2024-2026	105
10.4.1. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2024	106
10.5. Talonrakentamisohjelma 2024-2028.....	111
10.5.1. Talonrakentamisohjelman 2024-2028 hankekohtaiset perustelut	111

1. Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2024

Vuoden 2024 talousarviota laaditaan olosuhteissa, joissa Ukrainassa ja Israelissa käydään sotaa, inflaatio on asettunut korkeahkoihin lukemiin ja korkotasot näyttävät voivan asettua neljän prosentin tuntumaan. Siinä missä Yhdysvaltain talous on vahvassa iskussa Suomen rakennussektori on hiljaisempi kuin kertaakaan sitten talvisodan ja kotimaan talouskehityksen näkymä sumuinen. Vaikeasta maailmantilanteesta ja pandemiasta huolimatta Raisio on jatkanut kasvuaan neljättä vuotta eli meitä raisiolaisia on lähes 25.300. Seudullisena alisuoriutujanakin välillä pidetty Raisio on myös niittänyt menestystä erilaisissa kaupunkivertailuissa ollen muun muassa asuntoluottoluokituksessa Suomen parhaassa A-luokassa. Raisio on myöskin noteerattu yhdeksi Suomen perheystävällisimmistä kaupungeista ja keskustan viheralueet ovat meillä parhaiten saavutettavissa.

Vuonna 2023 on otettu lukuisia kehitysaskelaita kaupungin kehityksessä: palveluverkkopäätösten toteuttaminen alkoi Tiedonpuiston koulun rakennustöiden käynnistämällä, Playa del Raisiota on kehitetty edelleen ja rannalla pidettiin menestyksekkäät festivaalit, asukasbudjettiprosessi otettiin onnistuneesti käyttöön, Suomen suurimpiin kuuluva virtavesien ennallistamishanke eli Raisiojoen ennallistaminen valmistui, Raision harrastamisen malli vakiintui ja urauurtava ”Hyvällä sykkeellä töissä” -työhyvinvointihanke käynnistyi yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Kaupunkistrategiaan perustuvaa kehittämistä on tehty laaja-alaisesti ja kumppanuuksia yritysten, yhdistysten ja naapurikaupunkien kanssa on vahvistettu. Kaupunkiin on sijoittunut edelleen merkittävä määrä uusia yrityksiä ja asukkaita. Vuoden 2024 talousarviossa on jatkettu strategian tavoitteiden ja mittaroinnin kehittämistä.

Vuosi 2023 on ollut ensimmäinen vuosi, jolloin Raisiolla ei ole omia sosiaali- ja terveystalouksia järjestettävänä ja näin ollen kaupunki on keskittynyt enemmän uuteen sivistys- ja mahdollistajakaupungin rooliin. Samalla valmistaudumme vuonna 2025 tapahtuvaan TE-palveluiden siirtoon kunnille osana Turun seudun työllisyysaluetta, jonka osaksi valmistellaan Raisiolle laajempaa vastuuta Turun seudun läntisten kuntien palveluiden järjestämisestä.

Vuonna 2024 Raisio jatkaa edelleen vahvaa panostamista strategian toteuttamiseen ja kestävästä kasvun rohkeaan rakentamiseen. Kaupungin tavoitteena on olla vehreä ja vetovoimainen uuden sukupolven kasvukaupunki. Jatkamme panostamista uusien koulujen rakentamiseen, monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tarjoamiseen lapsille ja nuorille sekä juhlimme Raision 50-vuotista kaupunkitaivalta suojelemalla Kuloisten metsän ja toteuttamalla asukasbudjetin ideoita. Panostamme myös ennätyskellisen paljon maahanmuuttajien kotoutumiseen ja laadimme uuden elinvoimaohjelman kasvun rakentamisen pelikirjaksi. Kaupunkisuunnittelussa keskiössä on keskustan arkkitehtuurikilpailu, jonka on tarkoitus toimia keskustavision päivityksenä ja Raision uuden keskustan asemakaavoituksen perustana. Lisäksi Raision juna-aseman suunnittelu etenee, merelliselle Raisiolle laaditaan visio ja yleiskaavan päivitystyö käynnistetään.

Taloussuunnitelmavuodet näyttävät kaupungin kasvuinvestointien ja nousseen korkotason johdosta haasteellisilta ja vaativatkin merkittäviä menokasvun hillintätoimia sekä tuottojen kasvattamista. Vuoden 2024 aikana laaditaan vaihtoehtoisia tulojen parantamisen ja menokasvun hillintäsuunnitelmia, joiden tavoitteena on turvata kestävä kasvu, investointikyky ja talouden tasapainottuminen suunnitelmavuosien aikana. Ehdotukset tullaan laatimaan johtoryhmän valmistelusta ja tuodaan tarvittaessa erikseen päätöksentekoon vuoden 2024 aikana.

Vuoden 2024 talousarvio on niukasti alijäämäinen. Vuosikate on 8,1 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos on -0,2 miljoonaa euroa. Kaupunkilaisille tarjottavien palvelujen määrä ja laatu pysyvät laadukkaina. Investointeja sisältyy talousarvioon 30,7 miljoonaa euroa (netto) ja investoinneista noin 73,2 % kohdistuu talonrakennushankkeisiin. Raisio on liki 25.300 asukkaan

vahvasti kehittyvä kasvukaupunki 150.000 asukkaan kaupungin palveluilla. Kiihtyvän muutoksen keskellä Raisio jatkaa kestävän kasvun rohkeaa rakentamista.

Kaupunginjohtaja

Eero Vainio

Raisiossa 16.11.2023

2. Toimialojen katsaukset vuoteen 2024

2.1. Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan vuosi 2024

Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala koostuu kaupunkikehityspalvelut ja infrapalvelut - vastuualueista. Toimialan keskeisenä tehtävänä on tukea Raision kaupungin elinvoiman ja kilpailukykyyn rakentamista laaja-alaisessa yhteistyössä niin kaupungin sisäisten kuin ulkoisten sidosryhmien kanssa. Toimialan työskentely on luonteeltaan laaja-alaista. Sen keskeisimpiä molempia vastuualueita yhdistäviä teemoja vuonna 2024 ovat sivistystoimialan palveluverkkohankkeet, strategiassa mainittujen keskustan kehittämistavoitteiden jalkauttaminen, E18-projektiin valmistelutoimenpiteet, merellisen Raision kehittäminen, kotoutumistyön edistäminen sekä TE-uudistuksen toteutuksen valmistelu.

Kaupunkikehityspalvelut on kokenut viime vuosina muutoksia niin koko kaupunkiorganisaation organisaatiomuutoksen kuin soteuudistuksen yhteydessä. Soteuudistuksen myötä kaupunkikehityspalveluiden organisaatioon muodostui yritys- ja työllisyyspalveluiden palvelualue, joka pitää sisällään myös kotoutumispalvelut. Samalla organisaatio otti askeleen kohti tulevaa ja ennakoi tulevia lakiuudistuksia, kuten TE-palveluiden siirtoa kuntiin sekä kotoutumislain tulevaa uudistusta.

Seuraava suuri muutos on 1.1.2025 lukien, jolloin TE-palveluiden siirto kuntiin tapahtuu. Turun seudulla neuvotellun vastuukuntamallin mukaisesti toimintoja tullaan tekemään niin keskitetysti Turussa kuin aluepalvelupisteissä seudulla. Raisio varautuu vuoden 2024 toiminnassaan siirron jatkovalmisteluun sekä mahdolliseen aluepalvelupisteen pystyttämiseen Raisioon.

Kaupunki kasvaa ja kehittyy edelleen vauhdilla. Maankäytön ja kaavoituksen näkökulmasta painopiste on ollut vahvasti uuden kaavallisesti kehitettävän raakamaan hankinnassa. Keskeistä on mahdollistaa palvelurakenteen kehittäminen hyväksytyjen varhaiskasvatuksen ja kouluverkon palveluverkkoselvitysten mukaisesti. Yleiskaavan päivitystyötä edistetään vuoden 2024 aikana mm. yleispiirteisellä luontoselvityksellä. Päivityksen alla on myös elinvoimaohjelma, jolla pyritään luomaan yhtenäinen toimenpiderunko niin yritys- ja työllisyyspalveluiden kuin maankäyttö- ja asumispalveluiden tarpeisiin.

Pakolaisina Raisioon muuttavista henkilöistä kaupunki saa KEHA-keskukselta niin sanottua laskennallista korvausta, jolla katetaan näiden henkilöiden kotouttamista tukevaa palvelua ja toimenpiteitä. Raisiosta kotikunnan hakeneita ukrainalaisia on viimeisimmän tiedon mukaan noin 200 henkeä ja niin laskennallisten korvausten kuten myös ukrainalaisten määrän arvioidaan kasvavan merkittävästi edelleen vuonna 2024. Talousarvioon on arvioitu vuoden 2024 laskennallisten korvausten määräksi 685.000 euroa, jonka käyttöä tullaan allokoimaan muun muassa kotouttamisohjelman mukaisiin toimenpiteisiin ja eri palvelualueille.

Lupalautakunnan vuoteen 2024 ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia aikaisempiin vuosiin nähden. Vuoden 2023 puolella voimaan astunut pieneläinpäivystyksen uudistunut sopimus on voimassa vuoden 2024 loppuun asti ja näyttäytyy lautakunnan kuluja nostavana tekijänä. Lupalautakunta edistää omalta osaltaan kaupungin ilmastotyötä. Tulevaisuuden kestävä Raisio -hankkeen toteuttaminen tukee kaupungin ilmasto- ja kiertotalousjohtamisen kehittämistä sekä ilmastotyön seurantaa ja raportointia. Hanke jatkuu 30.4.2024 saakka.

Infrapalveluiden vastuualueelle kuuluvat kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut sekä ruokapalvelut.

Vuoden 2022 aikana alkaneet maailmanpoliittiset muutokset ja niiden seurannaisvaikutukset huomioitiin osaltaan jo kuluvan vuoden (2023) talousarviossa ja joudutaan ottamaan huomioon myös vuoden 2024 talousarvion laadinnassa. Energian hinnan nousu on osin vakiintunut, inflaatio, elintarvikkeiden hintojen nousu ja toimitusketjujen logistiikkaongelmat aiheuttavat epävarmuutta tulevan vuoden talouden ennustamiseen. Yleiskustannusten nousu heijastuu myös palveluhankintoihin ja kuljetuskustannuksiin. Vuoden 2023 talousarviossa korotettiin em.

nimikkeille varattuja määrärahoja. Vuodelle 2024 vastaavaa yleiskorotusta ei ole tehty. Tuleviin muutoksiin on kuitenkin pyritty varautumaan ja nähtäväksi jää, kuinka siinä onnistutaan.

Monista epävarmuustekijöistä johtuen infralautakunnan talousarvioehdotus vuodelle 2024 ylittää raamin nettona noin 685.000 euroa. Tämänhetkisen vuoden 2023 talousarvion vuoden 2024 talousarvioehdotus ylittää nettona miljoonalla eurolla.

Infrapalvelut toteuttaa sivistystoimialan hyväksytyä palveluverkon uudistusta. Tiedonpuiston koulun rakentaminen aloitettiin 2023 ja koulu valmistuu 2025 lopulla. Uuden yhtenäiskoulun hankesuunnittelu aloitetaan vuonna 2024. Kuloistenniityn uuden päiväkodin rakentaminen aloitetaan 2024. Muiden kiinteistöjen peruskorjauksia tehdään 1,2 M€:n määrärahalta. Talousarvioehdotuksessa on varattu määrärahaa kaupungin omistuksessa olevien huonokuntoisten/käyttämättömien pienikiinteistöjen purkamiseen 100.000 euroa. Lisäksi Harkon purkamiseen on varattu 200.000 euroa.

E18 Raision keskusta -hanke edellyttää kaupungilta investointikustannuksia Väyläviraston kanssa aiemmin sovitun kustannusjaon mukaisesti. Hankkeen aloitusajankohta ei ole vielä tiedossa. Raision Vesi Oy:n on tehtävä korvaavia vesihuollon yhteyksiä ennen E18-hankkeen rakentamisen aloittamista; vesihuollon hankkeen yhteydessä rakennetaan Martinkatu uuden katusuunnitelman mukaiseksi. Tämän hankkeen aloitus selvitetään kevään 2024 aikana.

Viherhoidon urakka kilpailutetaan vuodelle 2024. Pilaantuneiden maa-alueiden hoitoon varataan 50.000 euron määräraha. Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on saatu avustusta Traficom:lta ja toimenpiteitä tehdään edelleen; mm. Varppeenkadun parantaminen sekä eri puolille kaupunkia tulevia pyöräkatoksia ja pyörätelineitä.

Keittiöissä jatketaan biojätteen punnitsemista ja kirjaamista päivittäin ja kerätyllä tiedolla pyritään vaikuttamaan ruokahävikin vähenemiseen. Ruokapalvelun henkilöstökuluihin on huomioitu varhaiskasvatuksen yksiköissä työskentelevien siivousyksikön vakansseilla olevien seitsemän yhdistelmätyöntekijän kulut.

Maailmanpoliittinen tilanne aiheuttaa epävarmuutta energian, palvelujen ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden hinnoissa ja mahdollisissa hintojen nousuissa. Vuoden 2023 talousarviossa varauduttiin melko suuriinkin korotuksiin. Vuodelle 2024 vastaavia korotuksia ei tehdä. Ukrainan sodan mahdollinen päätyminen aiheuttaa Euroopassa ennennäkemättömän jälleenrakennusaallon, jonka vaikutuksia esim. rakennusmateriaalien hintoihin tai rakennusliikkeiden resursseihin/saatavuuteen on mahdotonta ennustaa. Toivottavaa toki olisi, että sota Ukrainassa loppuisi.

Sähkön keskihinta on tasoittunut talven 22-23 hintapiikeistä, Olkiluoto 3:n käyttöönoton myötä sekä tuulivoimatuotannon kasvusta johtuen. Raision kaupungin sähkö on kilpailutettu ja hintoja on sidottu neljännesvuoden jaksoissa etukäteen. Vuoden 2024 talousarviossa ei esitetä korotuksia sähkön hintoihin.

Elintarvikkeiden hinnoissa korotuksia on tullut jo lokakuussa joidenkin tuotteiden osalta 15-20 %. Vuoden 2024 talousarvioon on huomioitu uuden hankintasopimuksen mukaiset hinnat, keskimääräinen korotus on n. 20,0 %. Ruokakuljetuksissa on huomioitu sopimuksen mukainen hinnankorotus 3,3 %.

Lupalautakunnan talousarviokäsittely 28.9.2023 § 80:

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023275-6>

Infralautakunnan talousarviokäsittely 10.10.2023 § 98:

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023279-8>

Kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien (KH, kaupunkikehitys sekä KH, konserni) talousarviot käsitellään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

2.2. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan vuosi 2024

Sivistystoimialalla strategisena painopisteenä ovat viime vuoden tapaan varhaiskasvatus- ja kouluverkon rakenteiden ja toiminnan edelleen suunnittelu ja toteutus. Henkilöstöä ja oppilaita osallistaen jatketaan Tiedonpuiston koulun rakentamisen suunnittelua ja kommentointia yhdessä rakentajien ja arkkitehtien kanssa. Suunnittelun painopiste siirtyy vähitellen tiloista kalusteiden ja av-laitteiston suunnitteluun. Myllypellon koulun tarveselvitys ja hankesuunnitelma valmistuvat talousvuoden aikana, myös vahvasti henkilöstöä ja oppilaita osallistaen.

Perusopetuksen toimintakulttuurin suunnittelu, kehittäminen ja kirjaaminen etenevät. Suunnitelmassa avataan mm. arvopohja, henkilöstöstrategia, toiminnan tavoitteet ja menetelmät: pedagoginen suunnitelma, digipedagoginen suunnitelma ja tuen strategia. Suunnitelma valmistuu talousvuoden aikana ajan myötä kehittyväksi ja muokattavaksi asiakirjaksi.

Varhaiskasvatuksen uuden yksikön rakentaminen Kuloistenniitylle alkaa ja yksikön toiminnan suunnittelu jatkuu. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vastaaminen luo edelleen palvelualueelle toiminnan haasteita, väliaikaisten yksiköiden perustamiselta ei voitane välttyä tälläkään talousarviokaudella. Henkilöstön saatavuuden ongelmiin pyritään vastaamalla huolellisella rekrytoinnilla. Veto- ja pitovoimaa ylläpidetään ja parannetaan hyvällä johtamisella ja työkuulttuurin kehittämisellä.

Lasten ja nuorten oppimisen edellytykset ja hyvinvointi ovat kasvatuksen ja opetuksen toiminnan keskiössä. Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen, yhtenäisen toimintakulttuurin ja tehokkaiden tukipalveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen henkilöstön yhteistyönä vanhempia, lapsia ja nuoria osallistaen ovat olennainen keino saavuttaa tuloksia perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnassa.

Lasten ja nuorten levottomuus ja hyvinvoinnin haasteet edellyttävät varhaiskasvatuksen ja koulun toiminnan kehittämistä kokonaisvaltaisesti edelleen siten, että jokaisella on mahdollisuus fyysiseen ja psyykkiseen koskemattomuuteen ja turvalliseen kouluympäristöön toimintavuoden jokaisena työpäivänä. Yhdyspintojen ja hyvien yhteistyöverkoston ja –käytänteiden rakentaminen hyvinvointialueen palveluiden kanssa on ensiarvoisen tärkeää kasvatuksen ja koulutuksen hyvinvointityössä. Hyvinvointityö on koko kaupungin kaikkien toimijoiden tavoitteellista yhteistyötä.

Lukiokoulutuksessa keskiössä on toimintakulttuurin, yhteisöllisyyden ja yhteistyön kehittäminen sekä opiskeluhuollon vuosikellon jalkauttaminen. Lukiokoulutuksen laatua varmistetaan ja vahvistetaan laatustrategiatyöskentelyn avulla.

Raisio-opiston toiminnassa tavoitteena on laaja-alaisen kurssitoiminnan jatkamisella edistää kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivisuutta. Taideopetusta kehitetään opistojen välisenä yhteistyönä.

Vapaa-aikapalveluissa keskiössä on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen kaikissa ikäryhmissä. Liikunta- ja kulttuuriympäristöjen kehittämisohjelmat ohjaavat toiminnan kehittämistä suunnitelmallisesti ja kuntalaisia osallistaen. Raision harrastamisen malli tarjoaa ja kehittää raisiolaisille lapsille monipuolisia mahdollisuuksia eri harrasteiden parissa yhteistyössä sivistys-, vapaa-aikapalveluiden, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa. Elämyspolun toteuttaminen sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden yhteistyönä vahvistaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman toteuttamista.

Uuden museotilan myötä museotoiminnan ja koko kirjastotalon toimintojen kehittäminen sekä Friisilän alueen kehittäminen nousevat painopisteiksi kirjasto- ja kulttuuritoimen palvelualueella. Kulttuurista hyvinvointia, osallisuutta tukevia ja kestävästä kehityksestä edistäviä tapahtumia ja palveluita kehitetään edelleen.

Nuorisotyön toimintojen kehittäminen lisää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja hyvinvointia. Koulunuorisotyö lisää nuorisotyön ja koulun yhteistyötä entisestään.

Palvelujen digitalisaatiota kehitetään ja lisätään asukkaiden digiosaamista edelleen. Tiedon kerääminen ja sen hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa helpottuu digitaalisten

ratkaisuiden käyttöönoton lisääntyessä. Ennakkovaikutusten arviointia tehdään strategisten painopisteiden päätöksenteon valmistelussa.

Sivistyslautakunnan talousarviokäsittely 27.9.2023 § 93:

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023277-10>

Vapaa-aikalautakunnan talousarviokäsittely 26.9.2023 § 116:

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023280-6>

3. Talousarvion yleiset lähtökohdat

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriö julkaisi lokakuussa 2023 Taloudellisen katsauksen sekä Kuntatalousohjelman vuodelle 2024.

Taloudellisen katsauksen mukaan alkuvuosi 2023 on ollut yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta, vaikkakin teollisuuden tilanne on heikompi ja rakentaminen on laskussa. Bruttokansantuotteen arvioidaan pysyvän viime vuoden tasolla. Talouden kasvu on loppuvuoden osalta edelleen negatiivinen korkojen ja hintojen nousun vaikutuksesta. Kulutuksen ennustetaan piristyvän vuoden 2024 aikana johtuen korkojen nousun pysähtymisestä, hintojen nousun hidastumisesta alle palkankorotusten ja kotitalouksien ostovoiman kasvuun kääntymisen myötä. Asuntorakentamisen vähentymisestä huolimatta investointinäkyvät ovat valoisat johtuen investointisuunnitelmista koskien energiasiirtymää. Talouskasvun ennustetaan pysyvän loppuvuonna edellisen vuoden tasolla ja vuoden 2024 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,2 prosenttia sekä vuonna 2025 1,8 prosenttia. Vuosien 2026-2027 aikana bruttokansantuotteen kasvun arvioidaan olevan vuonna 2026 1,7 prosenttia ja vuonna 2027 1,6 prosenttia.

Heikko reaalityö yhdessä hintojen ja kustannusten nopean nousun kanssa heikentää julkista taloutta huomattavasti. Talouden kasvu on kohtalaista ja sen ei ennusteta supistuvan tänä vuonna vaikka heikentynyt työllisyystilanne ja yksityisen kulutuksen hidas kasvu hidastavat verotulojen kasvua. Hintojen ja korkojen nousu ovat lähes pysäyttäneet koko Euroopan talouden kasvun. Vuoden 2023 aikana inflaatio hidastuu ja kotitalouksien ostovoima paranee. Sen myötä yksityinen kulutus kasvaa vuoden 2024 aikana. Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,4 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024. Julkinen talous pysyy alijäämäisinä myös tulevina vuosina. Julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on suuri. Kestävyytysvaje on arvion mukaan 3,0 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, eli vuoden 2027 tasolla noin 10 miljardia euroa.

Vuoden 2023 alkupuolella yksityinen kulutus pysyi lähes ennallaan ollen kuitenkin selvästi edellisvuotta pienempi. Kestokulutushyödykkeiden kauppa väheni alkuvuoden aikana. Vaikka kotitalouksien ostovoimaa heikentänyt inflaatio on hidastunut kesällä, on hintataso edelleen korkealla verrattuna kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin. Myös korkojen nousu vaikuttaa kotitalouksien ostovoimaan heikentävästi asuntolainojen korkojen noustessa. Kulutuksen kasvua hidastaa palkkasumman kasvun hidastuminen työllisyyden kasvun pysähtyessä, samoin säästämisasteen pieneneminen. Kuluttajien luottamus on pysynyt alhaisena, minkä seurauksena kestokulutushankintoja siirretään myöhäisempään ajankohtaan. Kulutuksen kasvun odotetaan nopeutuvan vuonna 2024 ostovoiman ja luottamuksen parantuessa sekä korkojen nousun pysähtyessä. Ostovoiman ennakoitaan kääntyvän kasvuun vuoden 2023 aikana hintojen nousun hidastuessa, keskiansioiden noustessa ja sosiaalietuuksien kasvaessa voimakkaasti indeksikorotusten myötä. Ostovoiman kasvun odotetaan nopeutuvan vuosina 2024 ja 2025 inflaation hidastuessa. Yksityisten investointien ennustetaan vähenevän vuoden 2023 aikana, mutta kääntyvän nousuun vuosina 2024 ja 2025.

Vuoden 2024 alkupuolella talouden kasvun odotetaan piristyvän. Vuoden edetessä kotimainen kysyntä alkaa elpyä hintojen nousun hidastuessa ja reaali-palkkojen ja eläkkeiden totuttua nopeamman nousun myötä. Sosiaalietuuksien leikkaukset heikentävät kotitalouksien tulojen kasvua, mutta ostovoima kuitenkin kohenee. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu 0,2 prosenttiin vuoden 2023 aikana korkean hintatason ja nousevien korkojen hidastaessa kotitalouksien reaalityö tulojen kasvua. Kotitalouksien ostovoiman paranemisen myötä yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu 1,0 prosenttiin vuoden 2024 aikana. Maailmankaupan piristyminen kääntää viennin kasvuun. Lisääntynyt epävarmuus on vähentänyt rakentamisen investointeja, mutta vihreän siirtymän investoinnit kasvattavat investointeja tulevina vuosina. Yksityisten investointien ennustetaan vähenevän 3,6 prosenttia vuonna 2023, kasvavan 1,1 prosenttia vuonna 2024 ja sekä 2,3 prosenttia vuonna 2025.

Alkuvuoden 2023 aikana työllisten määrä lisääntyi. Loppuvuoden osalta työllisten määrän odotetaan lisääntyvän vaikka samaan aikaan myös työttömyys on kääntynyt nousuun. Osaavan työvoiman puutteen myötä yritykset haluavat pitää osaavasta työvoimasta kiinni taantuman oletettavasti jäädessä lyhytaikaiseksi. Vuoden 2023 aikana solmittujen palkkasopimusten korotukset ovat olleet noin 4 prosenttia ja vuoden 2024 osalta ennustetaan olevan noin 1,5 prosenttia. Palkkaliukumien arvioidaan olevan vuonna 2023 0,5 prosenttia. Vuoden 2024 nimellisansioden arvioidaan nousevan 3,5 prosenttia. Inflaatio on hidastunut vuoden 2023 aikana. Inflaatio hidastuu keskimäärin 2,2 prosenttiin vuonna 2024 ja painuu 1,7 prosenttiin vuonna 2025.

Julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvaa vuoden 2023 aikana arvioidun alijäämän ja hitaan talouskasvun myötä. Vuodesta 2024 lähtien velkasuhdetta kasvattavat valtion- ja paikallishallinnon perusalijäämä sekä nopeasti kasvavat korkomenot.

Hyvinvointialueiden toiminta on vuoden 2023 aikana alijäämäistä. Alijäämään merkittävimmin on vaikuttanut kustannusten nopea kasvu, henkilöstökustannusten kasvu sekä korkealla tasolla olevat investoinnit.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien talouden osalta vuoden 2022 tulos heikkeni kahteen aiempaan vuoteen verrattuna säilyen kuitenkin vahvalla tasolla. Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos oli noin 1,3 miljardia euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta oli lähes tasapainossa. Kuntatalouden vahvana pysymiseen vaikuttivat kertaluontoiset tekijät kuten omaisuuden myyntivoitot sekä HKL:n yhtiöittäminen. Kuntatalouden lainakanta kasvoi vuoden 2022 aikana.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat nopeasti ja toimintatuotot vähenivät koronatukien vähenemisen seurauksena. Näiden myötä toimintakate laski maltillisesti.

Verotulot kasvoivat vuonna 2022 kasvun ollessa yhteensä noin 5,3 prosenttia. Kuntien verotuloista Sote-verouudistuksen jälkeen kunnallisveron arvioidaan olevan 70 prosenttia, yhteisöveron noin 14 prosenttia ja kiinteistöveron noin 16 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan yhteensä noin 14,6 miljardia euroa vuonna 2023 ja 13,9 miljardia euroa vuonna 2024.

Kuntatalouden vuosikate heikkeni vuodesta 2022 noin 400 miljoonalla eurolla kattaen kuitenkin sekä poistot että nettoinvestoinnit. Vahvana pysyvän vuosikatteen taustalla oli toimintakateen maltillinen kasvu ja verotulojen pysyminen samalla tasolla.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosina 2024-2027. Toimintamenojen kasvu aiheutuu pääasiassa hintojen noususta palvelutarpeen pysyessä laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen myötä. Toimintatulot kasvavat keskimäärin 1,4 prosenttia vuosina 2024-2027.

Vuonna 2024 verotulot laskevat 5,0 prosenttia sote-uudistuksen vaikutuksen näkyessä kuntien verotuloissa viiveellä. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,2 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2027.

Talouden sopeutusaine on kasvussa kaikissa kuntakoryhmissä tulevina vuosina. Rahoituksen tasapainoa kuvaava toiminnan ja investointien rahavirta vaihtelee merkittävästi kuntakoryhmittäin. Vuoden 2023 tilanne arvioidaan olevan vahva verotulojen ansiosta, missä näkyy aikaisempien vuosien veroprosenteilla maksuunpannut verot. Tämän jälkeen toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee maltillisesti. Kehyskauden viimeisenä vuonna 2027 toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan negatiivinen kaikissa kuntakoryhmissä. Merkittävin selittävä tekijä on toimintakateen sekä verotulojen arvioitu kehitys kunnissa ja koko maan tasolla. Myös sote-laskelmien jälkikäteistarkistuksesta aiheutuva valtionosuuden lisäsiirto vaikuttaa vähentävästi. Kuntataloudessa nettoinvestoinnit pysyvät korkealla johtuen kasvavien kaupunkien investointitarpeista, koko maan laajuisesta korjausvelasta sekä vihreästä siirtymästä. Heikkenevä toiminnan ja investointien rahavirta vaikuttaa myös kuntien lainakantoihin. Bruttolainamäärä kasvaa kehyskaudella lähes kaikissa kuntakoryhmissä.

(Lähteet: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2023 (9.10.2023); Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuosille 2024-2027, Syksy 2023 (9.10.2023))

3.2. Kuntien verotulot

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan vuonna 2024 kuntien verotulojen määrän arvioidaan olevan 13,9 miljardia euroa, mikä on noin 5,0 prosenttia vuoden 2023 verotuloja vähemmän. Merkittävä osa tulojen siirtoa tehdään kunnallisveron kautta noin 70,0 prosenttia, yhteisöveron kautta noin 14,0 prosenttia ja kiinteistöveron kautta noin 16,0 prosenttia.

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuottoarvio vuonna 2024 on noin 9,7 miljardia euroa, mikä on noin 0,7 miljardia vuoden 2023 tuottoa vähemmän. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat tulo- ja työllisyyskehitys sekä hallitusohjelmaan liittyneet veromuutokset.

Indeksitarkistuksen mitoitusta muutetaan vuonna 2024 siten, että työttömyysvakuutusmaksun 0,2 prosenttiyksikön alennusta vastaava osuus kanavoidaan valtiolle Työllisyysrahastoon kohdistuvien säästöjen ohjaamiseksi valtion velkakehityksen taittamiseen. Lisäksi työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun 0,71 prosenttiyksikön alentaminen vuonna 2024 kasvattaa kunnallisveron tuottoa arviolta noin 56 miljoonalla eurolla.

Yhteisövero

Yhteisöveron tuottoarvio vuonna 2024 on 1,9 miljardia euroa. Se on noin 170 miljoonaa euroa vuoden 2023 tuottoa alhaisempi.

Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus pienentää kuntien yhteisöverokertymää vuonna 2024 noin 1,0 miljoonalla eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 2,0 miljoonalla eurolla. Vuonna 2024 tapahtuva työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen 0,72 prosenttiyksiköllä arvioidaan kasvattavan kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta noin 28,0 miljoonalla eurolla.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuottoarvio vuonna 2024 on noin 2,3 miljardia euroa, mikä on noin 115,0 miljoonaa euroa vuoden 2023 kiinteistöverotuloa enemmän.

Hallituksen ohjelman mukaan maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Toimenpide edellyttää maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli olisi jatkossa 1,30-2,00 prosenttia. Kuntien kiinteistöverotulojen arvioidaan kasvavan muutoksen myötä arviolta noin 108,0 miljoonalla eurolla vuodesta 2024 alkaen. Hallitusohjelman kirjauksen mukaan hallitus toteuttaa kiinteistöverotuksen uudistuksen, jolla korjataan kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Uudistus toteutetaan pitkillä siirtymäajoilla.

Kaivosmineraalivero

Vuonna 2024 voimaan tuleva Kaivosmineraalivero sisältyy julkisen talouden suunnitelmaan, josta verotuloa kertyisi ensimmäistä kertaa vuonna 2025. Kaivosten sijaintikuntien osuus olisi 60,0 prosenttia, eli noin 15,0 miljoonaa euroa vuosittain. Hallituksen ohjelman mukaan kaivosmineraaliveron tasoa tarkistetaan puoliväliriihestä eteenpäin ja veroon asetetaan toinen veroluokka. Sijaintikuntien osuutta kaivosmineraaliveron tuotosta muutos lisää arviolta 3,0 miljoonaa euroa vuodesta 2027 alkaen.

(Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuosille 2024-2027, Syksy 2023 (9.10.2023))

3.3. Kuntien valtionavut

Kuntien valtionavut koostuvat laskennallisista valtionosuuksista, verotulojen menetykskorvauksista ja valtionavustuksista.

Kuntien valtionapujen tasoa korottaa kehyskaudella vuonna 2025 TE-palveluiden järjestämisvastuun siirto kunnille ja siihen liittyvä kuntien työttömyysturvan rahoitusosuuden kasvattaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistukseen liittyvien kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tulojen ja kustannusten tarkistus sekä hallitusohjelman mukainen indeksisäästö alentaa peruspalvelujen valtionosuuden tasoa. Oppilas- ja opiskelijamäärien alenemisesta johtuen opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet alenevat reaalisesti hieman kehyskaudella.

Kuntien valtionapuihin osoitetaan noin 5,1 miljardia euroa vuonna 2024. Laskennalliset valtionosuudet ovat vuonna 2024 3,7 miljardia euroa, eli 0,3 miljardia euroa vuoden 2023 alkuperäistä talousarviota vähemmän. Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä pysyvät edellisen vuoden tasolla ollen 0,9 miljardia euroa. Muut valtionavut pysyvät edellisen vuoden tasolla ja ovat yhteensä 0,6 miljardia euroa. Vuonna 2027 valtionavut ovat noin 6,2 miljardia euroa.

(Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuosille 2024-2027, Syksy 2023 (9.10.2023))

3.4. Raision kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat

Raision kaupungin kuluvaan vuoteen 2023 toiminnalliset panostukset ovat kohdistuneet kasvun ja vapaa-ajantoiminnan kehittämiseen. Kaupungin väkiluvun kasvu on jatkunut ennakoituakin vahvempana huolimatta asuinrakentamisen hidastumisesta korkojen nousun myötä. Kaupunkiorganisaatiossa on jatkettu strategisten tavoitteiden toimeenpanon ja mittaroinnin kehittämistä.

Koronapandemia ja sähköpula ovat helpottaneet, mutta korko- ja inflaatiotasojen nousu, rakennusalan ahdinko ja sotatilanteen vaikutukset näkyvät myös Raisiossa ja vaikuttavat niin kaupunkiin, kaupunkilaisiin kuin elinkeinoelämään. Yleinen talouskehitys sekä kustannusten kehitys sisältävät maailman tilanteen vuoksi paljon epävarmuustekijöitä. TE-uudistuksen rahoitusvaikutukset, työllisyyskehitys, inflaatiokehitys sekä korkojen mahdollinen edelleen jatkuva nousu luovat epävarmuutta taloussuunnitelmavuosien ennustamiseen.

Kaupungilla on käynnistynyt ja edessään historiallisen suuria investointeja ja kaupungin kasvava asukasluku edellyttää toiminnallisia ja sitä kautta taloudellisia panostuksia palvelutarjonnan ylläpitämiseksi ja edelleen kehittämiseksi. Sote-uudistuksen jälkeen tuloja ja menoja on siirtynyt hyvinvointialueelle, mutta kunnalle on jäänyt hoidettavakseen lainat ja tulevat investoinnit aiempaa pienemmällä tulorahoituksella sekä riski sotekiinteistöistä Varhan tehdessä sopeutustoimia. Kaupungilta edellytetään jatkossa yhä suurempaa tehtävien toimien talousvaikutusten tarkastelua ja ennakointia talouden tasapainon säilyttämiseksi.

Kulukehityksen pitäminen maltillisena ja tulojen kasvattaminen on tulevaisuudessa kunnan talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttamiseksi ja rakenteellisen alijäämän välttämiseksi ensiarvoisen tärkeää. Talouden tasapainottaminen, tuottojen ja kulujen tasapainon sekä talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttaminen on merkityksellistä, jotta voidaan turvata palvelutuotanto ja jotta voidaan mahdollistaa tulevaisuuden investointeja.

Raision kaupungin alkuperäinen talousarvio vuodelle 2023 valmisteltiin 3,2 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Tämänhetkisten taustatietojen valossa kaupungin vuoden 2023 tulosennuste on toteumassa alkuperäistä talousarviota paremmin, arvion ollessa noin 9 miljoonassa eurossa.

Raision kaupungin talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025-2026 on laadittu kaupunginvaltuuston marraskuussa 2023 päättämien veroprosenttien mukaan kunnallisveroprosentin ollessa 7,60 prosenttia. Verotulojen osalta tarkempi selostus on verotuloja käsittelevässä luvussa. Kustannusten nousu on huomioitu palvelualueiden suunnitelmissa. Palkankorotusten osalta korotusprosenttina on käytetty kehyspäätyksessä linjatusti 4,0 prosenttia. Verotulot ja valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton laskelmien avulla.

Taloussuunnitelmavuosien tulojen ja menojen laskemisessa lähtökohtana on käytetty Kuntaliiton esittämää arviota koko maan kuntien ja kuntayhtymien toimintatulojen ja toimintamenojen muutoksesta. Arvion mukaan toimintatulot kasvavat vuonna 2025 1,0 prosenttia ja 2,5 prosenttia vuonna 2026. Toimintakulut kasvavat vuonna 2025 6,9 prosenttia ja vuonna 2026 3,6 prosenttia. Talousarviossa on kuitenkin arvioitu suunnitelmavuodelle 2025, että toimintatulojen kasvu on 1,5 prosenttia ja toimintakulujen kasvu on 6 prosenttia. Vuoden 2026 osalta kasvuprosentit ovat Kuntaliiton ennusteen mukaiset.

Merkittävimmät riskit, joita vuosien 2024-2026 talouden ennuste sisältää, ovat:

- verotulojen ja valtionosuuksien kehitys
- sote-uudistuksen vaikutukset
- Ukrainan ja Israelin sotien vaikutukset
- energian, muiden kustannusten ja korkojen nousu
- isot investoinnit ja niiden vaikutus kaupungin talouteen
- korkojen nousu ja muut rahoitusriskit.

Strategia, johtaminen ja organisaatio

Vuosi 2024 on Raisiolle kasvun rakentamisen vuosi muutosten ristiaallokossa

Valtuustokauden alussa käynnistyneen *Moderni kehyskaupunki* –organisaatiouudistuksen voidaan sanoa vakiintuneen vuoden 2023 aikana, jolloin suurimman organisatorisen muutoksen toi sotepalveluiden poistuminen vuoden alusta ja uuden kaupungin toiminnan fokuksen muutos palvelutarjonnan kaventuessa ja organisaation pienentyessä oleellisesti. Kuluneen valtuustokauden aikana Raisio on pärjännyt erittäin hyvin lukuisilla mittareilla.

Moderni kehyskaupunki -organisaatiouudistuksen tavoitteena on ollut erityisesti lisätä organisaation tehokkuutta, poikkihallinnollista yhteistyötä, parantaa tiedonkulkua ja kehittää esimiesosaamista, työhyvinvointia, viestintää sekä asiakaspalvelua ja tätä kehittämistä jatketaan edelleen.

Vuonna 2024 jatketaan muun muassa säännöllisiä esihenkilökoulutuksia, panostetaan työhyvinvoinnin kehittämiseen, toteutetaan asukasbudjetin voittajaideoita ja kehitetään eri tavoin sisäistä viestintää, prosesseja ja digitaalisia työkaluja sekä vahvistetaan strategisten tytäryhteisöjen konserniohjausta. Vuoden 2024 aikana keskiöön nousee tasapainoinen talous – strategisen tavoitteen konkretisointi osana kestävän kasvun taloudellista hallintaa. Lisäksi kaupunki vahvistaa tytäryhteisöjen johtamista sekä tekee päätökset kaukolämpöverkon vuokraamiseen liittyen (vuoden 2027 alusta alkaen) ja tekee päätöksen jäähalliyhtiön uudelleenjärjestelystä.

Vuoden 2024 aikana muutosjohtamisen ja organisaation uusiutumisen isoja päätöksiä ovat Raision mahdolliseen TE-toimipisteeseen liittyvä päätöksenteko osana Turun työllisyysaluetta sekä hallintosäännön päivitys, jossa pääpainona on hyvinvointijaoston tehtävien jatkosta päättäminen seuraavan valtuustokauden alusta lukien.

Päätöksenteon osalta tullaan vaalimaan viranhaltijoiden ja päättäjien välistä rohkean rakentavaa vuoropuhelua ja päätöksentekoprosessien kehittämistä, joiden osalta valtuuston ja hallituksen itsearviot osoittavat Raision saavuttaneen korkean tason mitä tulee päätöksentekokulttuuriin positiiviseen kehitykseen. Kaupunki osallistuu edelleen myös päättäjille ja viranhaltijoille suunnatun USO-verkoston toimintaan ja Kestävä kuntatalousohjelmaan. Seutuyhteistyötä

jatketaan erityisesti ydinkaupunkiseudun seutuhallinnon puitteissa ja lisäksi vuoden aikana hyväksyttäväksi tulee Turun MAL-alueen kuntien ja valtion välinen uusi MAL-sopimus. Asukkaiden osallistamista kehitetään edelleen monipuolisesti ja talousarviossa huomioidaan myös asukasbudjetointi erillisellä 50.000 euron määrärahalla, jolla toteutetaan vuonna 2023 järjestetyssä äänestyksessä kaupunkilaisten valitsemissa ideoita.

Ukrainan ja Israelin sodat, korona, ChatGPT, talouden nopeasti vaihtuvat syklit ja energian hinnan vaihtelut ovat synnyttäneet jonkinlaisen uuden normaalitilan, jossa osa entiseen verrattuna merkittävä osa sisäisen kehityksen potentiaalista menee toimintaympäristön myllerrysten ennakointiin, varautumiseen ja reagointiin. Kaupungin on seurattava toimintaympäristöä aktiivisesti, kyettävä reagoimaan muutoksetterästi sekä kyettävä tekemään aktiivista yhteistyötä erilaisissa paikallisissa ja kansallisissa verkostoissa.

Elinvoima

Kaupungin elinvoimaisuus on aikaisempien vuosien tapaan korkealla, suorastaan erinomaisella tasolla. Kaupunki sijoittuu useilla erilaisilla elinvoiman mittareilla kansallisesti mitaten erinomaisesti kärkisijoille, minkä lisäksi indikaatit ennustavat tilanteen jatkuvan tulevinakin vuosina samankaltaisena. Vaikka maailman markkinatilanne osoittaa merkittäviä epävarmuuden ja ennakoimattomuuden merkkejä, ovat niin väestönkasvu kuin työllisyystilannekin erittäin hyvällä tasolla.

Vuoden 2023 aikana rakentamisen toimialan tilanne on heikentynyt merkittävästi. Erityisesti pientalorakentamisessa, mutta myös muissakin asuinrakentamisen kohteissa on nähtävissä lupahakemusten sekä aloitusten määrissä selkeää pudotusta. Käynnissä olevia rakennushankkeita on kuitenkin sen verran, että vuoden 2024 ennusteet muun muassa väkiluvun kehittymisen osalta voidaan pitää ennallaan. Kaupungin viime vuosikymmenten parhaimmat tontinluovutusvuodet ovat olleet vuosina 2021 ja 2022, joiden osalta kohteita rakentuu siis vielä myös vuoden 2024 aikana.

Aikaisempien vuosien vilkas rakentaminen sekä muuttovetovoima Raisioon ovat jatkaneet kaupungin positiivista väestönkasvua. Tammi-elokuun väestönkasvu on ollut 334 henkilöä, joka enteilee jopa 500 uutta asukasta Raisioon vuoden 2023 aikana. Merkittävin osa väestönkasvusta selittyy kotikuntaoikeuden saaneilla ukrainalaisilla, joita on viimeisimmän tilaston mukaan vuoden 2023 aikana Raisiossa noin 200 henkeä. Kasvuluvut ovat kansallisesti ja seudullisesti mitaten edelleen huippuluokkaa. Prosentuaalinen kasvu on edellä mainituin luvuin noin 1,8 % vuositasolla.

Väestö

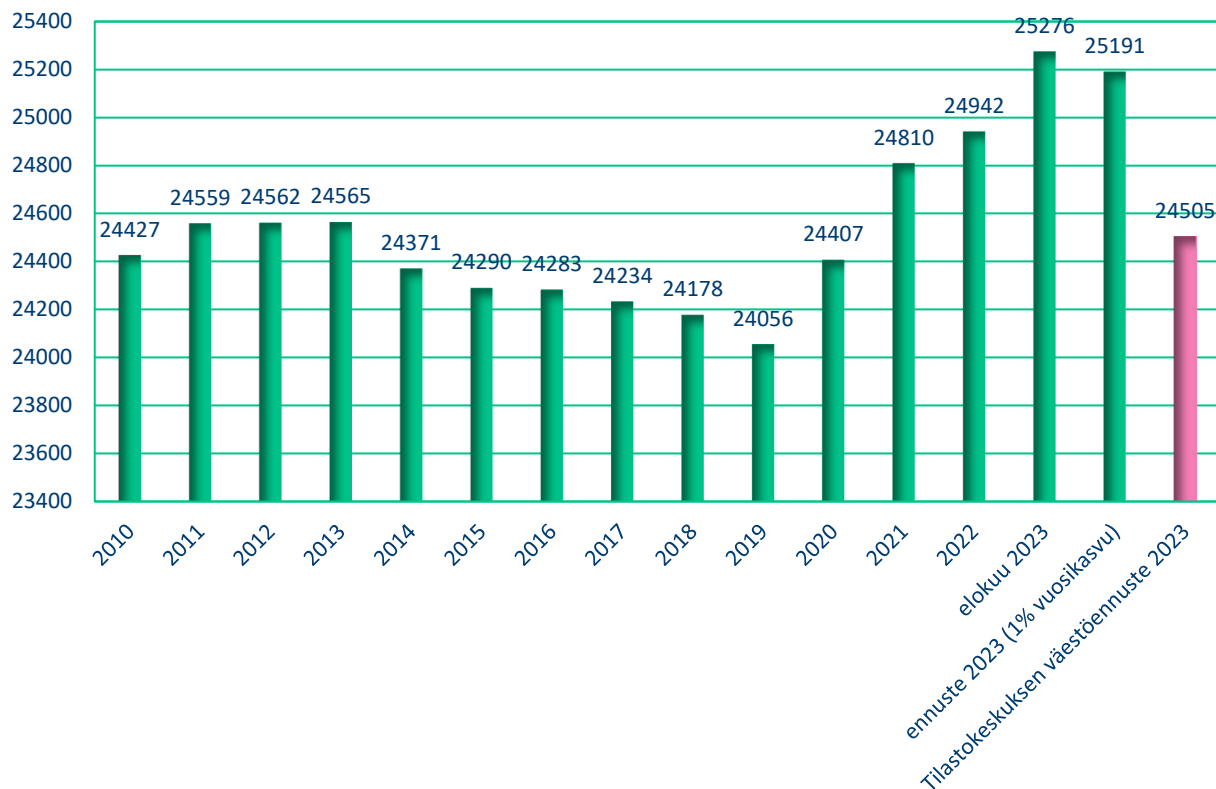
Raision kaupungin väkiluku on vuonna 2023 ollut pirteässä kasvusuunnassa kaupungissa valmistuneiden rakennushankkeiden sekä kotikuntaoikeuden saaneiden ukrainalaisten myötä. Raision väkiluvun kasvu on jatkunut yhtenäisesti nyt vuosina 2020-2023, jonka lisäksi valtaosa seurattavista mittareista povaa kasvua myös lähitulevaisuuteen. Elokuun 2023 lopussa ennakkotieto väkiluvusta on 25.276. Asukkaita on siis 334 enemmän kuin vuoden alkaessa. Kaupungin väestönkasvulle on ennustettu tuleville vuosille yhden prosentin kasvua, jonka osalta ollaan tavoitevauhdissa myös tänäkin vuonna.

Tilastokeskuksen vuoteen 2040 asti tekemä väestöennuste on päivittynyt vuoden 2021 aikana. Ennuste on arvioinut Raision väkiluvun olevan vuonna 2023 yhteensä 24.505. Raision kaupungin väkiluku ylittää väkilukuennusteet, ollen jo käytännössä katsoen yli vuoteen 2040 asti ulottuvan ennusteen. Raision kaupungin omaan arvioon perustuva väkiluku on vuoden 2023 lopussa 25.443 ja vuoden 2024 lopussa 25.697.

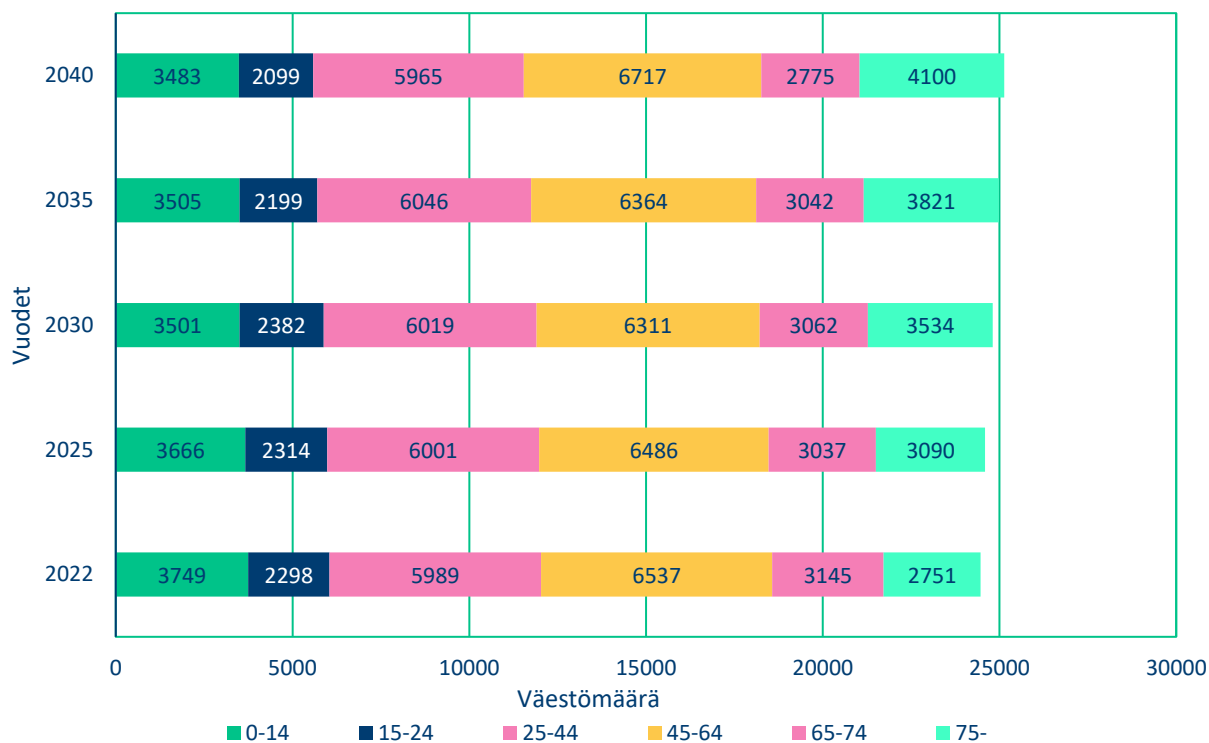
Talousarviossa 2024 kaupungin tunnuslukujen laskennassa käytetään kyseistä yhden prosentin kasvun olettaa sekä kaupungin omaa väestöennustetta. Tällöin väkilukuarvio on 2023: 25.443, 2024: 25.697, 2025: 25.954 ja 2026: 26.213 asukasta.

Väkiluvun tulevan kasvun odotetaan jatkuvan kasvu-uralla tulevinakin vuosina. Vallitseva markkinasuhdanne heikentää uudiskohteiden toteutumista, mutta toisaalta maahanmuuton myötä tapahtuvassa väestönkasvussa ei ole odotettavissa pudotusta.

Raision väkiluku vuosina 2010-2023

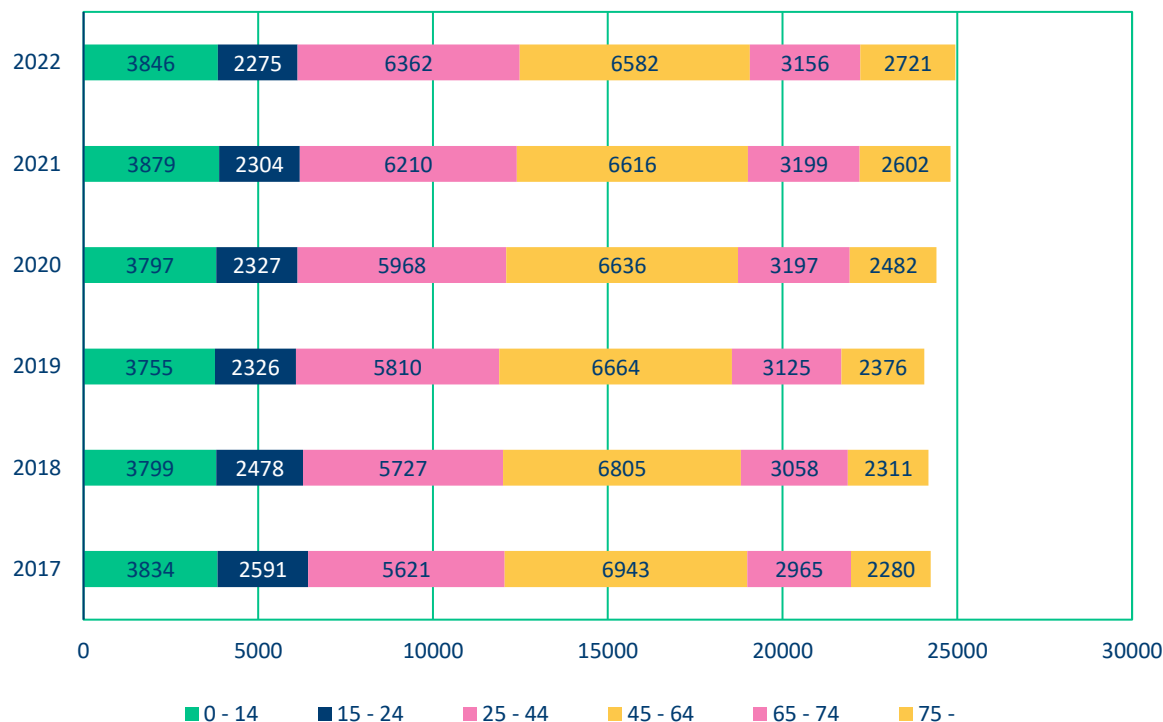

Raision väestö rakenne ikäryhmittäin Tilastokeskuksen 2021 ennusteen mukaan

*Ennuste päivitetty 30.9.2021

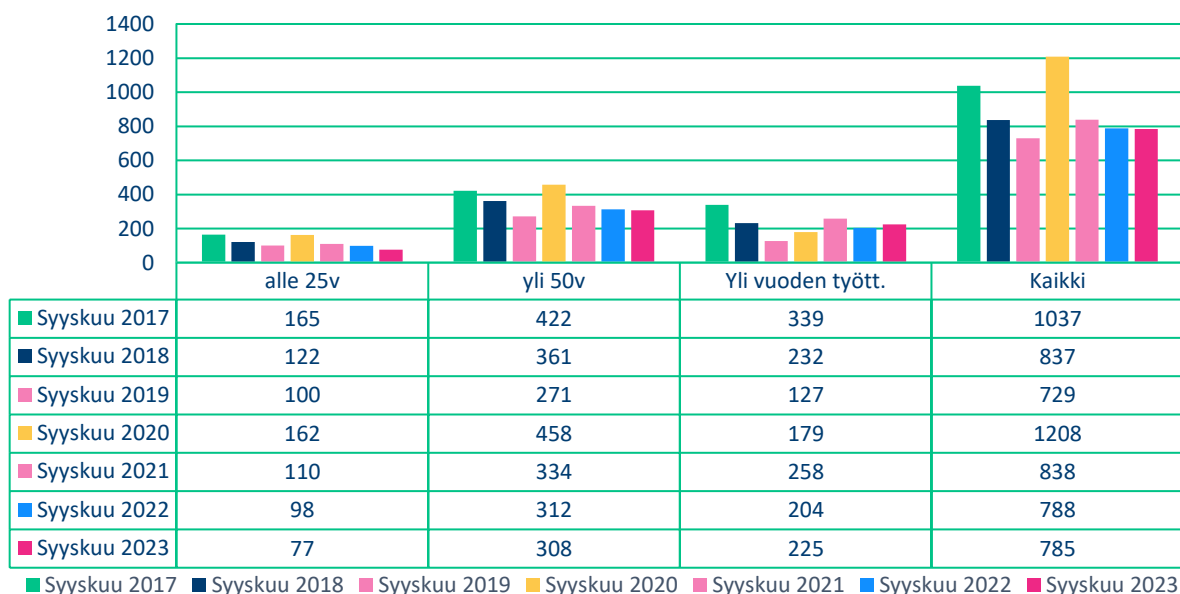
Raision väestörakenne vuosina 2017-2022

Työttömyys

Syyskuussa 2023 Raisiossa oli työttömiä työnhakijoita yhteensä 785 ja työttömyysprosentti oli 6,6 prosenttia. Toimialojen välillä on merkittävästi eroa tulevien vuosien työllisyystilanteen sekä työvoiman saatavuuden tarpeen osalta. Vallitseva vuosikymmen on työttömyystilastoissa vallitsevista maailman kriiseistä huolimatta Raision mittaushistorian parhaimmista. Paikallinen työllisyysmarkkina on ollut nopeasti muutoksiin reagoivaa, molempiin suuntiin, jolloin hetkellisten korkeampien työttömyysprosenttien jälkeen on palaututtu vallitsevalle erinomaiselle tasolle erittäin nopeasti. Työllisyystilanteen trendi on ollut siis koko ajan parantuva, yksittäisiä lyhyempiä ajanjaksoja lukuun ottamatta ja kaupungin työllisyystilanne on vakiintunut erinomaiselle tasolle.

Työttömät työnhakijat Raisiossa 2017-2023

Talousarvion keskeiset tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH	muutos% TA2024 vrt. TAM2023
asukasluku*	24 961	25 309	25 443	25 697	25 697	25 697	1,0
henkilöstömäärä**	1 340	796	818	818	818	818	0,0
henkilötyövuodet	1 556,2	881,5	948,8	957,9	956,9	956,9	0,9
toimintatuotot, M€	46,2	16,3	17,5	17,5	17,6	17,6	0,6
toimintamenot, M€	-189,5	-78,0	-79,5	-83,0	-83,3	-83,3	4,8
toimintakate, M€	-143,3	-61,7	-62,0	-65,5	-65,8	-65,8	6,1
verotulot, M€	117,6	61,3	61,3	60,5	60,5	60,5	-1,3
valtionosuudet, M€	39,4	10,8	10,8	13,3	13,3	13,0	20,4
vuosikate, M€	13,7	11,1	10,8	8,7	8,4	8,1	-25,0
tilikauden ylijäämä/alijäämä, M€	2,3	3,2	2,9	0,2	0,0	-0,2	-106,9
investoinnit, brutto M€	10,4	23,1	27,1	35,0	34,1	33,5	23,6
investoinnit, netto M€	7,5	20,2	24,2	32,2	31,4	30,7	26,9
lainamäärä 31.12. M€ ***	41,9	55,1	59,4	85,0	84,4	84,0	41,4
uutta lainaa, M€	-8,0	11,2	15,5	25,6	25,0	24,6	58,7
lainaa yht. €/asukas	1 680	2 177	2 336	3 310	3 284	3 270	40,0

* TP2022 vahvistettu asukasluku

** Vakituinen henkilöstö. TAM2023 luku on henkilöstöpalveluiden arvio 31.12.2023 henkilöstömäärästä.

***Talousarvion 2023 ja 2024 lainamäärät perustuvat arvioon

Vuoden 2024 talousarviossa koko kaupungin tuottojen volyymi ilman rahoitustuottoja on noin 91,1 miljoonaa euroa. Verotulojen osuus on 60,5 miljoonaa euroa, valtionosuuksien osuus 13,0 miljoonaa euroa ja toimintatuottojen osuus 17,6 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kokonaisuus on noin 83,3 miljoonaa euroa. Toimintakulut jakaantuvat toimielimittäin seuraavasti: kaupunginhallitus 12,4 miljoonaa euroa, sivistyslautakunta 42,8 miljoonaa euroa, vapaa-aikalautakunta 4,3 miljoonaa euroa, infralautakunta 22,4 miljoonaa euroa ja lupalautakunta 1,5 miljoonaa euroa. Kaupungin merkittävin kuluerä on palkat; henkilöstökulut ovat yhteensä 50,4 miljoonaa euroa.

Talousarvion tulos on -0,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Investointeja esitetään tehtäväksi yhteensä 30,7 miljoonalla eurolla (netto). Kaupunki joutuu ottamaan uutta lainaa nettona noin 24,6 miljoonaa euroa. Lainamäärä vuoden 2024 lopussa on arvion mukaan 84,0 miljoonaa euroa ja lainamäärä asukasta kohden on 3 270 €/asukas.

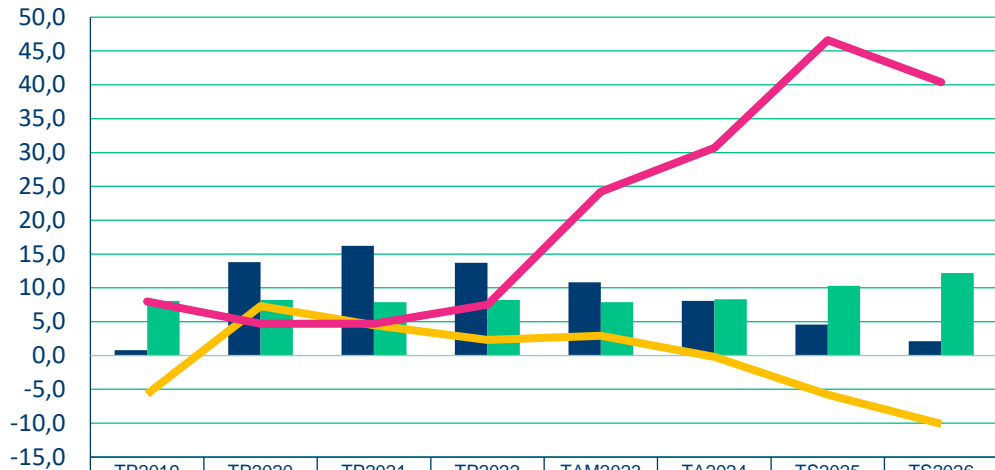
Talouden tasapainotus

KJ:n muutettu päätösehdotus 27.11., kappale muutettu: Vuoden 2024 aikana laaditaan vaihtoehtoisia skenaarioita tulojen kasvattamiseen ja menokasvun hillintään. Työn tavoitteena on turvata kaupungin kestävä kasvu, palveluverkkoselvitysten ja E18-hankkeiden vaatima investointikyky sekä talouden tasapaino suunnitelmavuosien aikana. Työllä tavoitellaan konkreettista toimenpidekokonaisuutta, jonka tavoitteena on toimintatuottojen ja -kulujen välisen kehityksen parantaminen, tuottavuuden nosto ja rahoitusaseman jatkuva hallinta kovien investointivuosien keskellä eri skenaarioissa. Valmistelusta vastaa johtoryhmä ja valmistelutyö käynnistetään välittömästi. Ensimmäinen väliraportti valmistellaan kaupunginhallitukselle maaliskuun loppuun mennessä.

Vuoden 2024 talousarvio sisältää suoraan kaupunkilaisiin vaikuttavia sopeutuskeinoja niukasti ja lautakuntien talousarvioehdotukset ovat kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen esityksissä mukana seuraavin muutoksin:

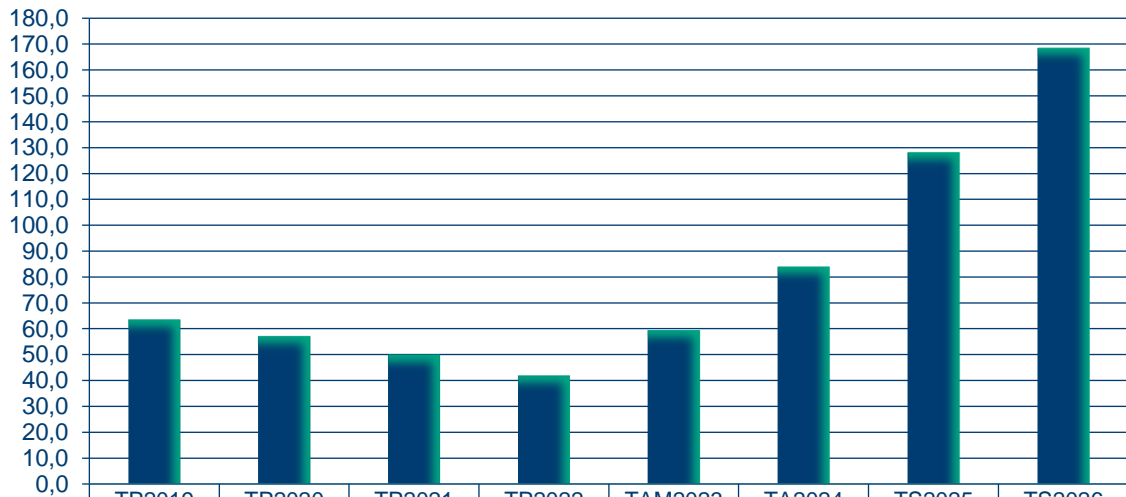
	KJ-KIERROS 6. JA 7.11.2023		KH 20. JA 27.11.2023
Infralautakunta muutokset (käyttötalous):			
Tuotot:	Ei muutoksia		
Kulujen vähennys:			
Kutsutaksi	-	19 500	
Aluevalvojan vakanssi pois	-	42 357	
Pilaantuneet maat	-	50 000	
Martinkatu 8 vuokrat (TE-uudistus)	-	56 000	
KH konserni muutokset (käyttötalous):			
Tuotot:	Ei muutoksia		
Kulujen vähennys:			
Synnytyssavustukset	-	60 000	
Sivistyslautakunta muutokset (käyttötalous):			
Tuotot:	Ei muutoksia		
Kulujen lisäys:			
Palvelusetelin lisäys		584 000	
Varhaiskasvatuksen työntekijöiden varusteet		25 000	
Vapaa-aikalautakunta muutokset (käyttötalous):			
Tuotot:	Ei muutoksia		
Kulujen lisäys:			
Museon näyttelybudjetti		10 000	
Käyttötalousinvestoinnit (Vapaa-aikalautakunta):			
		Kulujen vähennys	Projekti
Ulpukan tarveselvitys ja hankesuunnitelma			941682 - 70 000
Investoinnit (Infralautakunta):			
		Kulujen vähennys	Projekti
Alikulun siirto vuodella	-	300 000	3014
Uusi alakoulu aloituksen siirto	-	100 000	4407
Kerttulan mäki siirto vuodelle 2025	-	300 000	3045
Keskustan kehittäminen	-	100 000	3203
Ensimmäinen siirto vuodella			3042 - 550 000
Käyttötalousinvestoinnit (Infralautakunta):			
		Kulujen vähennys	Projekti
1 kpl pakettiauto	-	40 000	962102
1 kpl sähköauto	-	60 000	962103
1 kpl kenttäreitti			962006 - 17 500
Kulujen vähennys (käyttötalous):		-227 857 €	-
Kulujen lisäys (käyttötalous):		619 000 €	-
Kulujen vähennys (investoinnit):		-900 000 €	-637 500 €

Vuosikate, poistot, tulos, nettoinvestoinnit (M€) 2019-2026

	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TAM2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vuosikate	0,8	13,8	16,2	13,7	10,8	8,1	4,6	2,1
Poistot	8,1	8,2	7,9	8,2	7,9	8,3	10,3	12,2
Tilikauden yli/alijäämä	-5,7	7,3	4,5	2,3	2,9	-0,2	-5,8	-10,1
Nettoinvestoinnit	8,0	4,7	4,7	7,5	24,2	30,7	46,6	40,4

Lainakanta (M€) vuosina 2019-2026

	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TAM2023	TA2024	TS2025	TS2026
Lainakanta	63,5	57,1	49,9	41,9	59,4	84,0	128,1	168,5

*TAM2023 lainakanta 31.12. perustuu arvioon.

3.5. Ilmastotyö

Raision kaupunki tavoittelee ympäristöohjelmansa mukaisesti hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Tavoite on linjassa sekä samantasoinen useiden vuoteen 2030 mennessä hiilineutraaliutta tavoittelevien kaupunkien ja kuntien tavoitteiden kanssa. Hiilineutraalius on Raisiossa määritelty siten, että kaupungin alueen päästöt vähenevät 80 prosenttia vuoden 1990 tasosta.

Vuoden 2023 aikana Tulevaisuuden kestävä Raisio –hankkeessa on aloitettu kaupungin keväällä 2023 hyväksymän Ympäristöohjelman toimeenpanoa. Hankkeessa on otettu käyttöön Ympäristöohjelman toteutumisen seuranta ja raportointia varten tarkoitettu Ympäristövahti-järjestelmä ja toteutettu kyselyt kaupungin asukkaille, henkilöstölle ja yrityksille. Asukkaille on järjestetty ympäristöaiheisia tapahtumia ja viestintää. Ilmastotyöryhmä on jatkanut kokoontumisiaan ja kaupunkiin on perustettu uusi Kestävä Raisio –työryhmä, jossa käsitellään moniammatillista osaamista vaativia asioita. Tulevaisuuden kestävä Raisio –hanke on saanut Ympäristöministeriöltä 70.000 €:n rahoituksen.

Käynnissä on myös Opetushallituksen rahoittama KEKÄLE (kestävät käytänteet lentoon kunnissa) -hanke, jossa kehitetään perusopetuksen kestävyysosaamista ja –opetusta 5 kunnan yhteishankkeena. Hanke on saanut 142.000 €:n osarahoituksen.

Kaupungille on vuonna 2023 laadittu Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma. Ohjelman laatimiseen on saatu 35.513 €:n rahoitus Liikenne- ja viestintäministeriö Traficomilta. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita on kehitetty lisäämällä runkolukituksen mahdollistavia pyörätelineitä ja hankkimalla asukkaiden käyttöön kaksi polkupyöränhuoltopistettä. Lisäksi Varppeenkadun kävelyn ja pyöräliikenteen liikenneturvallisuutta ja viihtyisyyttä on parannettu. Pyöräpysäköinnin parantamiseen ja Varppeenkadun kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteiden kehittämiseen on saatu Traficomilta yhteensä 284.850 €:n rahoitus.

Kaupungin ruokapalvelut on osallistunut Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamaan Wasteless Food Services in Finland –hankkeeseen, jossa on etsitty tapoja vähentää ruokahävikkiä ja sitä kautta ruuan ilmastovaikutuksia. Hanke päättyi 31.3.2024. Tulosten hyödyntämistä varten haetaan rahoitusta Ruokavirastolta.

Raisiolle on laadittu uusiutuvan energian kuntakatselmus, jota Business Finland on rahoittanut 7.700 €:n avustuksella.

Raisio on mukana Varsinais-Suomen Helmikunnat II –hankkeessa. Helmikunnat II on Valonian ja kahdeksan Varsinais-Suomalaisen kunnan yhteinen hanke ja se on saanut yhteensä 439.904,80 €:n avustuksen Ympäristö- ja Maa- ja metsätalousministeriön Helmi-ohjelmasta. Raision osalta hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan perinneympäristöjen luonnonhoitotoita Raisionlahdella, Kotirannan niityllä, Järviiniityn lehdolla ja Tuuliankedolla. Hanke on käynnissä vuosina 2023-2024.

Toiminta vuonna 2024

30.4.2024 asti jatkuvassa Tulevaisuuden kestävä Raisio –hankkeessa jatketaan mm. ilmastojohtamisen menettelyjen kehittämistä tunnistamalla kaupungille konkreettiset ilmastotyön seurantaan sopivat indikaattorit ja lisäämällä kiertotalousosaamista kaupunkiorganisaation sisällä toteuttamalla henkilöstön kiertotaloustyöpajat. Asukkaiden osallistamista ilmastotyöhön jatketaan tehostamalla ilmastoasioiden viestintää Ympäristövahti-järjestelmässä ja toteuttamalla toimia, jotka helpottavat kestävien valintojen tekemistä asukkaiden arjessa. Hankeosaamista kehitetään tulevien ilmastotoimien rahoituksen varmistamiseksi.

Opetushallituksen rahoittama KEKÄLE -hanke jatkuu 30.5.2024 saakka. Hankkeessa luodaan pienten kuntien malli ilmastoja kestävyystoimien johtamiseksi perusopetuksessa ja rakennetaan opetussuunnitelmaa tukeva kestävyyspolku perusopetukseen, jolla ekologisen elämäntavan opetus asettuu osaksi koulujen perustoimintaa ja johdonmukaistuu eri luokka-asteilla.

Hankkeessa perustetun ohjausryhmän on tarkoitus jatkaa toimintaansa myös hankkeen loppumisen jälkeen.

Raisio on osallistunut Uudelleenkäytön aika on NYT ja Yritys- ja työssäkäyntialueiden älykkään liikkumisen ratkaisut (YTYÄ) –hankkeiden rahoitushakuihin yhteistyökumppanina. Hankkeiden toteutuessa kaupunki toimii osarahoittajana ja aktiivisena toimijana hankkeiden ohjausryhmissä.

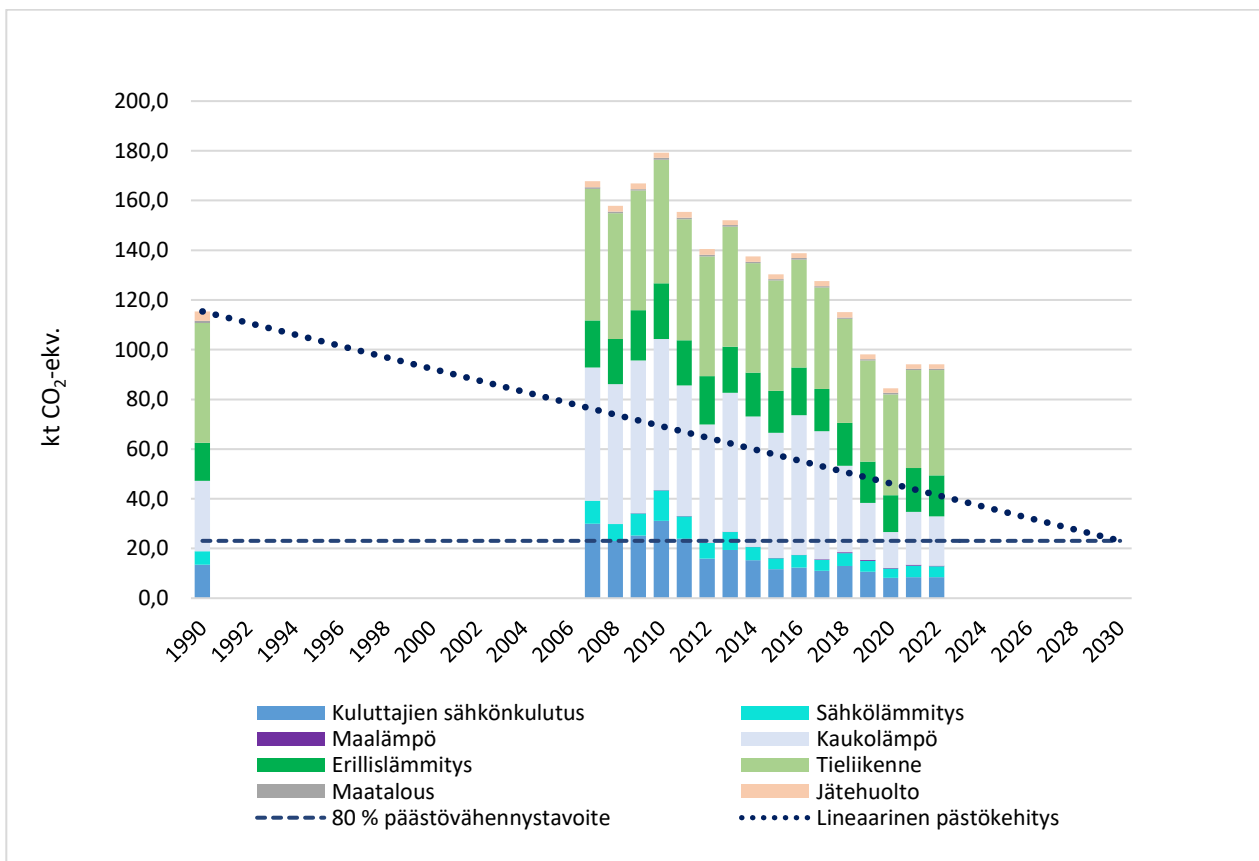
Kaupunki on saanut Opetushallitukselta 25.560 €:n rahoituksen Myytinmurtajat –hankkeelle, jossa tuotetaan materiaalia peruskoulujen ruokakasvatusta varten ja lisätään oppilaiden ja ruokaloiden yhteistyötä ruokalistojen laatimisessa.

Ruokapalveluille haetaan rahoitusta hävikin vähentämiseen tähtäävien toimenpiteiden jatkamista varten.

Kaupunki jatkaa kestävän liikkumisen olosuhteiden kehittämistä toteuttamalla suunnitelmallisesti Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa ja panostamalla joukkoliikenteen kehittämiseen.

Varsinais-Suomen Helmikunnat II-hankkeen toteuttamisen lisäksi luonnon monimuotoisuutta ja virkistysalueiden säilyttämistä edistetään perustamalla suojelualue Kuloistenmetsään ja teettämällä selvitys kaupungin luontoarvoista ja tärkeimmistä viherverkostoista. Lisäksi käynnistetään työ ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelman laatimiseksi.

Poikkihallinnolliset Kestävä Raisio –työryhmä ja Ilmastotyöryhmä jatkavat toimintaansa ja toimintaa kehitetään edelleen.

Kuvaajassa on esitetty Raision kaupungin päästötilanne päästösektoreittain sekä päästövähennystavoite vuoteen 2030. Vuoteen 2022 mennessä Raision päästöt ovat vähentyneet 18 % vuoden 1990 tasosta.

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.	Kaupunki toteuttaa Ympäristöohjelman toimenpiteitä.	Toimialat toteuttavat vastuulleen kuuluvia Ympäristöohjelman toimenpiteitä suunnitelmallisesti ja raportoivat toteutumisesta Ympäristövahdissa.	Toteutetut toimenpiteet Ympäristövahdin kävijämäärä	Toimialat
	Vahvistetaan tiedolla johtamista ja toimialarajat ylittävää yhteistyötä.	Poikkihallinnollinen Kestävä Raisio -työryhmä ja ilmastotyöryhmä jatkavat toimintaansa.	Toteutuneet kokoukset	Toimialat
	Ilmasto- ja kestävyysasioiden kehittäminen ja tiedon lisääminen.	Tulevaisuuden kestävä Raisio –hankkeessa jatketaan ilmastojohtamisen menettelyjen kehittämistä. Myös asukkaat ja yritykset pyritään samaan mukaan ympäristötyöhön.	Hankkeella omat mittarit	Ympäristöpäällikkö
	Tuetaan kaupunkilaisten hyvinvointia ja kehitetään julkisen liikenteen saavutettavuutta parantamalla kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita.	Toteutetaan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa suunnitelmallisesti.	Toteutetut toimenpiteet	Kunnallistekniset palvelut, Liikunta- ja nuorisotoimi, Viestintä, Sivistys- ja kulttuuritoimiala
		Viiden kunnan yhteisessä KEKÄLE-hankkeessa (kestävät käytänteen lentoon kunnissa) luodaan pienten kuntien malli ilmasto- ja kestävyystoimien ja -opetuksen johtamiseksi perusopetuksessa.	Hankkeella omat mittarit	Sivistysjohtaja
		Toteutetaan Helmikunnat II -hanketta.	Hankkeella omat mittarit	Ympäristöpäällikkö
	Lisätään tietoa ruoan- ja ruokahävikin ympäristövaikutuksista.	Myytinmurtajat -hankkeessa luodaan materiaalit peruskoulujen kestävää ruokakasvatusta varten ja lisätään keittiöiden ja oppilaiden yhteistyötä ruokalistojen suunnittelussa.	Hankkeella omat mittarit	Sivistysjohtaja
		Rahoituksen varmistuessa jatketaan toimia ruokahävikin vähentämiseksi viestinnällä ja etsimällä keinoja ennakoida asiakasmäärää.	Ruokahävikin määrä	Ruokapalvelupäällikkö
	Kaupunki huomioi ilmastoasiat kunnan elinkeino- ja elinvoimapolitiikassa, hankinnoissa ja maankäytössä.	Osallistutaan aktiivisesti YTYÄ Yritys- ja työssäkäyntialueiden älykkään liikkumisen ratkaisut -hankkeeseen.	Hankkeella omat mittarit	Yrityspalvelut ja kunnallistekniset palvelut

	Kartoitetaan ja kehitetään kiertotalouden olosuhteita yhteistyössä alueen sidosryhmien kanssa.	Lisätään tuotteiden ja materiaalien uudelleenkäyttöä paikallisesti osallistamalla aktiivisesti Uudelleenkäytön aika on NYT (NYT) -hankkeen toteutukseen.	Hankkeella omat mittarit	Kaupunkikehitysjohtaja
	Kaupungissa säilytetään luonnon monimuotoisuus ja asukkaille helposti saavutettavat ja luontoarvoiltaan monipuoliset luonto- ja virkistysalueet.	Vastataan Turun kaupungin Lumo-haasteeseen laatimalla kaupungin luontoarvojen selvitys sekä selvitys kaupungin tärkeimmistä viherverkostoista.	Valmistunut selvitys	Kaupunginarkkitehti
		Perustetaan suojelualue Kuloistenmetsän ikimetsän luontoarvojen suojelemiseksi ja alueen säilyttämiseksi virkistyskäytössä.	Suojelun toteutuminen	Kaupunkikehitysjohtaja
	Varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin tunnistamalla alueelliset riskit ja sopeutumistoimet riskien hallintaan.	Ympäristöohjelmassa on sitouduttu laatimaan kaupungille ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma. Selvitetään työtä varten tarvittavat resurssit ja yhteistyömahdollisuudet.	Selvitys, jonka avulla työ voidaan käynnistää.	Ympäristöpäällikkö

4. Riskienarviointi ja -hallinta

Kuntalain 14 §:n mukaisesti kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, joiden tarkoituksena on ohjata kaupunginhallitusta sen huolehtiessa kuntalain 39 §:n velvoittamana kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Valtuuston päätöstä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista noudatetaan Raision kaupungin lisäksi myös kaupungin tytäryhteisöissä ja näiden tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Tytäryhteisön hallitus vastaa kuitenkin aina yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja sen tuloksellisuuden valvonnasta. Valtuusto hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 12.10.2020 § 85.

Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Ohjetta noudatetaan myös kaupungin tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Kaupunginhallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 14.12.2020 § 382.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kaupungin hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu. Raision kaupungin hallintosäännön luvun 10 102 - 106 §:ssä on määritelty toimielinten ja viranhaltijoiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät sekä sisäisen tarkastuksen tehtävät.

4.1. Käsitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan, toiminta on tuloksellista ja riskit ovat hallinnassa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut on määritelty luottamushenkilöiden, johtavien viranhaltijoiden, esimiesten ja henkilöstön osalta.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riski on epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta, niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan merkitys on korostunut jatkuvasti erityisesti kunnan tehtävien organisointitapojen monipuolistuessa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- tunnistetaan ja kuvataan kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan tunnistetun riskin merkittävyyttä ja sen toteutumisen todennäköisyyttä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi eri menetelmillä
- määritellään toimintatavat riskeistä raportoimiseen ja riskien seurantaan.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa tarjoamalla objektiivisen, riippumattoman ja järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintaprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen

4.2. Raision kaupungin riskiluokitus

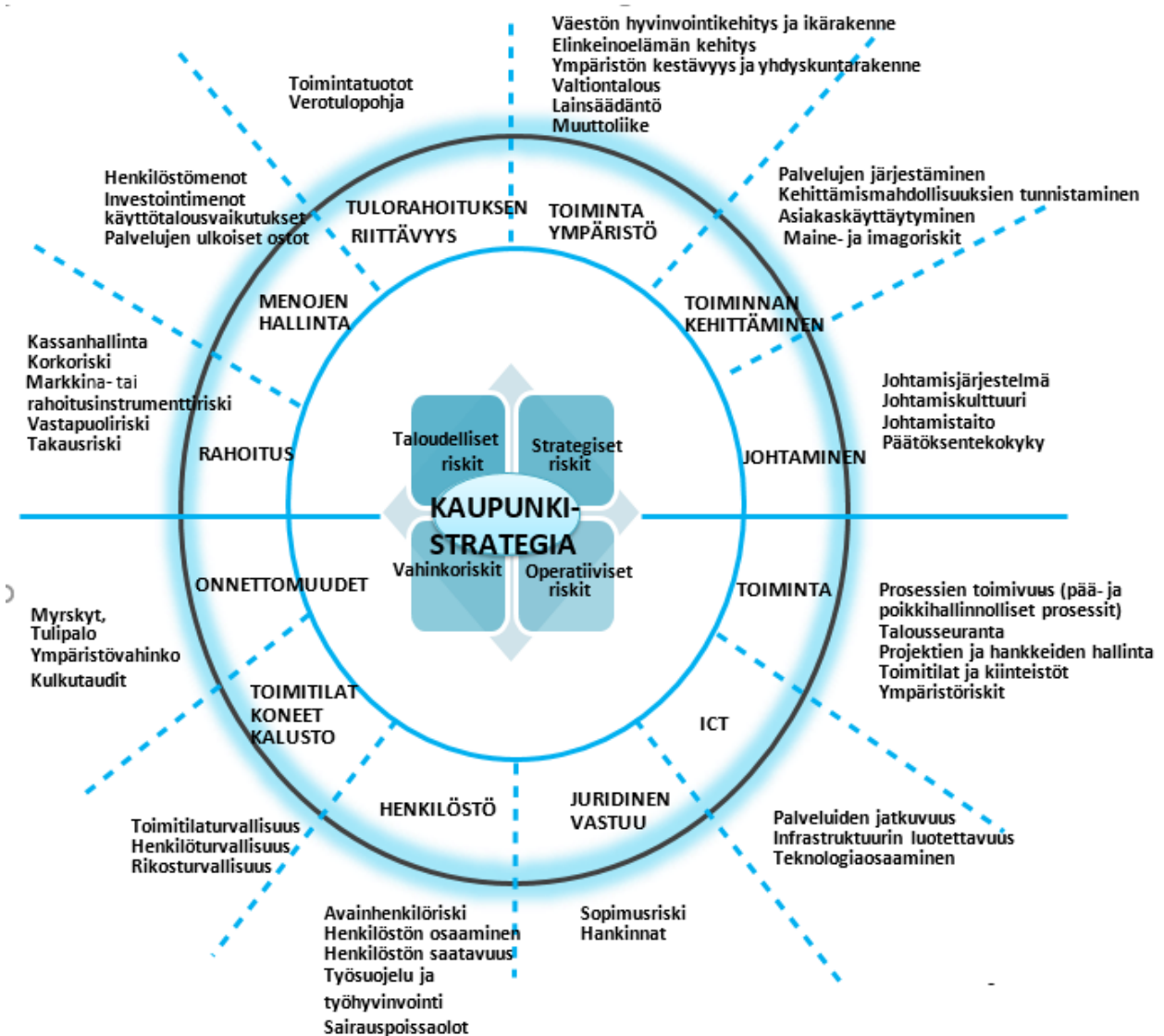
Päättyessään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista valtuusto hyväksyi riskiluokituksen, jota käytetään riskienarvioinnissa, analysoinnissa, seurannassa ja raportoinnissa.

Riskienhallinnassa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan riskit on otettava huomioon kokonaisvaltaisesti.

Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat

- taloudelliset riskit: tulo-rahoituksen riittävyys, menojen hallinta, rahoitus
- strategiset riskit: toimintaympäristö, toiminnan kehittäminen, johtaminen
- operatiiviset riskit: toiminta, ICT, juridinen vastuu
- vahinkoriskit: onnettomuudet, toimitilat, koneet ja kalusto, henkilöstö.

Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskienhallinnan tulee perustua riskiarviointiin. Riskikartassa (Kuvio 1) on esitetty kaupungin toiminnan kannalta merkityksellisiä asiakokonaisuuksia, joita tulee arvioida riskiarviointeja tehtäessä.

Kuvio 1

4.2.1. Riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia

Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja muiden merkittävien päätösten yhteydessä. Raisiossa riskienhallinta on kytketty osaksi taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Toimielimet laativat riskianalyysinsä talousarvioprosessin yhteydessä ensimmäisen kerran vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä. Vuoden 2023 talousarvion valmistelussa vuosi sitten laadittuja riskianalyyskejä on arvioitu uudelleen siten, että on otettu huomioon sen jälkeen ilmaantuneet uudet riski- ja uhkatekijät sekä arvioitu, ovatko edellisvuonna esiin nostetut riskit edelleen ajankohtaisia ja onko niissä tapahtunut muutoksia. Vuoden 2022 riskienarvioinnin jälkeen maailmanpoliittinen tilanne on muuttunut suuresti, mikä tulee ottaa huomioon myös riskejä arvioitaessa.

Toimielimet ovat tunnistaneet ja arvioineet talousarvion valmistelun yhteydessä toimintaansa sisältyvät merkittävimmät riskit. Tunnistamisessa on käytetty hyväksi edellä esitettyä riskiluokittelua ja riskikarttaa. Riskit on kuvattu ja arvioitu niiden todennäköisyyttä ja seurauksia*. Riskianalyysissä on määritelty toimenpiteet riskin torjumiseksi tai siihen varautumiseksi. Riskille on asetettu vastuutaho. Toimielinten riskitaulukot esitetään tämän luvun lopussa.

Riskienhallintatoimenpiteiden vaikutusten seuranta ja riittävyyden arviointi ovat osa riskienhallintaprosessia. Toimialat seuraavat tunnistettujen riskienhallintatoimenpiteiden toteutumista, vaikutusta ja riittävyyttä talousarviovuoden aikana.

Tilinpäätöksen yhteydessä laaditaan selonteko riskienhallinnasta toimielimittäin. Selonteossa arvioidaan nyt talousarvion yhteydessä tehdyn riskienhallinnan analysoinnin onnistumista, riskien toteutumista ja onnistumista riskienhallinnassa.

* ¹ Lyhyt sanallinen kuvaus riskin syistä ja todennäköisistä seurauksista, ² Todennäköisyysluokka, ³ Seurausluokka, ⁴ Toimenpiteet riskin eliminoinniksi/pienentämiseksi/hallinnoimiseksi

4.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta

Raision kaupunki on päivittänyt valmiussuunnitelman yleisen osan lokakuussa 2022. Valmiussuunnitelmassa tunnistetaan kaupunkilaisiin ja kaupungin toimintaan vaikuttavat merkittävimmät uhat ja määritellään vastuutahot erilaisten häiriötilanteiden varalle, huolehditaan kriisiviestinnän perusteista ja suunnitellaan ennalta, millä tavoin toiminnot ja palvelut saadaan jatkumaan keskeytymättä. Merkittävimmistä häiriötilanteista laaditaan raportit. Varautumista harjoitellaan ja tehdään yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa. Kaupunki suunnittelee tulevia valmiusharjoituksia yhdessä puolustusvoimien ja aluehallintoviraston kanssa. Kaupungin valmiusjohtoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja osallistuu erilaisiin harjoituksiin vuoden 2024 aikana ja lisäksi johtoryhmän jäsenet osallistuvat alueellisille maanpuolustuskursseille kutsuttaessa.

4.4. Tytäryhteisöjen varautuminen

Konsernin talous on keskeinen osa kaupungin kokonaistaloudellista toimintaa. Konserniin kuuluvilta yhtiöiltä edellytetään konsernin sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvien ohjeistusten huomioimista sekä toimintaympäristössä tapahtuvien ja mahdollisten muutosten analysointia, uhkaavien riskien tunnistamista ja riskien vaikutusten arviointia.

Myös konserniyhtiöillä tulee olla asianmukaiset suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Konserniyhtiöiden tulee raportoida kaupunkia merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan kehittämisestä osana toiminnan ja talouden seurantaa ja raportointia. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa käydään säännöllistä vuoropuhelua.

4.5. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien riskitaulukot

4.5.1. Kh, konserni

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuhenkilö	Aikataulu
Henkilöstön jaksaminen ja saatavuus	Tiettyjen ammattiryhmien kohdalla on rekrytointivaikeuksia, joka takia henkilöstö voi joutua työskentelemään vajaalla resurssilla. Tällöin työn psykososiaalinen ja fyysinen kuormitus saattaa kasvaa.	2	3	6	Työntekijöiden hyvinvoinnin ja jaksamisen parantaminen kehittämällä johtamis- ja työyhteisötaitoja, määrittelemällä selkeät vastuut (tehtäväkuvat), mahdollistamalla osaamisen kehittämisen sekä tukemalla jaksamista osallistamalla tll:n psykososiaalisen tuen kehittämishankkeeseen	Henkilöstöjohtaja	Jatkuva
Lakko	Työtaistelu haittaa kaupungin toimintaa.	3	4	12	Työtaistelutoimenpiteiden varhainen ennakointi ja kriittisten tukipalveluiden varmistaminen ennakkosuunnittelulla	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Mainekriisi	Kaupungin toimintaan, johtamiseen tai henkilöstöön liittyvä julkisuus, joka heikentää luottamusta ja toiminnan uskottavuutta.	2	3	6	Kestävät toimintamallit ja hallinnon avoimuus, viestintäosaamisen kehittäminen	Kaupunginjohtaja Viestintäjohtaja	Jatkuva
Rahoitusriskit	Jos korot äkillisesti nousevat, kaupungin kasvavan lainamäärän vuoksi rahoituskulut kasvavat.	3	3	9	Rahoitustilanteen ajantasainen seuraaminen ja suhteuttaminen kaupungin lainamäärään. Investointien suunnittelussa pidettävä taloudelliset näkökannat keskustelussa mukana.	Talousjohtaja Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Soteuudistus	Hyvinvointialue ei selviydy tehtävistään.	4	4	16	Osallistutaan aktiivisesti yhteistyöverkostoihin ja seudulliseen valmisteluun.	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Globaali pandemia	Korona tmv	2	5	10	Ajantasainen varautumissuunnitelma	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Hallitsematon maahanmuutto	Hallitsematon pakolaiskriisi	1	3	3	Valtakunnallisten ohjeistusten seuraaminen	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
ICT: Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit	Jonkin aikaa operatiivinen tietotekniikka toimii ilman työntekijöitä. Ongelmatilanteiden korjaamattomuus ja palvelupyyntöjen toteutumattomuus estää pala kerrallaan tietotekniikan toimivuuden. 1-2 viikossa tietotekniikan toimivuus laskee arviolta 10 prosenttiin työntekijöistä. Vajaalla henkilöstöllä pystytään ratkaisemaan kriittisimmät häiriötilanteet, mutta palvelupyyntöjä ei pystytä toteuttamaan (käyttäjätunnusten luomiset/poistamiset, liittymien avaukset jne.).	3	5	15	Kriittisten toimintojen automatisointi ja kohdentaminen	Tietohallintojohtaja	Jatkuva
ICT: Työvälineiden toimimiseen liittyvät riskit, kyberturvallisuus	Vakavat tietoliikenne- ja konesalipalveluiden häiriöt/keskeytykset voivat estää kaiken tietotekniikan käytön kaupungin palveluissa. Merkittävä osa kaupungin tuottamista palveluista on riippuvaisia tietoteknisistä palveluista.	2	3	6	Vaikutusanalyysit, riskiarviot, jatkuvuusstrategia, toipumissuunnitelma ja säännölliset toipumisharjoitukset	Tietohallintojohtaja	Jatkuva
Avainhenkilöriskit	Yhden henkilön varassa on tietyissä tehtävissä liikaa tietoa ja painetta, hiljainen tietotaito. Eläköitymisen tuomat henkilöstövaihdokset.	3	3	9	Riittävä resursointi. Varahenkilöjärjestelmän tehostaminen. Henkilöiden sitoutuminen varahenkilötoimintaan. Etupainotteinen resursointi hiljaisen tiedon säilymisen vuoksi.	Henkilöstöjohtaja	Jatkuva

4.5.2. Kh, kaupunkikehitys

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakointi.	Kaupunkikehitysjohtaja sekä palvelualuejohtajat	Jatkuva
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyytilanteen, väestönmuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisääteisissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuvilta osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva
Toiminta	Muuttuvan organisaatiarakenteen mukaiset uudet toimintatavat. Riskinä päätöksenteon viiveet, palvelun laadun heikkeneminen tai toiminnan lainvastaisuus.	4	3	12	Organisaation toimintatapojen aktiivinen kehittäminen ja johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausuulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia mahdolliset lisäävät ehdot.	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernihallinnon kanssa	Jatkuva
ICT / tietoliikennejärjestelmät	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittäisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Tietohallinto/Digipalvelut sekä järjestelmiä ja niiden rekistereitä ylläpitävät työntekijät.	Jatkuva
Henkilöstön saatavuus	Riski linkittyy avainhenkilöriskiin. Vastuualueen vakanssien osalta on ollut haasteita saada niitä täytettyä.	3	2	6	Tehtäväkuvien uudelleenpohdinta, vakansseihin tehtävät uudelleenhaut ja niiden mainostaminen yhteistyössä viestinnän kanssa.	Esihenkilöt ja rekrytoivat viranhaltijat.	Jatkuva
Sidosryhmäriski	TE-lakiuudistuksen vaikutukset, työmarkkinatuen kasvu, tiedonkulku eri toimijoiden välillä	2	2	4	Aktiivinen osallistuminen TE-valmistelutyöhön	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja	Jatkuva
					Tehokas ja tuloshakuinen yhdyspintatyöskentely HV-alueen ja TE-toimiston kanssa.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja	Jatkuva
Terveysten ja turvallisuuden liittyvät riskit	Vastuualueen toimintaa vaarantavat riskit, erityisesti maailmalla vallitseviin ilmiöihin liittyen.	2	3	6	Varautumissuunnitelmien ja sisäisten ohjeistusten päivittäminen. Mahdollisiin riskeihin varautuminen.	Koko vastuualue	Jatkuva

4.5.3. Lupalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkään poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen sekä ongelmien minimointi konkretisoituneen riskin ylimenokaudella.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen ja pitoon panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyytilanteen, väestönmuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisäätöissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuvilta osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva
Toiminta	Uuden organisaatorakenteen mukaiset uudet toimintatavat; opettelu, hallintosäännön tulkinta. Riskinä päätöksenteon viiveet tai lainvastaisuus.	4	3	12	Uuden organisaation toimintatapojen jalkauttaminen/johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausuulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia mahdolliset lisäävät ehdot.	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernihallinnon kanssa	Jatkuva
ICT/tietoliikenne	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittäisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Tietohallinto/ Digipalvelut	Jatkuva
Terveysten ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Veteen, elintarvikkeisiin, yleiseen asumiseen ja elämiseen liittyvät turvallisuusasiat, kuten vaikkapa ilmanlaatu.	2	4	8	Varautumissuunnitelma, epidemiaohjeistus, seuranta, normaali viranomaistyö	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva

4.5.4. Infralautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den tuhoutuminen tai sen arvon menetys	Kiinteistön laaja vesivuoto, palaminen, tms. rakennusvaurio	2	3	6	Ennakoiva huolto ja kunnossapito. Riittävä kunnossapito- ja investointirahoitus talousarvioissa.	Kiinteistöpäällikkö, kunnossapitoinsinööri, kunnossapidon ja kiinteistöhuollon henkilöstö	jatkuva seuranta
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit	Sopimuskomppanin lakko tai konkurssi	2	3	6	Palvelujen hankkiminen mahdollisuuksien mukaan lakon ulkopuolisilta toimijoilta.	Infrapalvelut / palvelujohtajat Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernipalveluyksikön kanssa	jatkuva seuranta
Sopimusriski	Toimintoja on ulkoistettu kilpailuttamalla. Markkinoiden toimimattomuus sopimuskauden päätyttyä (esim. kilpailu markkinoilla vähenee tai tarjoajien määrä on liian pieni). Oma tuotantoa ei enää ole, joten palveluista on maksettava markkinahinta.	2	3	6	Kustannustason nousu kilpailutettaessa palvelu uudelleen sopimuskauden päätyttyä. Paluu omaan toimintaa ei enää ole mahdollista tai se on kohtuuttoman kallista. Palvelu- ja laatutason pudotus.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat	jatkuva seuranta
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus rekrytointitilanteissa.	4	3	12	Henkilöstön koulutus ja resurssien ylläpitäminen. Oppisopimusmahdollisuuden lisääminen. Kilpailukykyinen palkkaus. Rekrytointikanavien monipuolinen käyttö	Infrapalvelut / esihenkilöt	jatkuva seuranta
Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Käyttötalouden kustannusten äkillinen/yllättävä nousu.	3	3	9	Kustannusten ja talousarvion toteutumisen seuranta. Palvelun vähentäminen tai laatutason lasku. Säästö- ja sopeustoimenpiteet.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat	jatkuva seuranta
Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Rakennusmateriaalien ja polttoaineiden hintojen äkillinen/yllättävä kustannustason nousu vaikuttaa urakkahintojen nousuun.	3	3	9	Investointiohjelman / hankkeiden uudelleenarviointi/priorisointi.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat	jatkuva seuranta
Sähkökatkot	Rajoitettu energian saanti	4	4	16	Varavoimалаitteiden hankinta käyttöomaisuusirtaimistohankinnoissa. Valmiussuunnitelman mukainen toiminta. Valmiussuunnitelman ajantasaisuus.	Tekninen johtaja, palvelujohtajat ja esihenkilöt	jatkuva seuranta
Raaka-aine pula (esim. materiaalit, komponentit, laitteet ym.)	Laitteita ja koneita ei saada uudistettua, eikä rikkiäisiä korjattua. Rakennusmateriaalien ja elintarvikkeiden ym. materiaalien ja raaka-aineiden saatavuudessa on ongelmia.	4	3	12	Uusien tuotteiden korvaaminen käytetyillä tai korvaavilla tuotteilla.	Tekninen johtaja, palvelujohtajat ja esihenkilöt	jatkuva seuranta

4.5.5. Sivistyslautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den häviäminen, tuhoutuminen tai sen arv onmenetys	Materiaalien ja kaluston tuhoutuminen/häviäminen	1	3	3	Vakuuttaminen, koulutus, valvonta.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Päivittäin
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilöille tai toiminnalle	Asiakkaalle aiheutetut vahingot	1	4	4	Vakuuttaminen, valvonta.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Päivittäin
Sopimusriskit	Äkillinen koulupaikkojen ja päivähoitopaikkojen tarve. Sopimuksen irtisanomiset.	1	3	3	Hoito/koulutarpeen täyttäminen pikaisin väliaikaisratkaisuin.	Varhaiskasvatusjoh taja, sivistysjohtaja.	Tarpeen syntyessä
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtapatu rmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Toimialojen johto, työterveys, henkilöstö.	Päivittäin
Perusopetuksen oppilasmäärän kasvu/lasku	Tilat loppuvat kesken tai tyhjää tilaa	1	3	3	Tiloja käytössä jonkin verran yli tarpeen.	Sivistysjohtaja, perusopetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit.	Kuukausit tain
Varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvu/lasku	Tilat loppuvat kesken tai tyhjää tilaa	1	3	3	Tiloja käytössä jonkin verran yli tarpeen. Käyttöönotto kysynnän vaihteluja vastaavasti.	Varhaiskasvatusjoh taja, varhaiskasvatustoimin nan koordinaattori	Kuukausit tain
Riittävän ja koulutetun henkilökunnan rekrytointi	Päiväkodissa/ryhmäpäiväkodissa ei ole riittävästi henkilöstöä, minkä seurauksena kaikkia lapsia ei voida ottaa vastaan.	3	3	9	Riittävä varahenkilöjärjestelmä tai rekrytointivastaava nopeuttamaan sijaisten rekrytointiprosessia.	Varhaiskasvatusjoh taja, varhaiskasvatustoimin nan koordinaattori	Kuukausit tain

4.5.6. Vapaa-aikalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuu den tuhoutuminen tai sen arv on menetys	Materiaalin, aineiston tai kaluston tuhoutuminen tai häviäminen.	1	2	2	Vakuuttaminen, valvonta.	Koko henkilöstö.	Päivittäin
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilöille tai toiminnalle	Asiakkaalle aiheutetut vahingot	1	2	2	Vakuuttaminen, valvonta, henkilöstön riittävä osaaminen, turvallisuus suunnitelmat tilannekohtaisesti.	Koko henkilöstö.	Päivittäin
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Kirjaston, Uintikeskus Ulpukan, Jäähallin tai Kerttulan liikuntahallin toiminnan keskeytyminen.	1	2	2	Säännöllinen huolto, henkilöstön ammattitaito, valvonta.	Koko henkilöstö.	Päivittäin
Teknologiaan ja tietohallintoon liittyvät riskit	Järjestelmien toimimattomuus lopettaa palvelujen tarjoamisen.	1	2	2	Ajantasaiset, päivitet yt järjestelmät ja tietomurtojen esto.	Tietohallinto, toimialojen johto, koko henkilöstö.	Kuukausit tain
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtapatu rmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Toimialojen johto, työterveys, henkilöstö.	Päivittäin
Energiakriisi	Sähkökatko	2	2	4	Ei voida itse vaikuttaa		

5. Talousarvion sitovuus

5.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntalain mukaan ”*valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.*

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

5.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

5.2.1. Talousarvion sitovuus

Lain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Talousarvion sitovuus määräytyy lautakunnittain siten, että käyttötalousoosan sitovia lukuja ovat lautakunnan ulkoiset kokonaistulot, ulkoiset kokonaismenot ja netto. Lautakunta voi suorittaa muutoksia vastuualueiden ja palveluiden välillä. Tili- ja vastuuvapauden edellyttämä sitovuus muodostuu ulkoisesta toimintakatteesta (nettobudjetti).

Investointien sitovuus on hanketasolla. Lisäksi on monivuotisia hankkeita, joiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Nämä hankkeet on merkitty erikseen talousarviossa. Lautakunta hyväksyy hankkeidensa väliset määrärahasiirrot. Siirtoja ei saa tehdä kokonaiskustannusarvioltaan ja toteuttamisvuosiltaan sitovista hankkeista.

Tuloslaskelmaosan sitovat erät ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut. Rahoituslaskelmaosan sitovat erät ovat lainakannan ja antolainauksen muutokset.

5.2.2. Käyttösuunnitelmat

Hallintosäännön 81 §:n mukaan toimielin hyväksyy käyttösuunnitelman. Lautakunnat laativat hyväksytyn talousarvion perusteella käyttösuunnitelman palveluittain. Kaupunginhallituksen käyttösuunnitelma sisältää molemmat kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet (KH, konserni ja KH, kaupunkikehitys).

Työllisyysmäärärahamuutokset ja koululaisten kesätyövarauksen jakamiseen liittyvät muutokset jaetaan lautakunnille talousjohtajan hyväksymänä (TAM2024).

5.2.3. Raportointi

Talousarvion kuukausikohtaista toteutumista seurataan toimielimissä. Kaupunginvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.

5.2.4. Strategiset tavoitteet

Strategisia tavoitteita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Tilinpäätöksessä tulee antaa selostus tavoitteiden toteutumisesta. Strategisten tavoitteiden toimeenpanon keinoja ja mittareita kehitetään vuosittain osana talousarvioprosessia.

5.2.5. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee asia saattaa toimielinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset kyseisen talousarviovuoden aikana.

Kaikista esitettävistä talousarviomuutoksista tulee tehdä ilmoitus talouspalveluihin.

5.2.6. Muut ohjeet

Investointeja, joiden kustannusarvio on yli 1.000.000 euroa, tai investointeja, joista valtuusto on erikseen niin päättänyt, ei saa aloittaa ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Mikäli valtionosuutta saadaan kesken vuoden jo olemassa olevaan toimintaan, jonka menot ovat talousarviossa, valtionosuus kasvattaa vain tulomäärärahoja.

Mikäli toimialoilla/palvelualueilla suunnitellaan itsenäisesti hankkeita toteutettavaksi leasing-rahoituksella, palvelualueet vastaavat koko leasing-rahoitusprosessista kilpailutuksesta, operatiiviseen toteutukseen ja seurantaan saakka. Palvelujohtajan tulee ilmoittaa talousjohtajalle kunkin palvelualueensa hankkeen leasing-rahoituksen suunnitelmat ja hankkeen alkaminen etukäteen sekä ajantasainen toteutuminen ja määrä kvartaaleittain. Palvelualueet valmistelevat tarvittavat leasing-rahoitusta koskevat päätöspykälät kaupunginhallitukselle.

Mikäli lautakunnat hakevat hankerahoitusta talousarviossa hankkeille varatun määrärahan yli, mikä edellyttää talousarviomuutoksen tekemistä, lautakuntien tulee saattaa hankehakemus kaupunginjohtajan hyväksyttäväksi.

5.2.7. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt

Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelmaohjeistuksissa määritellään kohderahoitteiset tehtävät: *"Kohderahoitteiset tehtävät ovat tehtäviä, joiden käyttötalous on sidottu ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon, tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia yksiköitä ovat kunnan liikelaitokset."* *"Kohderahoitusta sovelletaan palveluja tuottavissa tehtävissä kuten liikelaitoksissa, muissa taseyksiköissä sekä nettoperiaatteella toimivissa yksiköissä, jotka saavat varsinaisen toimintansa rahoituksen kokonaan tai osittain korvauksena tuottamistaan palveluista."*

Raision kaupungin talousarvio sisältää nettobudjettiyksiköt seuraavissa tulosyksiköissä:

vapaa-aikalautakunta: Uintikeskus Ulpukka

infralautakunta: Tilapalvelut ja Ruokapalvelut

Nettobudjettiyksikön sitova määräraha on nettomenot. Nettomenojen saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulorahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen ylityksen ilman valtuuston käsittelyä.

Nettobudjettiyksiköt sisältyvät lautakuntien käyttösuunnitelmiin, ja niiden käyttösuunnitelmien toteutuminen esitetään tilinpäätöksessä.

5.3. Raision kaupungin tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa tarkastuksen tulosten lisäksi annetaan mm. esitys vastuuvapauden myöntämisestä toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen).

Raision kaupungin tilivelvollisiksi on määritelty seuraavat tahot:

- kaupunginhallituksen jäsenet ja sen jaoston jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- talousjohtaja
- henkilöstöjohtaja
- hallintojohtaja
- viestintäjohtaja
- tietohallintojohtaja
- kaupunkikehitysjohtaja
- tekninen johtaja
- sivistysjohtaja
- hallintosäännössä kunkin toimialan palvelujohtajaksi tai heitä vastaavaksi määritellyt henkilöt.

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esimiehistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

5.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus

Kaupungin talousarvion oma lainanotto nettona on 24,6 miljoonaa euroa. Lainaa otetaan vuoden aikana 30,4 miljoonaa euroa ja lainojen lyhennysohjelma lyhentää lainoja 5,9 miljoonaa euroa.

Kaupungin maksuvalmiutta seurataan ajantasaisesti. Maksuvalmiuden kehitys kytkeytyy muun muassa olemassa olevaan tämänhetkisen maailman tilanteen vaikutusten aiheuttamiin epävarmuustekijöihin. Tulojen suunnitellun toteutumisen lisäksi maksuvalmiuden kehitykseen vaikuttavat investointien määrä ja käynnistymisaikataulu.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2022 tilinpäätöksessä oli 41,9 miljoonaa euroa eli 1.680 €/asukas (vahvistettu asukasluku 24.961). Kaupungin lainamäärän arvioidaan kasvavan vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

Konsernitiliin liittyen tulee erikseen määritellä lainanottovaltuus konsernin tytäryhteisöjen lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseen. Lainanottovaltuudeksi konsernin tytäryhteisöille esitetään yhteensä 2,8 miljoonaa euroa eli miljoonan euron korotusta vuoteen 2023 verrattuna.

Valtuusto asettaa talousarviossa tai erikseen tekemällään päätöksellä vuodelle 2024 ne rajat, joiden puitteissa lainanottovaltuuksia voidaan käyttää.

Talousarviossa esitetään seuraavaa lainanottoa koskevaa valtuutuspäätöstä:

- Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa lyhyttä tai pitkäaikaista lainaa siten, että nettolainanotto vuoden lopussa on 27.389.786 euroa.
- Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa tilapäisluottoa maksuvalmiuden turvaamiseksi vuoden 2024 aikana 27.389.786 euron määrään asti. Lainanottovaltuus sisältää myös konsernitilin käyttöön liittyvän lyhytaikaisen lainan myöntämisen kaupungin tytäryhteisöille.
- Otettavat lainat voivat olla vaihtuvakorkoisia tai kiinteäkorkoisia.

Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainojen takaamiseen liittyen, jo olemassa olevien lainojen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä sekä uuden lainan ottamiseen liittyen. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Tytäryhtiöt ottavat lainansa pääsääntöisesti kaupungilta, joka kilpailuttaa lainat ja perii konserniyhtiöiltä kohtuullisen marginaalin. Lainatarvetilanteessa ja ennen lainan kilpailuttamista, tytäryhtiön toimitusjohtajan tulee keskustella kaupungin talousjohtajan ja kaupunginjohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden tulee varmistaa kaupungilta takaamispyynnöissä tai muissa vastaavissa valmistelua edellyttävissä asioissa valmisteluajataulu hyvissä ajoin. Kun kaupunki antaa tytäryhtiöille lainaa sisäisenä lainana, lainanottovaltuutta kasvatetaan vastaavalla määrällä. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli) talouteen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

6. Tavoitteet kuntakonsernin tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille

6.1. Yleiset periaatteet

Raisio jatkaa aktiivista konserniohjauksen kehittämistä. Talousarviossa huomioidaan kuntakonserninäkökulma. Tytäryhteisöjen toiminta ja talous kytketään tavoitteiden avulla kaupungin strategiaan. Tytäryhteisöjen tulee jatkaa omien strategisten tavoitteidensa terävöittämistä suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin. Kaupungin yksi strateginen tavoite on tasapainoinen talous. Talousarvion tavoitteissa huomioidaan konsernin taloudellisia tunnuslukuja. Konsernin vuosittain seurattavat taloudelliset mittarit ovat konsernin vuosikate, konsernin kertynyt yli/alijäämä, konsernin kertynyt yli/alijäämä per asukas, konsernin lainamäärä, konsernin lainamäärä per asukas ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuus. Keskeisimpien tytäryhteisöjen talousarvion keskeiset luvut ja tavoitteet esitetään omissa alaluvuissaan.

Vuodesta 2024 alkaen konserniyhtiöiden tulee raportoida osavuosikatsaus kaupunginhallitukselle neljä kertaa vuodessa.

Tilinpäätöksen 2022 mukaan Raisiolla on kuntakonsernin taseessa ylijäämiä 38 miljoonaa, lainamäärä 2 777 euroa asukasta kohden ja suhteellinen velkaantuneisuus 43,2 %.

Kaupungin merkittäväillä tytäryhteisöillä on käytössään konsernitili, jonka luottolimiitiksi on päätetty vuodelle 2023 yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on vaihtelevasti läsnä konsernijohtoon kuuluvia. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittäville tytäryhteisöille taloustavoitteet ohjauksen ja raportoinnin vahvistamiseksi.

Raision kaupungin hallintosäännössä määrätään konserniohjauksesta seuraavasti:

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen kaupunkikehitysjaosto sekä kaupunginjohtaja.

Valtuusto

1. hyväksyy kaupungin omistajapolitiittiset linjaukset,
2. hyväksyy omistajaohjauksen periaatteet,
3. hyväksyy konserniohjeen.

Kaupunginhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteutumisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernihallinnon,
3. antaa tarvittaessa konserniohjeita taloudellisista ja toiminnallisista linjaratkaisuista ja muista yksittäisistä yhtiökokousasioista konserniohjauksen ja konserniedun varmistamiseksi,
4. päättää kaupungin edustajat tytäryhteisöjen yhtiökokouksiin ja yhtymäkokouksiin sekä asettaa ehdolle edustajat tytäryhteisöjen hallintoelimiin,
5. antaa valtuustolle puolivuositin raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
6. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kaupunkikonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa,
7. valmistaa, että konserniyhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty,

8. laatii tarvittaessa kaupungin tytäryhteisöissä noudatettavat hyvän johtamisen ja hallinnan ohjeet.

Kaupunginjohtaja

1. huolehtii, että kaupungin konserniohjaus ja –valvonta on järjestetty tässä säännössä mainittujen ohjausasiakirjojen ja yleisten periaatteiden perusteella,
2. seuraa kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle,
3. antaa tarvittaessa erillisohjeita konserniraportoinnista (mm. sisällöstä ja aikatauluista),
4. seuraa ja valvoo, että konserniyhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat riittävällä tasolla kaupungin omistajuuden ja konserniedun varmistamiseksi,
5. määrää kaupungin edustajille tytär- ja muissa osakkuusyhteisöissä viranhaltijayhteyshenkilön Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Vuoden 2024 on tavoitteena tuoda kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston hyväksyttäväksi päivitetty konserniohje. Päivityksessä tehdään tarvittavat muutokset ja lisäykset, kuten määritellään kuntalain edellyttämällä tavalla mm. tytäryhtiöiden hallitusten nimeämisessä huomioitavat periaatteet.

6.2. Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Koy Kerttulan Jäähalli) yhteiset tavoitteet

Tytäryhteisöt lähettävät kaupunginjohtajalle ja talousjohtajalle toiminnan ja talouden toteutumisraportin kvartaaleittain. Talousjohtaja ja kaupunginjohtaja tulee pitää tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen muun muassa toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Yhtiöiden (tytär- ja osakkuusyhteisöt) edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja yhtiökokousedustajien edellytetään pyytämään konserniohje yhtiökokouksen päätöksiin liittyen. Yhtiöiden tulee lähettää yhtiökokouskutsut hyvissä ajoissa Raision kaupungin kirjaamoon. Yhtiöiden toimitusjohtajan ja tarvittaessa hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallitusten kokouskutsujen lähettämisestä kaupunginjohtajalle sekä kaupunginjohtajan nimeämälle viranhaltijaedustajalle.

Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainojen takaamiseen liittyen, jo olemassa olevien lainojen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä sekä uuden lainan ottamiseen liittyen. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Tytäryhtiöt ottavat lainansa pääsääntöisesti kaupungilta, joka kilpailuttaa lainat ja perii konserniyhtiöiltä kohtuullisen marginaalin. Lainatarvetilanteessa ja ennen lainan kilpailuttamista, tytäryhtiön toimitusjohtajan tulee keskustella kaupungin talousjohtajan ja kaupunginjohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden tulee varmistaa kaupungilta takaamispyynnöissä tai muissa vastaavissa valmistelua edellyttävissä asioissa valmisteluajataulu hyvissä ajoin. Kun kaupunki antaa tytäryhtiöille lainaa sisäisenä lainana, lainanottovaltuutta kasvatetaan vastaavalla määrällä. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli) talouteen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

6.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarpeiden mukaisesti erillispäätöksin. Kaupunginhallitus seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa. Yhtiökokousedustajien edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja pyytämään konserniohjeen yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

6.4. Raision kaupungin konserni jäsenyhteisöineen*

Tytäryhteisöt	Säätiöt	Osakkuusyhtiöt ja muut yhtiöt	Kuntayhtymät	Muut yhteisöt
Raision Vesi Oy (100%)	Raision Palvelutalossäätiö (23,5 % päätösvallassa)	As. Oy Raision Keonkatu 3 (31,26 %)	Varsinais-Suomen liitto	Raision-Naantalin Fountain House ry (12,5 % päätösvallassa)
Raision Vuokra-asunnot Oy (100%)	Sosiaalipalvelusäätiö Raina (50 % päätösvallassa)	Green Industry Park Oy (22 %)	V-S kiinteistökontayhtymä	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (1/15)
KOY Kertulan jäähalli (100%)	Lounais-Suomen saattohoitosäätiö (2% päätösvallassa)	Kertulan Tenniskeskus Oy (18,5 %)	Ky Raision-Naantalin Vesilaitos	Turun seudun joukkoliikennelautakunta (1/12)
As Oy Kuulaharjat (100%)		Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (13,78%)	Raision seudun koulutuskuntayhtymä	
Eero Rantasen säätiö (60% päätösvallassa)		Turun Seudun Vesi Oy (11,94%)	Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	
		Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy (10%)		
		Turun Seudun Puhdistamo Oy (9,02%)		
		Turun seudun kehitys Oy (7,60%)		
		Turun Seudun Kaukolämpö Oy (4,25%)		
		Keon Autopaikat Oy (3,25%)		
		Sarastia Oy (1,87%)		
		Turku Science Park Oy (1,64%)		
		Kuntien Tiera Oy (0,81%)		
		Monetra Oulu Oy		

*Vuoden 2023 tilanne, KH: lisättiin Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä

6.5. Raision Vesi Oy

Omistus:

Raision Vesi Oy: Raision kaupunki 100 %,

Raision Hulevesi Oy: Raision Vesi Oy 100 %

Toiminta-ajatus:

Raision Vesi Oy on Raision kaupungin omistama vesilaitosyhtiö. Toiminta-ajatuksemme on vesihuollon ja hulevesiverkoston palveluiden järjestäminen kestäväällä tavalla. Jaamme Turun Seudun Vesi Oy:ltä ostettua talousvettä asiakkaillemme, vastaanotamme jätevesiä sekä johdamme ne käsiteltäväksi Turun seudun puhdistamo Oy:n seudulliselle jätevedenpuhdistamolle Kakolaan. Omistamme ja ylläpidämme vesihuollon ja huleveden verkostoja kaupungin alueella, liitämme kiinteistöt verkostoihimme sekä solmimme vesihuollon liittymis- ja käyttö sopimuksia asiakkaidemme kanssa.

Hoidamme hulevesiviemäriin liittyvät rakentamis- ja ylläpitopalvelut tytäryhtiömme Raision Hulevesi Oy:n avulla.

Tavoitteet vuodelle 2024:

Kiinteistöille johtamamme talousveden sekä poisjohdettavan jäteveden laatu säilyy erinomaisena. Ne täyttävät kaikki lainsäädännöstä tulevat laatuvaatimukset ja viranomaisveloitteet. Toimintaamme hoidetaan ja kehitetään pidemmän aikavälin tehokkuuden ja vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Turvaamme asiakkaillemme riittävän ja keskeytymättömän vedenjakelun. Jätevesiviemäroinnin järjestämme terveydelle tai ympäristölle haittaa aiheuttamatta.

Huolehdimme tytäryhtiömme Raision Hulevesi Oy:n avulla siitä, että rakennamme ja ylläpidämme hulevesiverkosta Raision kaupungin määrittelemän palvelutason mukaisesti.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Kehittämistemme keskeisiä lähtökohtia on Raision kaupungin strategiaan pohjautuvat toimet. Tavoitteenamme on tulevaisuuden kannalta kestäväällä tavalla toteutettu vesihuolto. Kehittämistoimiamme painopisteinä on toimivien ja sujuvien palveluiden tarjoaminen asiakkaille, energiankulutuksemme tehostaminen sekä hiilidioksidipäästöjemme vähentäminen YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Kehitämme omaisuudenhallintaamme sekä ajantasaistamme verkostotietojamme. Kehitämme automaatioastettamme vesimittarin lukematietojen keräämisen osalta ja pyrimme tulevaisuudessa kokonaan luopumaan manuaalisesti tapahtuvasta mittariluennasta. Panostamme huoltovarmuuskriittisenä toimijana omaan varautumiseemme sekä esim. kyberturvallisuutemme parantamiseen. Selvitämme erilaisia yhteistyömalleja lähikuntien kanssa.

Ollennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Suurimpia vuoden 2024 talousarvioomme vaikuttavia asioita ovat hulevesiviemärien leasing-mallin käyttöönotto. Luovomme huleveden liittymismaksuista sekä alennamme vesi- ja jäteveden kuutiotaksojamme yhteensä 50 senttiä (alv 0 %), joka tarkoittaa yhteensä n. 750.000 euron tulovähennystä. Perimme kaupungilta hulevesiverkoston leasing-maksuja tytäryhtiömme kautta n. 926.000 euroa. Kaupunki ottaa osaltaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen, julkisoikeudellisen hulevesimaksun käyttöön.

Yhtiötämme tulee investointien osalta lisäksi rasittamaan E18 –kehätien parantamishankkeeseen liittyvät, pakolliset johtosiirtoinvestoinnit. Johtosiirtoinvestoinnit tulee toteuttaa etupainotteisesti alueella ennen valtion hankkeen alkamista. Ennen johtosiirtoihin ryhtymistä, haemme konserniohjauspäätöksen investointien toteuttamiseksi ja rahoittamiseksi.

Hankkeen rahoittamiseksi tarvitsemme kuitenkin ulkopuolista rahoitusta, esim. omistajan antamaa avustusta tai lisälainaa.

Kaupunginhallituksen tekemän päätöksen mukaan yhtiömme ei lyhennä kaupungin myöntämiä lainoja toistaiseksi. Tämä parantaa hieman tilannettamme kassavarojen riittävyyden näkökulmasta tulevia investointeja varten. Rahoituskustannusten nousu, vähentyvä rakentaminen sekä yleinen kustannusten nousu kuitenkin aiheuttaa taloudellista epävarmuutta.

Suurin liikevaihdossamme mukana oleva yksittäinen vaihteleva tekijä on liittymismaksutulot, joiden suuruus riippuu siitä, paljonko kiinteistöjä Raisiossa tilikauden aikana rakennetaan. Nykyisestä maailmantilanteesta johtuvat haasteet aiheuttavat sen, että rakentamistoiminta oletettavasti vähenee, mutta toisaalta yksittäinenkin suuri liittymismaksu tai sen puuttuminen voi saattaa vaikuttaa paljon talouden toteumaan.

Laadulliset tavoitteet	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatuvaatimuksissa, kpl	0	0	0	0
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatusuosituksissa, kpl	0	0	0	0
Vedenjakelun keskeytys (min/asukas)	2,6	5,9	alle 15	alle 15
Toiminnalliset tavoitteet	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,79	2,79	2,79	2,54
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,54	2,54	2,54	2,17
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	10,5	12,7	< 10	< 10
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	38,4	42,2	< 40	< 40
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³		33	< 1 000	< 1 000
Henkilöstömäärä 31.12.	12	10	13	13
Liittymähinnat (OKT 0 - 150 k-m ²):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	1 860	1 860	1 922	1 922
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	3 100	3 100	3 162	3 162
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 240	1 302	0
Liittymähinnat (OKT 151 – 250 k-m ²):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 430	4 340	3 162	3 162
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	5 580	5 580	4 402	4 402
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 240	1 302	0
Liittymähinnat (OKT 251 k-m ² ja yli):*				
vesi (€/m ³ sis. alv)	6 200	6 200	4 402	4 402
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	7 440	7 440	5 642	5 642
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 240	1 302	0
Taloudelliset tavoitteet	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Liikevaihto (M€)	8,4	8,4	8,3	8,8
Liikevoitto (M€)	1,3	1,1	0,9	1,2
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,7	0,5	0,3	0,1
Nettoinvestoinnit (M€)	1,7	1,9	¹⁾ 5,0	¹⁾ 4,0

Korkotulot kaupungille (M€)	0,5	0,5	0,5	1,2
Huleveden leasing-maksut kaupungilta (M€)	0	0	0	0,9
Vakavaraisuus	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Velan määrä (M€)	28,3	27,1	²⁾ 28,0	²⁾ 28,0
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>				
<i>lainat kaupungilta</i>	28,3	27,1	²⁾ 28,0	²⁾ 28,0
Omavaraisuusaste, %	12,7	14,1	> 6,6	> 6,6
Nettovelkaantumisaste, %	534	353	<1075	<1075

1) Investoinneissa mukana arvioituja E-18 –hankkeen putkisiirtoinvestointikuluja 2 milj. euroa talousarviovuosille 2023 ja 2024.

2) Laina-arviossa on otettu huomioon vuosille 2023 ja 2024 kohdistuva mahdollinen arvioitu E-18 lisälainoitustarve, 2 milj. euroa.

6.6. Rasion Vuokra-asunnot Oy

Omistus: Rasion kaupunki 100 %

RaVu omistaa As Oy Kuulaharjat Oy 100 % ja n. 32 % As Oy Rasion Keonkatu 3:n kiinteistön osakekannasta sekä 5,6 % As Oy Rasion Sellon osakekannasta.

Toiminta-ajatus:

Rasion Vuokra-asunnot Oy tarjoaa monipuolisia asumisvaihtoehtoja Raisiossa.

Tavoitteet vuodelle 2024:

Yhtiön hallituksen tulee päivittää yhtiön strategia vuoden 2024 aikana sovittaen ja johtaen yhtiön tavoitteet kaupungin strategisista tavoitteista. Rasion Vuokra-asuntojen yhtiöjärjestys päivitetään vuoden 2024 aikana **(KH: virkkeen muutos)**.

Yhtiön tulee tehdä päätöksiä huonokuntoisimpien kohteiden purkamisesta tai saneeraamisesta sekä valmistella ja valmistautua toteuttamaan tai hankkimaan uudiskohteita suunnitelmallisesti ja käydä suunnitelmista säännöllistä vuoropuhelua kaupungin kanssa.

Asuntojen käyttöaste on pysynyt hyvänä ja se pyritään pitämään nykyisellä tasolla. Alhaistentien uudisrakennuksen valmistumisen myötä asuntomäärä kasvoi 60:llä. Asuntojen vuokraus ei käynnistynyt suunniteltuun tahtiin, mutta tavoitteena on, että kaikki asunnot on vuokrattu vuoden 2024 alkuun mennessä.

Vuokrien taso, vuosittain tehtävän asuintalovaruksen suuruus sekä vuosittaisten peruskorjausten laajuus selvitetään laskennallisten käyttöikien ja kohdekohtaisten kuntoarvioiden avulla. Tuloksen tasauskeinona on käytetty asuintalovaruksen muodostamista, mutta sen kertymistä pyritään hillitsemään panostamalla enemmän kiinteistöjen korjaamiseen.

Tavoitteena on uudistaa ja kehittää yhtiön hallintoa ja tehdä tarvittavat uudelleenorganisoinnit konserniohjauksen tukemana.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Hissien asennusmahdollisuutta kerrostaloihin sekä huoneistokohtaisen sähkö- ja vesimittarien asennusta kiinteistöihin kartoitetaan.

Kiinteistöjen ulkonäköön, kiinteistöhuoltoon sekä siivoukseen kiinnitetään huomiota, jotta kiinteistöistä saataisiin siistejä ja asukkaita houkuttelevamman näköisiä.

Asumishäiriöihin on systemaattisesti puututtu ja jatkossakin tullaan puuttumaan. Yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa jatketaan ja informaationkulun sekä asumisen prosessin kehittämistä jatketaan.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Kohteiden ja asuntojen korjauksiin on suunniteltu käytettävän noin 1,5 M€.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Käyttöaste, %	92	92	92	92
Vaihtuvuus, %	25	25	25	25
Keskivuokra / m ²	11,7	11,7	11,7	12,11
Taloudelliset tavoitteet	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Liikevaihto (M€)	6,1	6,1	7,3	7,55
Liikevoitto (M€)	0,6	0,6	0,3	0,3
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,4	0,4	0,3	0,3
Nettoinvestoinnit (M€)*	0,3	4,3	3,2	0,3
Korkotulot kaupungille (M€)	0,05	0,05	0,06	0,11
Vakavaraisuus	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Velan määrä (M€)*	11,4	16,9	17,60	14,54
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>	<i>10,2</i>	<i>8,9</i>	8,6	7,2
<i>lainat kaupungilta</i>	<i>1,2</i>	<i>8</i>	<i>9,00</i>	<i>7,34</i>
Omavaraisuusaste, %	47	39	42	42
Nettovelkaantumisaste, %	102	150	181	180

*Vuoden 2022 luku oikaistu.

KH: poistettiin rivi "kaupungin vuokraamat tukiasunnot"

6.7. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli

Omistus: Raision kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus:

Jäähalliyhtiö tuottaa jäähallipalveluja ylläpitämällä kahta jäähallia Kerttulan Liikuntakeskuksessa.

Tavoitteet vuodelle 2024:

Jäähalliyhtiö luo edellytykset jääurheilun harrastamiselle Raisiossa. Yhtiö tuottaa palveluita jääurheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille.

Vuonna 2023 tehdyn selvityksen pohjalta tuodaan päätöksentekoon vuoden 2024 aikana toteutettavat toimenpiteet jäähallikiinteistöjen ja jäähalleihin liittyvien palveluiden uudelleenorganisoinniseksi.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vuoden 2023 aikana on toteutettu vain toiminnan jatkumisen kannalta välttämättömät investoinnit ja korjaukset.

Jäähdytysjärjestelmän, hukkalämmön ja mahdollisesti uusiutuvien energianlähteiden käyttöä koko liikuntakeskuksen alueella tulisi pohtia kokonaisvaltaisena alueen kehitykseen tähtäävänä toimenpiteenä.

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Jäähallien käyttöaste on palautumassa koronaa edeltävälle tasolle. Kysyntää jääajalle on kuitenkin runsaasti.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2021	TP2022	TA2023	TA2024
Käyttäjämäärä / vuosi	75 000*	93 000	93000	93000
Jääajan myynti, käyttöaste %	50,01**	51	51	65
Taloudelliset tavoitteet	TP2021	TP2022		
Liikevaihto (M€)	0,34	0,4	0,45	0,53
Liikevoitto (M€)	0,005	-0,03	0,08	0,04
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	-0,004	-0,05	0,05	0,04
Nettoinvestoinnit (M€)	0	0	0,25	0
Korkotulot kaupungille (M€)	0,01	0,02	0,13	0,01
Vakavaraisuus	TP2021	TP2022		
Velan määrä (M€)	1,53	1,3	1,3	1,23
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>				
<i>lainat kaupungilta</i>	1,53	1,3	1,3	1,23
Omavaraisuusaste, %	28	27		30
Nettovelkaantumisaste, %	214	211		190

7. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2024

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 75 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernipalveluyksikön henkilö, jonka tehtäväkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että siitä ehditään saamaan lautakuntien ja kaupunginhallituksen lausunto valtuuston kesäkuun kokoukseen, jossa käsitellään tilinpäätöstä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden tai useamman lautakunnan talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita lautakuntia tarpeen mukaan.

8. Talousarvion tulojen ja menojen muodostuminen

8.1. Yhteenveto lautakuntien luvuista

V.2022-2024 lautakunnittain Ulkoiset tuotot ja kulut	TP2022 Tuotot	TP2022 Kulut	TP2022 Netto	TAM2023 Tuotot	TAM2023 Kulut	TAM2023 Netto	TA2024 LTK Tuotot	TA2024 LTK Kulut	TA2024 LTK Netto	TA2024 KH Tuotot	TA2024 KH Kulut	TA2024 KH Netto
Kaupunginhallitus	5 210 585	-8 249 636	-3 039 051	5 279 845	-10 902 774	-5 622 929	6 315 419	-12 468 117	-6 152 699	6 420 419	-12 371 015	-5 950 597
Lupalautakunta	963 530	-1 135 803	-172 274	783 766	-1 347 219	-563 453	825 010	-1 516 784	-691 774	825 010	-1 516 784	-691 774
Infraalautakunta	3 593 038	-24 088 728	-20 495 690	5 325 522	-21 380 746	-16 055 224	5 366 865	-22 523 442	-17 156 577	5 366 865	-22 355 585	-16 988 720
Sivistyslautakunta	4 076 074	-36 336 673	-32 260 599	4 957 649	-41 569 199	-36 611 550	3 946 402	-42 191 432	-38 245 030	3 946 402	-42 800 432	-38 854 030
Vapaa-aikalautakunta	1 017 565	-3 882 458	-2 864 893	1 145 770	-4 292 539	-3 146 769	1 014 650	-4 279 044	-3 264 394	1 014 650	-4 289 044	-3 274 394
Sosiaali- ja terveyslautakunta	31 332 509	-115 766 485	-84 433 977									
Koko kaupunki	46 193 301	-189 459 784	-143 266 483	17 492 552	-79 492 477	-61 999 925	17 468 345	-82 978 820	-65 510 474	17 573 345	-83 332 861	-65 759 515

8.2. Raison kaupungin verotulot

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston tulee viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päättää kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteisöverosta. Kunnallisvero on kaupungin suurin tuloerä.

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu ja siten niiden kustannukset siirrettiin kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen. Tämän vuoksi kuntien tuloja siirrettiin valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa.

Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentit muuttuivat vuonna 2023 sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtyessä hyvinvointialueille. Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosenttien määrittämisestä on säädetty sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta annetun lain 55 §:n muuttamisessa annetussa laissa.

Tämän johdosta kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksiköllä. Raison kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2023 on edellä mainittujen määräysten vuoksi ollut 7,61 prosenttia.

Tuloveroprosentit ovat tällä hetkellä ilmoitettu prosentin sadasosan tarkkuudella. Verohallinnolta saadun vero-ohjeen mukaan tuloveroprosentti tulee määrätä ja ilmoittaa vuodelle 2024 kymmenyksen tarkkuudella.

Näin ollen Raison kaupungin tuloveroprosentti vuodelle 2024 on 7,60 prosenttia.

Kiinteistöveroprosentit säilyvät vuonna 2024 ennallaan.

Marraskuussa 2023 hyväksyttiin maapohjan veroprosentin eriyttäminen yleisestä kiinteistöveroprosentista. Näin ollen vuoden 2024 alusta kiinteistövero muuttuu niin, että maapohjan verotusarvosta perittävä veroprosentti on eriytetty yleisestä kiinteistöveroprosentista. Tämä tarkoittaa, että maapohjan kiinteistövero on Raisiossa vuodesta 2024 alkaen 1,30 prosenttia ja rakennuksesta 1,25 prosenttia.

Oheisessa taulukossa on koonti Raision kaupungin veroprosenteista.

Veroprosentit	2021	2022	2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuloveroprosentti	20,25	20,25	7,61	7,60	7,60	7,60
Kiinteistöveroprosentit						
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Yleinen maapohjan kiinteistöveroprosentti				1,30	1,30	1,30
Vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
Muut asuinrakennukset	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
Voimalaitokset	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Yleishyödylliset yhdistykset	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00

Raision vuoden 2022 verotulot olivat 117,6 miljoonaa euroa eli noin 6,3 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Vuoden 2023 alkuperäisen talousarvion mukaiset verotulot olivat 61,3 miljoonaa euroa.

Raision kaupungin vuoden 2024 verotulot on arvioitu Kuntaliiton lokakuussa julkaistun veroennusteen mukaan.

Vuoden 2024 verotulojen kokonaismääräksi arvioidaan 60,5 miljoonaa euroa. Kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 45,8 miljoonaa euroa, kiinteistöveron tuotoksi 8,6 miljoonaa euroa ja yhteisöveron tuotoksi 6,1 miljoonaa euroa.

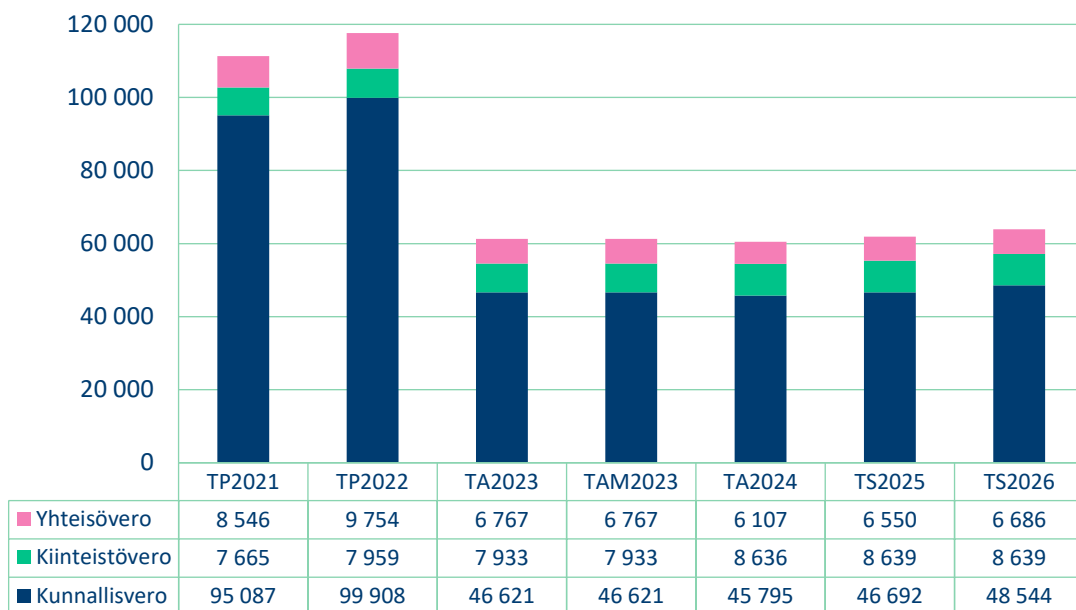
Vuoden 2025 verotulojen arvioidaan kasvavan 2,2 prosenttia vuoteen 2024 nähden.

Verotulot 1000€	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024	TS2025	TS2026
Kunnallisvero	99 908	46 621	46 621	45 795	46 692	48 544
<i>Muutos-%</i>	5,1 %	-53,3 %	-53,3 %	-1,8 %	2,0 %	4,0 %
Kiinteistövero	7 959	7 933	7 933	8 636	8 639	8 639
<i>Muutos-%</i>	3,8 %	-0,3 %	-0,3 %	8,9 %	0,0 %	0,0 %
Yhteisövero	9 754	6 767	6 767	6 107	6 550	6 686
<i>Muutos-%</i>	14,1 %	-30,6 %	-30,6 %	-9,8 %	7,3 %	2,1 %
Yhteensä	117 620	61 321	61 321	60 538	61 882	63 870
<i>Muutos-%</i>	5,7 %	-47,9 %	-47,9 %	-1,3 %	2,2 %	3,2 %

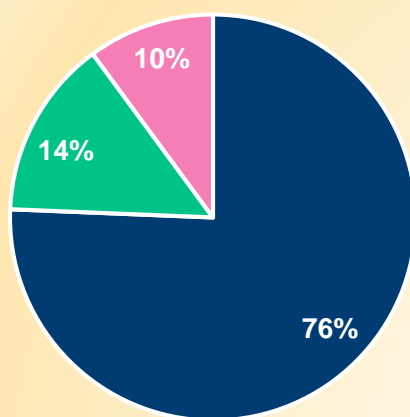
TA2023, TAM2023 muutos-% vrt. TP2022

TA2024 muutos-% vrt. TAM2023

Verotulot 2021-2026 (1000€)

Verotulot 2024

■ Kunnallisvero ■ Kiinteistövero ■ Yhteisövero

8.3. Raision kaupungin valtionosuudet

Kuntien valtionavut koostuvat laskennallisista valtionosuuksista, verotulojen menetykskorvauksista ja valtionavustuksista.

Kuntien valtionapujen taso on alentunut merkittävästi vuodesta 2022 sote-uudistuksesta johtuen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia ja veromenetysten korvauksia on siirretty hyvinvointialueiden rahoitukseen ja lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtionavustukset kohdistuvat jatkossa pääosin hyvinvointialueille.

Raision kaupungin valtionosuuksien arvioidaan toteutuvan vuonna 2024 noin 13,0 miljoonan euron suuruisina. Vuoden 2023 valtionosuuden määrä on talousarviossa noin 10,8 miljoonaa euroa. Näin ollen vuoden 2024 valtionosuudet ovat 2,2 miljoonaa euroa (20,8 %) enemmän kuin vuonna 2023.

Valtionosuudet 1000€	TP2021	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024	TS2025	TS2026
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	27 054	29 194	8 250	8 250	9 944	11 075	10 680
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus (+/-)	0	322	2401	2401	1528	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-1 040	-947	-981	-981	-393	-393	-393
Verotulomenetysten kompensatio	9 542	11 112	3 525	3 525	3 483	3 707	3 817
Valtionosuudet yhteensä	35 556	39 359	10 794	10 794	13 034	14 389	14 104
Muutos-%	-9,1 %	10,7 %	-72,6 %	-72,6 %	20,8 %	10,4 %	-2,0 %

TA2023, TAM2023 muutos-% vrt. TP2022

TA2024 muutos-% vrt. TAM2023

8.4. Henkilöstö ja henkilöstökulut

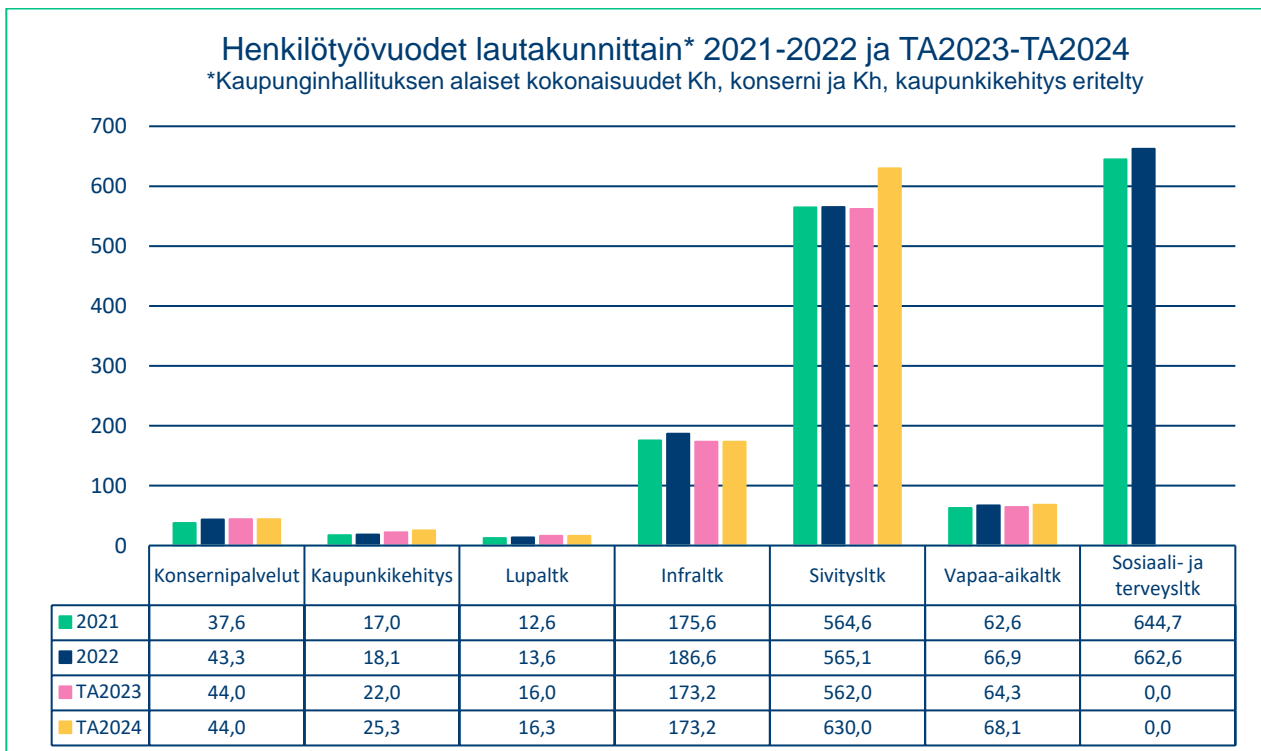
Henkilöstön kokonaismäärää seurataan toteutuneina henkilötyövuosina. Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta henkilöstöä kuin henkilöstömäärä tietyssä päivänä (31.12.). Henkilötyövuoteen lasketaan kaikki palkalliset työssäolo- ja poissaolopäivät. Htv-luku sisältää vuosilomat ja palkalliset perhevapaat ja palkalliset sairauspoissaolopäivät. Henkilötyövuosiin lasketaan sekä vakituisten että määräaikaisten työntekijöiden työpanos.

Raision kaupungin henkilöstön määrä henkilötyövuosina vuonna 2022 oli 1556,2 htv. Koko kaupungin henkilöstön määrä lisääntyi vuoteen 2021 verrattuna 41,5 htv. Talousarvio 2024:n laadinta-ajankohtana 30.9.2023 henkilötyövuosien määrä on 711,6 htv. Tämän perusteella vuoden 2023 lopun henkilötyövuosien määräksi voidaan arvioida 948,8 htv.

Vuoden viimeisenä päivänä 31.12.2022 Raision kaupungin henkilömäärä oli 1765 henkilöä, joista vakinaisen henkilöstön määrä oli 1340. Vakinaisen henkilöstön määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 53 työntekijällä ja määräaikaisten 25 työntekijällä. Talousarvio 2024:n laadinta-ajankohtana 30.9.2023 henkilöstön määrä on 1163 henkilöä, joista vakinaisia 818 ja määräaikaisia 345. Henkilömäärään ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia vuoden 2024 aikana.

Henkilöstötyövuosien ja henkilöstömäärän suuri lasku vuodesta 2022 on seurausta sosiaali- ja terveysalan henkilöstön siirtymisestä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Määrää puolestaan lisäsi Turussa sijaitsevan Mylly-Antin koulun toiminnan siirtyminen KTO:lta Raision kaupungille 1.1.2023 alkaen ja samalla Mylly-Antin koulun siirtyminen osaksi Raision kaupungin sivistystoimea. Liikkeenluovutuksessa siirtyi KTO:n palveluksesta vanhoina työntekijöinä Raision kaupungin työntekijöiksi yhteensä noin 30 henkilöä.

Toimialueet esittävät vuodelle 2024 yhteensä 20 uutta vakanssia, joista 19 vakinaista vakanssia ja yksi määräaikainen vakanssi.

Esitettävät vakanssit

Lupalautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv-vaikutus
Rakennusvalvontapalvelut	Kaupunkikehityspalvelut	Arkistotyöntekijä	Vakituinen	1	21 216	0,8
Ympäristöpalvelut	Kaupunkikehityspalvelut	Ympäristösuunnittelija	Vakituinen	1	48 535	0,67
Yhteensä				2	69 751	1,47

Infralautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv-vaikutus
Infrapalvelut	Tilapalvelut	Rakennuttajainsinööri	Vakituinen	1	60 000	1
Yhteensä				1	60 000	1

Sivistyslautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv-vaikutus
Koulu yhteisöön sitoutuminen / Oppimisen tuki	Vaisaaren koulu	Kouluvalmentaja	Vakituinen	1	34 500	1
Koulu yhteisöön sitoutuminen / Oppimisen tuki	Vaisaaren koulu	Ankkuriopettaja	Vakituinen	1	22 000	0,4
Oppimisen tuki	Vaisaaren koulu	Erytysluokanopettaja	Vakituinen	2	84 000	2
Oppimisen tuki	Vaisaaren koulu	Koulunkäynninohjaaja	Vakituinen	2	45 000	1,6
Uusi opetusryhmä	Mylly-Antti	Opettaja	Vakituinen	1	42 000	1
Uusi opetusryhmä	Mylly-Antti	Koulunkäynnin ohjaaja	Vakituinen	6	128 000	4,75
	Varhaiskasvatus	Avustaja	Vakituinen	2	60 000	2
Yhteensä				15	415 500	12,75

Vapaa-aikalautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv-vaikutus
Nuorisopalvelut	Nuorisopalvelut	Etsivä nuorisotyöntekijä	Määräaikainen	1	31 666	1
Kulttuuripalvelut	Kulttuuripalvelut	Museoamanuenssi	Vakituinen	1	16 700	1
Yhteensä				2	48 366	2

Kaupunki yhteensä				20	593 617	17,22
--------------------------	--	--	--	-----------	----------------	--------------

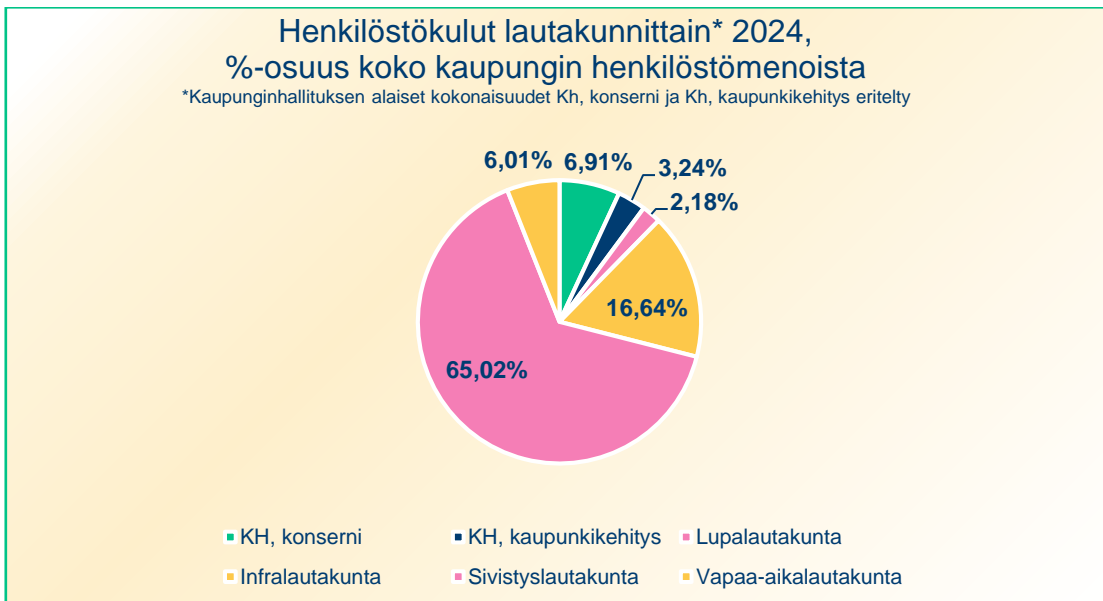
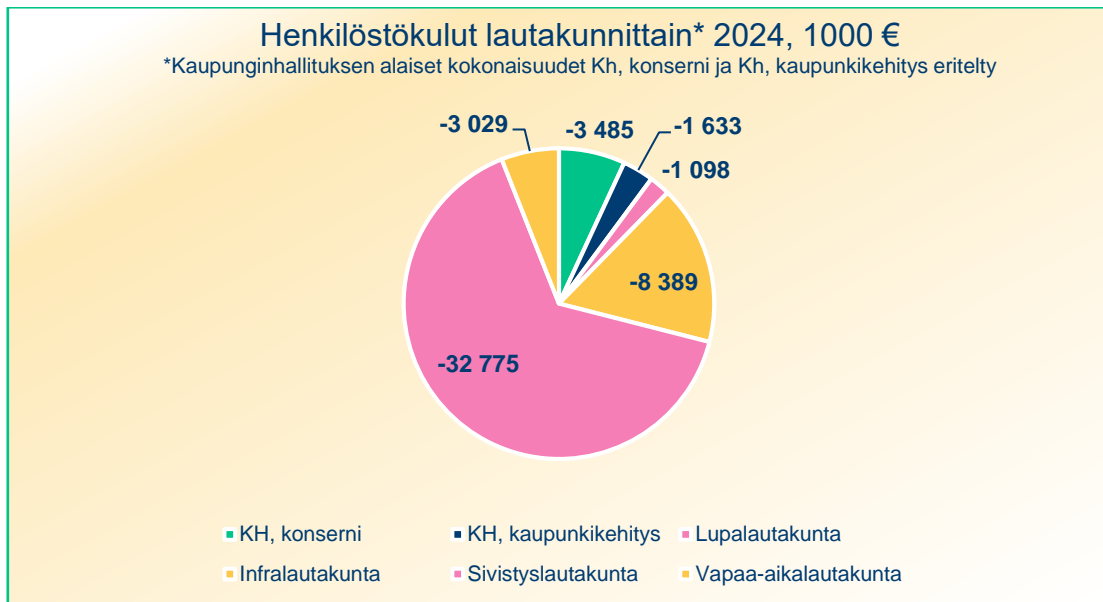
Kunta-alan uudet sopimukset tulivat voimaan keväällä 2022 ja sopimuskausi on kaikissa kuntaalojen työ- ja virkaehtosopimuksissa 1.5.2022-30.4.2025.

Vuonna 2023 kustannukset kasvoivat kunta-alalla 4,85 prosenttia vuoden 2022 keskiarvoon verrattuna. Vuonna 2024 työvoimakustannukset nousevat keskimäärin 2,99 % vuoteen 2023 verrattuna.

Sopimuskorotusten taso on totuttua korkeampi, mutta vallitsevissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa sekä palvelu-, työehtosopimus- ja palkkausjärjestelmien uudistamishetkellä kolmen vuoden työrauha on merkittävä vakautta ja ennustettavuutta tuova asia.

Lisäksi sopimuskorotuksista aiempaa suurempi osuus toteutettiin paikallisina erinä. Kunta-alan palkoissa paikallisina toteutettavien erien osuus on noin 40 %.

Henkilöstökulut 1000€	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024	TS2025	TS2026
Palkat ja palkkiot	-63 596	-37 747	-38 945	-40 290	-42 708	-44 245
Muutos%	5,8 %	-40,6 %	-38,8 %	3,5 %	6,0 %	3,6 %
Eläkekulut	-13 818	-7 952	-8 246	-8 461	-8 968	-9 291
Muut henkilösivukulut	-2 559	-1 698	-1 698	-1 658	-1 757	-1 820
Henkilöstökulut yhteensä	-79 973	-47 398	-48 890	-50 409	-53 433	-55 357
Muutos%	5,5 %	-40,7 %	-38,9 %	3,1 %	6,0 %	3,6 %

8.5. Tuloslaskelma 2024-2026

	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024/LTK	TA2024/KJ	TA2024/KH	TS2025	TS2026
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	€	€	€	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	46 193	16 347	17 493	17 468 346	17 573 346	17 573 346	17 837	18 283
Myyntituotot	22 452	2 997	3 170	4 126 574	4 271 574	4 271 574	4 336	4 444
Maksutuotot	9 633	2 486	2 486	2 559 800	2 559 800	2 559 800	2 598	2 663
Tuet ja avustukset	5 221	1 757	2 730	1 281 600	1 281 600	1 281 600	1 301	1 333
Vuokratuotot	6 595	6 970	6 970	7 362 054	7 362 054	7 362 054	7 472	7 659
Muut toimintatuotot	2 291	2 137	2 137	2 138 318	2 098 318	2 098 318	2 130	2 183
Toimintakulut	-189 460	-78 044	-79 492	-82 978 820	-83 332 861	-83 332 861	-88 333	-91 513
Henkilöstökulut	-79 973	-47 398	-48 890	-50 463 272	-50 408 813	-50 408 813	-53 433	-55 357
Palvelujen ostot	-86 657	-17 104	-17 299	-18 254 158	-18 643 658	-18 643 658	-19 762	-20 474
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 643	-8 066	-8 157	-8 585 231	-8 600 231	-8 600 231	-9 116	-9 444
Avustukset	-6 232	-2 162	-2 222	-2 272 000	-2 162 000	-2 162 000	-2 292	-2 374
Vuokrat	-4 451	-2 070	-2 145	-2 138 168	-2 082 168	-2 082 168	-2 207	-2 287
Muut toimintakulut	-503	-1 245	-780	-1 265 991	-1 435 991	-1 435 991	-1 522	-1 577
Toimintakate	-143 266	-61 697	-62 000	-65 510 474	-65 759 515	-65 759 515	-70 496	-73 230
Verotulot	117 620	61 321	61 321	60 538 094	60 538 094	60 538 094	61 882	63 870
Valtionosuudet	39 359	10 794	10 794	13 297 172	13 297 172	13 033 960	14 389	14 104
Rahoitustuotot ja -kulut	24	643	643	334 072	334 072	334 072	-1 220	-2 631
Korkotuotot	407	1 403	1 403	1 394 315	1 394 315	1 394 315	1 394	1 394
Muut rahoitustuotot	234	88	88	108 000	108 000	108 000	108	108
Korkokulut	-598	-828	-828	-1 148 243	-1 148 243	-1 148 243	-2 702	-4 113
Muut rahoituskulut	-19	-20	-20	-20 000	-20 000	-20 000	-20	-20
Vuosikate	13 738	11 060	10 757	8 658 864	8 409 823	8 146 611	4 555	2 113
Poistot ja arvonalentumiset	-8 171	-7 901	-7 901	-8 417 025	-8 363 989	-8 332 989	-10 348	-12 233
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	5 567	3 160	2 857	241 839	45 834	-186 378	-5 792	-10 120
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	0	0	0	203	203	203	0	0
Varausten lisäys(-), vähennys(+)	-3 235	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 332	3 160	2 857	242 042	46 037	-186 175	-5 792	-10 120

1 000 €	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024/LTK	TA2024/KJ	TA2024/KH	TS2025	TS2026
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	21 598	23 930	23 930	26 787	26 787	26 787	26 601	20 809
Tilikauden yli-/alijäämä	2 332	3 160	2 857	242	46	-186	-5 792	-10 120
Kertynyt yli-/alijäämä	23 930	27 090	26 787	27 029	26 833	26 601	20 809	10 689

Tunnusluvut	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024/LTK	TA2024/KJ	TA2024/KH	TS2025	TS2026
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	-24,4	-20,9	-22,0	-21,1	-21,1	-21,1	-20,2	-20,0
Vuosikate/Poistot,%	-168,1	-140,0	-136,2	-102,9	-100,5	-97,8	-44,0	-17,3
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	959	1 070	1 053	1 052	1 044	1 035	802	408
Vuosikate, €/asukas	550	437	423	337	327	317	176	81
Asukasmäärä	24 961	25 309	25 443	25 697	25 697	25 697	25 954	26 213

8.5.1. Tuloslaskelma, ulkoiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	22 452 466	2 997 142	3 170 233	4 126 574	4 271 574	4 271 574
Maksutuotot	9 633 161	2 485 600	2 485 600	2 559 800	2 559 800	2 559 800
Tuet ja avustukset	5 221 440	1 757 258	2 729 755	1 281 600	1 281 600	1 281 600
Vuokratuotot	6 594 885	6 969 570	6 969 570	7 362 054	7 362 054	7 362 054
Muut toimintatuotot	2 291 349	2 137 394	2 137 394	2 138 318	2 098 318	2 098 318
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	46 193 301	16 346 964	17 492 552	17 468 346	17 573 346	17 573 346
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-63 595 668	-37 747 123	-38 945 438	-40 335 440	-40 290 440	-40 290 440
Eläkekulut	-13 818 050	-7 952 492	-8 245 761	-8 468 320	-8 460 706	-8 460 706
Muut henkilösivukulut	-2 559 350	-1 698 481	-1 698 481	-1 659 511	-1 657 666	-1 657 666
Henkilöstökulut yhteensä	-79 973 068	-47 398 096	-48 889 680	-50 463 271	-50 408 812	-50 408 812
Palvelujen ostot	-86 657 494	-17 103 750	-17 298 647	-18 254 158	-18 643 658	-18 643 658
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 643 431	-8 065 883	-8 157 283	-8 585 231	-8 600 231	-8 600 231
Avustukset	-6 231 637	-2 162 000	-2 222 000	-2 272 000	-2 162 000	-2 162 000
Vuokrat	-4 451 138	-2 069 624	-2 144 624	-2 138 168	-2 082 168	-2 082 168
Muut toimintakulut	-503 017	-1 244 917	-780 243	-1 265 991	-1 435 991	-1 435 991
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-189 459 784	-78 044 270	-79 492 477	-82 978 820	-83 332 861	-83 332 861
TOIMINTAKATE	-143 266 483	-61 697 306	-61 999 925	-65 510 474	-65 759 515	-65 759 515
Verotulot	117 620 479	61 320 752	61 320 752	60 538 094	60 538 094	60 538 094
Valtionosuudet	39 359 035	10 793 862	10 793 862	13 297 172	13 297 172	13 033 960
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	406 690	1 402 682	1 402 682	1 394 315	1 394 315	1 394 315
Muut rahoitustuotot	233 901	88 000	88 000	108 000	108 000	108 000
Korkokulut	-597 541	-827 995	-827 995	-1 148 243	-1 148 243	-1 148 243
Muut rahoituskulut	-18 558	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
VUOSIKATE	13 737 522	11 059 995	10 757 376	8 658 864	8 409 823	8 146 611
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 170 545	-7 900 697	-7 900 697	-8 417 025	-8 363 989	-8 332 989
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	5 566 977	3 159 298	2 856 679	241 839	45 834	-186 378
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	203	203	203	203	203	203
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	-3 235 000					
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	2 332 180	3 159 501	2 856 882	242 042	46 037	-186 175

8.5.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	31 178 033	9 913 766	10 086 857	11 363 283	11 508 283	11 508 283
Maksutuotot	9 911 488	2 640 100	2 640 100	2 728 850	2 728 850	2 728 850
Tuet ja avustukset	5 221 440	1 757 258	2 729 755	1 281 600	1 281 600	1 281 600
Vuokrat	20 950 415	18 011 940	18 011 940	20 225 390	20 225 390	20 225 390
Muut toimintatuotot	2 291 349	2 137 394	2 137 394	2 138 318	2 098 318	2 098 318
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	69 552 725	34 460 458	35 606 046	37 737 441	37 842 441	37 842 441
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-63 595 668	-37 747 123	-38 945 438	-40 335 440	-40 290 440	-40 290 440
Eläkekulut	-13 818 050	-7 952 492	-8 245 761	-8 468 320	-8 460 706	-8 460 706
Muut henkilösivukulut	-2 559 350	-1 698 481	-1 698 481	-1 659 511	-1 657 666	-1 657 666
Henkilöstökulut yhteensä	-79 973 068	-47 398 096	-48 889 680	-50 463 271	-50 408 812	-50 408 812
Palvelujen ostot	-95 614 736	-24 143 874	-24 338 771	-25 613 367	-26 002 867	-26 002 867
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 690 082	-8 096 883	-8 188 283	-8 631 781	-8 646 781	-8 646 781
Avustukset	-6 231 637	-2 162 000	-2 222 000	-2 272 000	-2 162 000	-2 162 000
Vuokrat	-18 806 668	-13 111 994	-13 186 994	-15 001 504	-14 945 504	-14 945 504
Muut toimintakulut	-503 017	-1 244 917	-780 243	-1 265 991	-1 435 991	-1 435 991
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-212 819 208	-96 157 764	-97 605 971	-103 247 915	-103 601 956	-103 601 956
TOIMINTAKATE	-143 266 483	-61 697 306	-61 999 925	-65 510 474	-65 759 515	-65 759 515
Verotulot	117 620 479	61 320 752	61 320 752	60 538 094	60 538 094	60 538 094
Valtionosuudet	39 359 035	10 793 862	10 793 862	13 297 172	13 297 172	13 033 960
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	406 690	1 402 682	1 402 682	1 394 315	1 394 315	1 394 315
Muut rahoitustuotot	233 901	88 000	88 000	108 000	108 000	108 000
Korkokulut	-597 541	-827 995	-827 995	-1 148 243	-1 148 243	-1 148 243
Muut rahoituskulut	-18 558	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
VUOSIKATE	13 737 522	11 059 995	10 757 376	8 658 864	8 409 823	8 146 611
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 170 545	-7 900 697	-7 900 697	-8 417 025	-8 363 989	-8 332 989
Arvonalentumiset						
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	5 566 977	3 159 298	2 856 679	241 839	45 834	-186 378
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	203	203	203	203	203	203
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	-3 235 000					
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	2 332 180	3 159 501	2 856 882	242 042	46 037	-186 175

8.5.3. Sisäiset ostot ja myynnit

	Ostot TP2022	Myynnit TP2022	Ostot TA2023	Myynnit TA2023	Ostot TA2024	Myynnit TA2024
110 KH, konsernihallinto	714 263	3 037 780	711 195	1 733 175	878 046	2 007 733
1110 Talouspalvelut	50 235	464 981	38 159	280 197	61 569	324 036
Maksuliikenne- ja rahoituspalvelut		183 010		80 900		102 265
Kirjanpito- ja talouspalvelut		281 971		199 297		221 771
1120 Henkilöstöpalvelut	109 624	797 395	108 533	521 028	123 437	602 982
Henkilöstöhallinnon palvelut		148 873		111 987		130 547
Työterveyspalvelut		192 341		137 421		162 740
Työsuojelupalvelut		105 593		60 314		72 877
Palkkahallintopalvelut		350 588		211 306		236 818
1130 Päätöksentekopalvelut	508 865	60 500	519 648	12 500	637 983	14 000
Postimaksut		60 500		12 500		14 000
1140 Digipalvelut	36 519	1 714 904	35 852	919 450	44 440	1 066 715
Tietohallintopalvelut		1 663 845		919 450		1 066 715
Muut palvelut		67 819		0		0
1150 Viestintäpalvelut	9 020	0	9 003	0	10 617	0
210 KH, kaupunkikehitys	146 782	576 335	153 506	592 911	238 394	592 911
2110 Maankäyttö- ja asumispalvelut	141 810	576 335	138 930	592 911	157 891	592 911
Kopiopalvelut		31 550		48 000		48 000
Maa- ja vesialueiden vuokrat		544 911		544 911		544 911
2120 Yrityspalvelut	4 972	0	14 576	0	80 503	0
2130 Kaupunkikehityshankkeet	0	0	0	0	0	0
220 Lupalautakunta	130 689	27 977	109 853	15 000	119 367	17 250
2210 Ympäristöpalvelut	107 983	16 830	91 187	6 500	89 778	8 700
2220 Rakennusvalvontapalvelut	22 707	11 147	18 666	8 500	29 589	8 550
250 Infralautakunta	2 889 364	19 334 524	3 127 306	15 559 358	3 198 193	17 419 851
2510 Yhteiset palvelut	42 606	32 297	44 919	21 064	49 245	19 229
Työsuojelupalvelut		32 297		21 064		19 229
2520 Kunnallistekniset palvelut	1 088 000	1 348 343	1 291 287	1 604 800	1 224 006	1 552 250
Joukkoliikenne		91 700		78 500		95 000
Kunnossapito ja hoito		124 000		124 000		124 000
Tuotanto ja logistiikka		1 081 336		1 371 300		1 286 700
Materiaalipalvelut		46 651		31 000		46 550
2530 Tilapalvelut	1 272 482	13 520 382	1 328 603	10 266 109	1 374 905	12 077 375
Rakennusten vuokrat		13 520 379		10 266 109		12 077 375
2540 Ruokapalvelut	486 276	4 433 502	462 497	3 667 385	550 037	3 770 997
310 Sivistyslautakunta	10 545 896	84 230	10 853 356	36 550	12 413 751	39 550
3110 Yhteiset palvelut	69 062	0	71 492	0	80 008	0
3120 Oppilashuolto	16 120	0		0	16 814	0
3130 Lukio	846 255	43 461	1 174 667	18 000	1 165 377	20 000
Koulutilojen vuokrat		43 461		18 000		20 000
3140 Perusopetus	6 022 858	40 682	6 086 163	18 550	6 500 188	19 550
Koulutilojen vuokrat		24 822		18 550		19 550
3150 Raisio-opisto	89 651	87	61 379	0	76 031	0
3160 Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut	3 501 949	0	3 459 655	0	4 575 333	0
350 Vapaa-aikalautakunta	3 012 663	232 978	3 158 278	176 500	3 421 344	191 800
3510 Yhteiset palvelut	76	0	1 588	0	633	0
3520 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	590 907	9 923	695 091	4 000	697 978	4 000
Muun kulttuuritoiminnan vuokrat		9 923		4 000		4 000
3530 Liikunta- ja nuorisopalvelut	2 421 679	223 055	2 461 599	172 500	2 722 733	187 800
Uimahallipalvelut		170 221		139 500		151 800
Sisäliikuntatilojen vuokrat		23 955		18 000		21 000
Ulkoliikuntapaikkojen vuokrat		27 979		15 000		15 000
410 Sosiaali- ja terveyslautakunta	5 919 767	65 600	0	0	0	0
4110 Yhteiset palvelut	113 886	1 418	0	0	0	0
4120 Erikoissairaanhoidopalvelut	268	0	0	0	0	0
4130 Terveyspalvelut	1 725 279	0	0	0	0	0
4140 Perhe- ja sosiaalipalvelut	504 286	0	0	0	0	0
4150 Hoito-, hoiva- ja vammaispalvelut	3 417 267	64 182	0	0	0	0
Palveluasuminen		64 182		0		0
4160 Työllisyyspalvelut	158 781	0	0	0	0	0
Yhteensä	23 359 424	23 359 424	18 113 494	18 113 494	20 269 095	20 269 095

8.6. Rahoituslaskelma 2024-2026

	TP2022	TA2023	TAM2023*	TA2024/LTK	TA2024/KJ	TA2024/KH	TS2025	TS2026
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	€	€	€	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	11 641	9 010	8 707	6 608 864	6 399 823	6 136 611	2 505	63
Vuosikate	13 738	11 060	10 757	8 658 864	8 409 823	8 146 611	4 555	2 113
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-2 097	-2 050	-2 050	-2 050 000	-2 010 000	-2 010 000	-2 050	-2 050
Investointien rahavirta	-7 502	-20 181	-24 213	-32 223 897	-31 363 897	-30 726 397	-46 630	-40 405
Investointimenot	-10 440	-23 111	-27 143	-35 003 897	-34 103 897	-33 466 397	-49 560	-43 110
Rahoitusosuudet investointimenoihin	578	375	375	225 000	225 000	225 000	375	150
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 359	2 555	2 555	2 555 000	2 515 000	2 515 000	2 555	2 555
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 138	-11 171	-15 505	-25 615 033	-24 964 074	-24 589 786	-44 125	-40 342
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0	0	0,00	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0	0,00	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0	0,00	0
Lainakannan muutokset	-7 997	11 171	15 505	25 615 033	24 964 074	24 589 786	44 125	40 342
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	20 363	24 697	31 473 497	30 822 538	30 448 250	50 983	47 200
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 097	-9 192	-9 192	-5 858 464	-5 858 464	-5 858 464	-6 858	-6 858
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-16 900	0	0	0	0	0	0,00	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-225	0	0	0	0	0	0,00	0
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	-44	0	0	0	0	0	0,00	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-19	0	0	0	0	0	0,00	0
Saamisten muutos	-4 421	0	0	0	0	0	0,00	0
Korottomien velkojen muutos	4 259	0	0	0	0	0	0,00	0
Rahoituksen rahavirta	-8 222	11 171	15 505	25 615 033	24 964 074	24 589 786	44 125	40 342
Rahavarojen muutos	-4 084	0	0	0	0	0	0	0
<i>Rahavarojen muutos</i>	-4 084							
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	7 768							
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	11 852							

Tunnusluvut, 1 000 €	TP2022	TA2023	TAM2023*	TA2024/LTK	TA2024/KJ	TA2024/KH	TS2025	TS2026
Toiminnan ja investointien vuotuinen rahavirta	4 138	-11 171	-15 505	-25 615	-24 964	-24 590	-44 125	-40 342
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	4 138	-7 033	-11 367	-36 982	-36 331	-35 957	-80 082	-120 424
Lainanhoitokate	1,2	1,2	1,2	1,4	1,4	1,3	0,8	0,6

Tunnusluvut, 1 000 €	TP2022	TA2023	TAM2023*	TA2024/LTK	TA2024/KJ	TA2024/KH	TS2025	TS2026
Lainakanta 1.1.	49 926	43 926	43 926	59 431	59 431	59 431	84 021	128 146
Lainakannan muutos	-7 997	11 171	15 505	25 615	24 964	24 590	44 125	40 342
Lainakanta 31.12.	41 929	55 097	59 431	85 046	84 395	84 021	128 146	168 487
Lainakanta €/asukas	1 680	2 177	2 336	3 310	3 284	3 270	4 937	6 428
Asukasmäärä 31.12.	24 961	25 309	25 443	25 697	25 697	25 697	25 954	26 213

*TAM2023 lainakanta 31.12. perustuu arvioon

9. Käyttötalous ja sitovat tavoitteet lautakunnittain

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita.

Raision kaupungin strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 1.11.2021 § 163. Talousarviossa esitetyt tavoitteet pohjautuvat kaupungin strategiaan. Kuntalain mukaan toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Talousarviokirjan luvussa 9 esitetään lautakuntien lautakuntatasoiset valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Lautakunnat ovat käsitelleet talousarvioehdotuksensa kokouksissaan. Talousarviokirjassa kunkin lautakunnan luvun alussa esitetään linkki lautakunnan talousarvioehdotuskäsittelyyn. Lautakuntien talousarvioehdotuksissa esitetään lautakuntien palveluiden tavoitteet sekä toiminnalliset painopisteet vuodelle 2024. Lautakuntien talousarvioehdotuksissaan palveluittain esittämät, kyseistä toimielintä sitovat toiminnalliset tavoitteet hyväksytään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien (KH, konserni ja KH, kaupunkikehitys) talousarvio käsitellään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallituksen valtuustoon nähden sitovat tavoitteet esitetään uuden strategian mukaisina KH konsernin ja KH kaupunkikehityksen osalta. Kaupunginhallitus vastaa myös koko kaupunkitasoisten elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategisista ja sitovista tavoitteista. KH konsernin ja KH kaupunkikehityksen kokonaisuudet esitetään omissa alaluvuissaan. Käyttösuunnitelma sisältää molemmat kokonaisuudet. Luvussa 9.1.1. esitetään kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat.

Tavoitteita käsittelevien alalukujen otsikointi on yhtenäistetty.

Toimielimen sitovat taloudelliset tavoitteet ovat ulkoiset kokonaistulot, ulkoiset kokonaismenot ja netto.

9.1. Kaupunginhallitus

9.1.1. Kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2022	-8 249 636 €	5 210 585 €	-3 039 051 €
TAM2023	-10 902 774 €	5 279 845 €	-5 622 929 €
TA2024LTK	-12 468 117 €	6 315 419 €	-6 152 698 €
TA2024KJ	-12 371 015 €	6 420 419 €	-5 950 596 €
TA2024KH	-12 371 015 €	6 420 419 €	-5 950 596 €
TA2024			0 €

9.1.2. Kaupunginhallitus: KH, konserni

9.1.2.1. KH, konsernin strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Edistämme henkilöstön työhyvinvointia	Kehityskeskustelujen käyminen Lähtöhaastattelukyselyn käyttöönotto	Kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa vuosittain. (100 %) Lähtöhaastattelukysely on aktiivisessa käytössä (80 %) ja niistä koostettu yhteenveto käydään läpi puolivuositain johtoryhmässä.	Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Kehitämme henkilöstön osaamista	Koulutusten mahdollistaminen Raision kaupungin työntekijöille ja omaehtoisen koulutuksen tukeminen.	Koko henkilöstön koulutusten määrä 3 pvä/vuosi/hlö	Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Tasalaatuinen hyvä johtaminen	Säännölliset esihenkilövalmennukset	Esihenkilöfoorumiin osallistuminen (100 %) Kunta-10 tulokset, arvio johtamisesta	Henkilöstöpalvelut + toimialat
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Mahdollistamme toimivat digitaaliset viestintäkanavat ja -palvelut.	Kehitämme palveluita käyttäjätutkimusten pohjalta Tuemme sähköisten lomakkeiden ja verkkokauppaan käytön lisäämistä	Käyttäjätutkimuksissa (raisio.fi ja intranet Raitti) esiinnoitteita kehittämistoimenpiteitä toteutettu Käytössä olevien sähköisten lomakkeiden määrä (kpl) Verkkomyyntitransaktioiden määrä, verkkokaupassa myytävien tuotteiden/ palvelujen määrä (kpl/vuosi)	Viestintäpalvelut Digipalvelut
	Edistämme viestintäkulttuurin muutosta sisäisesti.	Vahvistamme sisäisen viestinnän pelisääntöjä.	Sisäisiä koulutuksia järjestetty pelisääntöistä (K/E)	Viestintäpalvelut Digipalvelut
	Hallinto- ja tukipalvelut ovat toimivia	Kehitämme rohkeasti ja avoimesti konsernipalveluja	Sisäisen asiakastytyväisyyden kyselyn tulos: konsernipalvelut kokonaisuutena (tavoite ka. 7)	Konsernipalvelut

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Kehitämme tiedonhallintaa	Ajantasainen tiedonhallintamalli on käytössä.	Tiedonhallintamalli päivitetty (K/E). Muutosvaikutusten arvioinnin käyttöönotto ja kehittäminen	Päätöksentekopalvelut + toimialat
	Kehitämme digitaalisia toimintatapoja	Sähköisen arkiston käyttö	Tiedon määrä sähköisessä arkistossa, integraatioita toteutettu vähintään 5 kpl	Päätöksentekopalvelut
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa Tasapainoinen talous	Kehitämme raportointia ja tiedolla johtamista	Vastaamme valtakunnallisiin raportointivaateisiin ajantasaisesti Lisäämme keskitetyn raportointiratkaisun (BI) käyttöä Lisäämme keskitettyyn tietoaltaaseen vietyä tietoa	Järjestelmäkartoitus tehty ja tarkoituksenmukaiset järjestelmät käytössä (K/E) Käytössä olevien johdon työpöytien määrä (kpl) Datan määrä tietoaltaassa (GT)	Talouspalvelut Digipalvelut +toimialat
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Teemme asukasbudjetointia	Asukasbudjetin prosessin vakiinnuttaminen	Toteutettujen hankkeiden määrä	Päätöksentekopalvelut Viestintäpalvelut + toimialat
	Valmistelemme päätöksiä asukkaat huomioiden	Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin käytön vakiinnuttaminen	Toteutettujen ennakkovaikutusten arviointien määrä	Päätöksentekopalvelut + toimialat
Tasapainoinen talous	Seuraamme talouden kehittymistä aktiivisesti ja reagoimme muutoksiin ennakoivasti	Taloudellisten mittareiden säännöllinen ja aktiivinen seuranta ja raportointi	Kaupunki: Vuositulos Vuosikate/Poistot, % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainamäärä Lainamäärä eur/asukas Konserni: Vuosikate/Poistot % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainat ja vuokravastuut Lainat ja vuokravastuut/ eur/asukas Laskennallinen lainanhoitokate	Talouspalvelut, toimialat, johtoryhmä, kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
	Aktiivinen ja toimiva konserniohjaus	Säännöllinen yhteydenpito strategisten tytäryhteisöjen kanssa, säännöllinen raportointi kaupunginhallitukselle	Säännöllinen yhteydenpito tytäryhteisöjen kanssa	Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
	Tehostamme toimintaamme	Lisäämme automaatiota ja pilvipalvelujen entistä tehokkaampaa hyödyntämistä Hankimme keskitetyn integraatioalustan	Manuaalisten prosessien määrän vähentyminen (kpl) Integraatioalustalla toteutettujen integraatioiden määrä (kpl)	Digipalvelut + toimialat
	Toiminnan tehostaminen	Hyvinvointialueuudistuksen seurauksena, ja kaupungin toiminnan volyymin olennaisesti laskiessa, kaupungin tehtävänkuvat ja resurssitarpeet on arvioitu ja tarvittavat päätökset toiminnan kehittämiseksi on tehty.	Selvitys tehty 2024	Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus

9.1.2.2. KH, konserni: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2024

Konsernipalveluiden palvelumalli

Konsernitasoiset palvelut toimivat matriisimaisesti. Toimialojen henkilöstöä ohjeistetaan ja osallistetaan vuonna 2021 käyttöön otetun uuden organisaatiomallin ja sen periaatteiden mukaisesti toimialojen lisäksi myös koko kaupunkitasoiseen toimintaan.

Talospalvelut vastaa talouden kokonaisuudesta, sisältäen vuosikellon mukaiset kaupunkitasoisten talousprosessien ohjeistuksesta ja koordinoinnista. Säännöllisiä talouden prosesseja ovat mm. kirjanpito, kuukausiraportointi, talousarvioprosessi, tilinpäätökset ja tilastoraportointi talospalveluiden vastuulla olevien talouskokonaisuuksien osalta. Talospalvelut tukee palveluita osto- ja myyntireskontraan liittyvissä talousasioissa, huolehtii kaupungin rahoituksesta ja tekee taloussuunnittelua tiedossaan oleviin toiminnallisiin tulevaisuuden näkemyksiin pohjaten. Kullakin toimialalla työskentelee toimialansa palveluiden talousvastaava, jotka vastaavat sekä yhteisten ohjeiden ja prosessien kehittämiseen osallistumisesta että oman toimialansa talouden raportoinnin ja muiden talousasioiden ajantasaisesta hoitamisesta ja toimialan henkilöstön ohjeistamisesta taloudellisissa prosesseissa ja kysymyksissä.

Henkilöstöpalvelut vastaa keskitetysti kaupungin ja konsernipalveluiden henkilöstöpalveluista, henkilöstöpolitiikasta, henkilöstösuunnittelusta, keskitetyistä koulutuksista ja kaupungin palkkahallinnosta sekä rekrytoinneissa avustamisesta. Henkilöstöpalvelut vastaa myös työsuojelun, työterveyshuollon sekä työkyky- ja virkistystoiminnan järjestämisestä.

Talospalveluiden ja henkilöstöpalveluiden yhteistyötä vahvistetaan entisestään, jotta pystytään vastaamaan koko palkka-, maksatus- ja kirjanpito toiminnon palveluketjun sujuvuudesta kaikissa tilanteissa. Lisäksi yhteistyötä ja osaamista vahvistetaan entisestään myös lakisääteisen raportoinnin kuten tilinpäätökseen liittyvien jokavuotisten palkkahallinnon tehtävien ja kirjanpidon tehtävien osalta. Talospalvelut ohjeistaa tarvittaessa palkkahallintoa palkkahallinnon vastuulla olevien tilinpäätöstehtävien tekemisessä. Tilinpäätöksessä vastavuoroinen apu on ensisijaisen tärkeää pienissä työyksiköissä. Tehtävien vaatimuksia on tarkoituksenmukaista tarkastella samassa yhteydessä.

Päätöksentekopalveluiden vastuulla ovat päätöksenteko- ja hallintoprosessien ohjaaminen, toimielinten sihteeripalveluiden järjestäminen yhdessä toimialojen kanssa, asiakirjahallinto, kaupunginarkisto, keskusvaalilautakunnan tarvitsemat vaalien järjestelyihin liittyvät tehtävät, lakipalvelut, hankintaprosessien ohjaaminen ja kehittäminen, vakuutus sopimusten valmistelu sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessit.

Digipalvelut vastaa tietoliikenteen ja tietotekniikan ylläpitämisestä, tuesta ja kehittämisestä. Ydinpalveluita ovat mm. päätelaitteet, käyttötuki, tietoliikennepalvelut, tietojärjestelmäpalvelut, tallennus- ja konesalipalvelut, kommunikaatio- ja yhteistyöpalvelut, tietoturvapalvelut sekä tulostuspalvelut.

Viestintäpalvelut vastaa kaupungin sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä sekä markkinoinnista. Viestintäpalveluiden vastuulla on kaupungin viestintäkanavien, mm. internet- ja intranetsivujen, ylläpito ja kehittäminen. Viestintäpalvelut myös kouluttaa toimialojen henkilöstöä, jotka tekevät oman toimen ohella viestintätyötä.

Kunakin palvelualueen toiminnalliset tavoitteet esitetään kootusti konsernipalveluyksikön yhteisessä taulukossa.

KH: Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden johtamisen ja kehittämisen koordinointi tapahtuu konsernipalveluissa. Kaupungin johtoryhmä, hyvinvointikoordinaattori ja hyvinvointijaosto jatkavat hyvinvointityön kehittämistä vuonna 2024, jolloin päätettäväksi tulee muun muassa hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointijaostolle on talousarviossa varattu 40.000 euroa toiminnan kehittämiseen.

Talouspalvelut

Perustehtävät:

- Huolehdimme kaupungin kokonaistaloudesta, taloussuunnittelusta, talousohjauksesta ja lakisääteisestä raportoinnista (kirjanpito, tilinpäätökset, talousarviot, valtiokonttorin taloustilastot).
- Koordinoimme kaupungin ulkoisen ja sisäisen talouden hoitoa ja raportointia.
- Huolehdimme kaupungin laskujen ja henkilökunnan palkkojen maksamisesta meille toimitettujen aineistojen mukaisesti.
- Seuraamme ja varmistamme kaupungin rahoituksen riittävyyden.
- Tuotamme kuukausittaisen talousdatan kirjanpito-ohjelmassa toimialojen käyttöön.
- Tuemme toimialoja taloudellisissa kysymyksissä.
- Koordinoimme talouden vuosikellon prosesseja.

Palvelulupaukset:

- Seuraamme ajantasaisesti kuntakentän lakisääteisen talouden raportoinnin vaatimuksia.
- Kehitämme sisäistä talousraportointia ja sisäisiä talousprosesseja resurssitilanteen sallimissa rajoissa.
- Tuemme toimialojen prosesseja taloudellisissa kysymyksissä.
- Tuemme muita tukipalveluita heidän vastuullaan olevien prosessien talouteen liittyvissä kysymyksissä.

Toiminta vuonna 2024:

Soteuudistuksen jälkeen kaupunkitasoiset vanhat tehtävät säilyvät organisaation koosta huolimatta. Lisäksi tulee uusia seurantaa ja raportointia edellyttäviä tehtäviä. Suurin osa tehtävistä on kuntakohtaisia, jotka edellyttävät omaa työtä. Talousdatalle ulkoa ja sisältä asetetut vaatimukset tulevat kasvamaan, samoin kuin ulospäin raportoitavan datan määrä ja laajuus, esimerkiksi Valtiokonttoriraportoinnin osalta.

Vuoden 2024 talousarvio tehtiin uudella taloussuunnitteluohjelmalla. Ohjelman raportointiosuutta on tarkoitus jalkauttaa edelleen ja hyödyntää täysimittaisesti.

Automatisaation kehittäminen muun muassa tilastoraportoinnissa, manuaalinen työ minimiin. Kehitämme talousjärjestelmiä ja raportointia.

Kehitämme maksatustoimintoa ja selvitämme mahdollisuutta myyntilaskujen maksujen vastaanottamiseen ainoastaan yhdessä toimipisteessä, kaupungin palvelupisteessä.

Lisäämme talousdokumenttien, kuten talousarvio- ja tilinpäätöskirjan automaatiotasoa.

Raportoinnin ja tiedolla johtamisen kehittäminen yhteistyössä digipalvelujen kanssa.

Henkilöstöpalvelut

Perustehtävät:

- Tarjoamme keskitetysti henkilöstöpalveluja Raison kaupungin toimialoille sekä konsernipalveluille.
- Vastaamme kaupungin henkilöstöpolitiikan koordinoinnista ja kehittämisestä.
- Vastaamme henkilöstösuunnittelusta sekä virka- ja työehtosopimusten edellyttämästä neuvottelu- ja sopimustoiminnasta.
- Vastaamme henkilöstöraportoinnista.
- Vastaamme henkilöstöpalvelujen asioiden valmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta ja niistä tiedottamisesta.
- Vastaamme johdon ja työyhteisöjen keskitetyistä koulutuksista.
- Vastaamme palvelussuhdeasioihin liittyvän ohjeistuksen laatimisesta ja tiedottamisesta.

- Huolehdimme kaupungin henkilöstön palkanmaksusta ja luottamushenkilöiden palkkioiden maksusta.
- Hoidamme työsuojelun, työterveyshuollon, keskitetyn työkyky- ja virkistystoiminnan järjestämisen.

Palvelulupaukset:

- Tuemme työyhteisöjä, jotta Raision kaupunki on vetovoimainen työpaikka, jolla on osaava, motivoitunut ja palveluhenkinen henkilöstö.
- Haluamme auttaa henkilöstöä onnistumaan vahvistamalla osaamista, tarjoamalla henkilöstöpalveluiden asiantuntemusta, kehittämällä työkyky- ja työhyvinvointipalveluja sekä ennakoimalla tulevaa.

Toiminta vuonna 2024

Kehitämme kaupungin henkilöstöpalvelujen toimintoja työkyvyn ja työhyvinvoinnin sekä digitalisaation edistämisen näkökulmasta. Vakiinnutamme sähköisen hr-ohjelman ja sähköisen perehdytyksen käyttöä.

Vahvistamme henkilöstöpalvelujen roolia keskitetyissä johdon, esihenkilöiden ja työyhteisöjen koulutuksissa. Tavoitteena osaava, hyvinvoiva henkilöstö ja tasalaatuinen johtaminen. Käymme läpi organisaation toimintatapoja ja ohjeita suunnitelmallisesti käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Haluamme korostaa läpinäkyvyyttä eri prosesseissa ja henkilöstön tasapuolista kohtelua.

Henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseksi tarjoamme liikunta- ja kulttuuriedun, joka mahdollistaa liikuntaan ja hyvinvointiin liittyvien palvelujen käytön. Uutena henkilöstöetuna mahdollistamme henkilöstölle liikuntaneuvontapalvelun, jossa pyritään kannustamaan ja motivoimaan liikunnan aloittamiseen niitä työntekijöitä, jotka eivät harrasta liikuntaa lainkaan ja joilla liikunnan aloittaminen toisi terveyshyötyjä. Lisäksi tarjoamme ilmaiseksi uinti- ja kuntosalikäynnit Ulpukassa seitsemänä päivänä viikossa. Henkilöstöllä on myös mahdollisuus hankkia työsuohdepolkupyörä. Myönnämme omaehtoisen koulutuksen tukea vapaa-ajalla tapahtuvaan opiskeluun sekä Raisio-opistossa suoritettaviin kursseihin.

Jatkamme työterveyslaitoksen kanssa yhteistyönä Työn psykososiaaliset työolot ja sykevälivaihtelu – hyvällä sykkeellä parempaa terveyttä -tutkimushanketta, jonka tavoitteena on määrittää terveyden kannalta olennaisimmat työn ja työpaikan psykososiaaliset vaatimus- ja voimavaratekijät, joihin jatkotutkimukset ja työpaikkojen kehittämistoimet olisi kannattavinta keskittää. Tutkimuksesta saatua tietoa hyödynnetään kehittämällä konkreettisia keinoja ja käytännön harjoitteita, joilla sykeväihähtelyn kannalta keskeisimpiä työolotekijöitä voidaan työpaikoilla muokata ja säädellä.

Päätöksentekopalvelut

Perustehtävät:

- Huolehdimme kaupungin päätöksentekoprosessien kehittämisestä ja ohjaamisesta.
- Tarjoamme yhteistyössä toimialueiden kanssa toimielinten tarvitsemia sihteeripalveluita.
- Vastaamme asiakirjahallinnon ohjauksesta ja kehittämisestä sekä tiedonhallinnan ohjauksesta.
- Huolehdimme kaupunginarkistosta.
- Tarjoamme toimialueille oikeudellista neuvontaa sekä juridista tukea toimialojen omissa prosesseissa.
- Huolehdimme keskusvaalilautakunnalle kuuluvista vaalien järjestelytehtävistä.
- Kehitämme yhteistyössä muiden konsernipalveluiden ja toimialueiden kanssa kaupungin hallinnollisia toimintatapoja ja menettelyjä, sekä seuraamme niiden toteutumista.

Palvelulupaukset:

- Kehitämme päätöksenteon ja asiakirjahallinnon prosesseja resurssitilanteen sallimissa rajoissa.
- Tuemme toimialojen prosesseja hallinnollisissa ja juridisissa kysymyksissä.

Toiminta vuonna 2024

Sähköinen arkisto on otettu käyttöön vuoden 2023 aikana. Sähköisen arkiston on tarkoitus palvella koko kaupunkiorganisaation tarpeita. Kaupungin eri tietoaaineistoja siirretään sähköisen arkistoinnin piiriin vaiheittain pääasiassa järjestelmäintegraatioiden avulla. Vuoden 2024 aikana tavoitteena on laajentaa sähköisen arkiston käyttöä uusiin tietoaaineistoihin viidellä integraatiolla ja/tai migraatiolla.

Vuoden 2023 aikana on laadittu pitkälle tiedonhallintamalli, johon on kuvattu mm. koko organisaation tietovarannot, toimintaprosessit ja tietojärjestelmät. Vuoden 2024 aikana työ viimeistellään sekä siirrytään ylläpitovaiheeseen. Lisäksi kehitetään tapoja, joilla tiedonhallintamallia voidaan hyödyntää organisaation johtamisessa ja kehittämisessä.

Tiedonhallintaan liittyvää kehittämistä jatketaan myös kuntarajat ylittävässä yhteistyössä Varsin Digi -hankkeessa, jossa Raision kaupunki on mukana yhdessä Paimion, Paraisten, Naantalien ja Salon kaupunkien kanssa.

Kaupunginarkiston tehtävänä on säilyttää organisaation arkistoitavat tietoaaineistot käytettävänä ja saatavilla päätöksentekoa ja tutkimusta varten. Ostopalveluna hankittavalla digitoinnilla turvataan kulttuuriperinnöllisesti arvokkaan pöytäkirjakokonaisuuden säilyminen. Digitointi sisältää noin 15 hyllymetriä aineistoa, joka on väärin materiaalivalintojen vuoksi vaarassa tuhoutua. Digitointiin käytetään Varsin Digi-hankkeen rahoitusta.

Vuoden 2024 aikana järjestetään kahdet valtiolliset vaalit: presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Vaalien järjestelyihin liittyvät tehtävät työllistävät merkittävästi päätöksentekopalveluita kevään 2024 aikana. Samalla tämä tarjoaa mahdollisuuden kehittää vaalien järjestelyihin liittyviä toimintatapoja.

Vuoden 2023 aikana on valmisteltu hyvinvointikoordinaattorin toimesta hyvinvointisuunnitelmaa, jonka valmistelussa on osallistettu laajasti mm. vaikuttamistoimielimiä. Hyvinvointisuunnitelma tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi kevään 2024 aikana ja tämän jälkeen alkaa hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen.

Vuoden 2024 aikana valmistellaan ja tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi kaupungin uudet hankintaohjeet vuonna 2023 hyväksytyjen hankintaperiaatteiden mukaisesti.

Digipalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Digipalvelut vastaa Raision kaupungin tietoliikenteen ja tietotekniikan ylläpitämisestä, tuesta ja kehittämisestä. Keskeiset ydinpalvelut ovat päätelaitepalvelut (tietokoneet ja mobiililaitteet), käyttötukipalvelut, tietoliikennepalvelut, tietojärjestelmäpalvelut, tallennus- ja konesalipalvelut, kommunikaatio- ja yhteistyöpalvelut (matkapuhelinliittymät, kiinteät puhelinliittymät, sähköposti, etäneuvottelut), tietoturvapalvelut, tulostuspalvelut sekä digitalisaation ja raportoinnin tukipalvelut. Em. ydinpalveluita tuetaan useilla tukipalveluilla kuten dokumentointi, ohjeistus ja suunnittelu.

Toiminta vuonna 2024

Digipalveluiden henkilöresurssit on pääasiassa kohdennettu olemassa olevien operatiivisten tietoliikenne- ja tietotekniikkapalveluiden tuottamiseen ja ylläpitämiseen.

Tämän lisäksi vuoden 2024 aikana kehitämme tiedolla johtamista ja raportointia yhteistyössä erityisesti Talouspalvelujen kanssa ja jatkamme toimenpiteitä keskitetyn tietoaltaan käyttöönottoon. Kehitämme toimintakulttuuria edistämällä toimivia digitaalisia palveluja mm. sähköisten lomakkeiden ja verkkokauppaportaalin käytön lisäämisellä. Lisäksi panostamme koko organisaation yhteisiin toimintatapoihin viemällä sisäisen viestinnän ja Microsoft 365 työkalujen pelisääntöjä käytäntöön yhdessä Viestintäpalvelujen kanssa.

Panostamme myös tietoturvaa edistäviin toimenpiteisiin, kuten henkilöstön tietoturva- ja tietosuojakoulutuksiin sekä turvatulostuksen käyttöönoton jatkamiseen. Jatkamme jo käynnissä olevien kehittämistoimien edistämistä myös automaation lisäämisellä ja pilvipalvelujen entistä tehokkaammalla hyödyntämisellä sekä tehostamalla toimintaa pyrkimällä keskitetyn integraatioalustan hankintaan sekä kehittämällä verkkoympäristöä aktiivisesti.

Toiminnalliset tavoitteet	TP-21	TP-22	TA-23	TA-24
Helpdeskiin ilmoitettujen ongelmatilanteiden määrä	9 188	10 715	7 000	7 500

Tunnusluvut	TP-21	TP-22	TA-23	TA-24
Työasemien määrä	3 278	3 350	3 400	3 300

Viestintäpalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

- Huolehdimme kaupungin viestinnästä ja markkinoinnista. Koordinoimme sisäistä ja ulkoista viestintää.
- Ylläpidämme ja kehitämme kaupungin viestintäkanavia, mm. verkkopalveluita, sosiaalisen median kanavia ja Raisio tiedottaa -lehteä.
- Tuemme toimialoja viestinnässä ja koulutamme oman työn ohella viestintää tekeviä.
- Rakennamme positiivista kaupunkikuvaa laadukkaalla markkinoinnilla. Raision maine kehittyy.

Toiminta vuonna 2024

Raisio kaupunkina täyttää 50 vuotta. Pidämme juhlavuotta esillä ja kannustamme asukkaita osallistumaan tapahtumiin.

Vahvistamme työnantajamainetta ja rekrytointiviestintää yhdessä Henkilöstöpalveluiden kanssa. Kehitämme käyttäjälähtöisesti kaupungin digitaalisia viestintäkanavia ja kokeilemme rohkeasti uutta.

Edistämme sisäisen viestintäkulttuurin muutosta yhdessä Digipalveluiden kanssa. Yhdessä Päätöksentekopalveluiden kanssa vakiinnutamme asukasbudjetin prosessin osaksi kaupungin osallistamistyötä.

9.1.2.3. KH, konserni: Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2022	-6 726 856 €	2 473 736 €	-4 253 121 €
TAM2023	-6 995 216 €	2 316 150 €	-4 679 066 €
TA2024LTK	-7 821 804 €	2 404 173 €	-5 417 631 €
TA2024KJ	-7 579 702 €	2 364 173 €	-5 215 529 €
TA2024KH	-7 579 702 €	2 364 173 €	-5 215 529 €
TA2024			0 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökulut (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2022	-2 857 328 €	43,3
TAM2023	-3 018 673 €	44,0
TA2024LTK	-3 496 731 €	44,0
TA2024KJ	-3 484 629 €	44,0
TA2024KH	-3 484 629 €	44,0
TA2024		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2022	-3 107 946 €
TAM2023	-2 964 739 €
TA2024LTK	-3 097 216 €
TA2024KJ	-2 972 216 €
TA2024KH	-2 972 216 €
TA2024	

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2022	-216 691 €
TAM2023	-220 739 €
TA2024LTK	-295 552 €
TA2024KJ	-285 552 €
TA2024KH	-285 552 €
TA2024	

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2022	-441 493 €
TAM2023	-450 882 €
TA2024LTK	-504 388 €
TA2024KJ	-504 388 €
TA2024KH	-504 388 €
TA2024	

9.1.2.4. KH, konserni: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	63 619	53 600	53 600	140 623	140 623	140 623
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	282 706	198 550	198 550	198 550	198 550	198 550
Vuokratuotot	3 278	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	2 124 133	2 060 000	2 060 000	2 061 000	2 021 000	2 021 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 473 736	2 316 150	2 316 150	2 404 173	2 364 173	2 364 173
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 278 610	-2 390 633	-2 405 785	-2 783 312	-2 773 312	-2 773 312
Eläkekulut	-497 885	-502 299	-505 551	-599 302	-597 610	-597 610
Muut henkilösivukulut	-80 833	-107 337	-107 337	-114 116	-113 706	-113 706
Henkilöstökulut yhteensä	-2 857 328	-3 000 269	-3 018 673	-3 496 731	-3 484 629	-3 484 629
Palvelujen ostot	-3 107 946	-2 964 739	-2 964 739	-3 097 216	-2 972 216	-2 972 216
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-216 691	-220 739	-220 739	-295 552	-285 552	-285 552
Avustukset	-75 925	-60 000	-120 000	-110 000	-50 000	-50 000
Vuokrat	-441 493	-450 882	-450 882	-504 388	-504 388	-504 388
Muut toimintakulut	-27 473	-278 685	-220 183	-317 917	-282 917	-282 917
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 726 856	-6 975 314	-6 995 216	-7 821 804	-7 579 702	-7 579 702
TOIMINTAKATE	-4 253 121	-4 659 164	-4 679 066	-5 417 631	-5 215 529	-5 215 529

9.1.2.5. KH, konserni: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	3 101 399	1 786 775	1 786 775	2 148 356	2 148 356	2 148 356
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	282 706	198 550	198 550	198 550	198 550	198 550
Vuokrat	3 278	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	2 124 133	2 060 000	2 060 000	2 061 000	2 021 000	2 021 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 511 515	4 049 325	4 049 325	4 411 906	4 371 906	4 371 906
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 278 878	-2 390 633	-2 405 785	-2 783 312	-2 773 312	-2 773 312
Eläkekulut	-497 885	-502 299	-505 551	-599 302	-597 610	-597 610
Muut henkilösivukulut	-80 833	-107 337	-107 337	-114 116	-113 706	-113 706
Henkilöstökulut yhteensä	-2 857 595	-3 000 269	-3 018 673	-3 496 731	-3 484 629	-3 484 629
Palvelujen ostot	-3 318 327	-3 163 961	-3 163 961	-3 339 075	-3 214 075	-3 214 075
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-216 709	-220 739	-220 739	-295 552	-285 552	-285 552
Avustukset	-75 925	-60 000	-120 000	-110 000	-50 000	-50 000
Vuokrat	-945 358	-962 855	-962 855	-1 140 575	-1 140 575	-1 140 575
Muut toimintakulut	-27 473	-278 685	-220 183	-317 917	-282 917	-282 917
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 441 387	-7 686 509	-7 706 411	-8 699 850	-8 457 748	-8 457 748
TOIMINTAKATE	-1 929 871	-3 637 184	-3 657 086	-4 287 944	-4 085 842	-4 085 842

9.1.2.6. Kaupunginhallitus/muu rahoitus

Ulkoiset määrärahat	TP2021	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024
tulot	1 830 760	2 110 743	2 060 000	2 060 000	2 020 000
menot	-56 378	-33 962	-140 000	-81 498	-184 033
netto	1 774 382	2 076 781	1 920 000	1 978 502	1 835 967
MUUT TOIMINTATULOT					2 020 000
- 3510 Pysyvien vastaavien myyntivoitot					2 010 000
- 3530 Muut tulot					10 000
MUUT TOIMINTAMENOT					184 033
ELÄKEKULUT					
- 4112 Tasausmaksu					44 033
Kevan budjetointiohjeen mukainen korotus alkuperäiseen arvioon					
AVUSTUKSET					
- 4740 Avustukset yhteisöille					15 000
Raision Loimu ry velkapääoman alentaminen					
MUUT TOIMINTAKULUT					
- 4940 Muut toimintakulut					20 000
Perintäkulut					
KOULULAISTEN KESÄTYÖT					
- 4950 Koululaisten kesätyöt -varaus					90 000
josta 9.000 euroa varataan kesäseteleihin					
Määräraha jaetaan kustannuspaikoille käytön mukaisesti					
syksyllä 2024 (muutos TAM2024).					
HANKKEET JA PROJEKTIT					
- 4958 Seudullinen Urheiluakatemia					15 000

9.1.3. Kaupunginhallitus: Kh, kaupunkikehitys

9.1.3.1. Kaupunkitasoiset Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpiteet	Mittarit	Vastuutaho
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta	E18 -hankkeen edistäminen	Teemme vaikuttavaa edunvalvontaa Raision E18-hankkeiden toteutumiseksi	V2024 Valtioneuvosto on tehnyt investointipäätöksen E18 Raision keskusta-hankkeesta K/E	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
	Keskusta-alueen visiotyön päivitys	Käynnistämme keskustavision päivittämisen. Osallistamme keskusta-alueen toimijat mukaan suunnitteluun.	V2024 Keskustavision päivitys laadittu ja asemakaavatyö aloitettu V2025 keskustan asemakaavaluonnoksista päättäminen V2026 keskusta-alueen asemakaava valmis v2027 keskustan infran rakentaminen ja ensimmäisten tonttien luovutus	Kaupunkikehityspalvelut
	Keskusta-alueen viihtyisyyden ja turvallisuuden lyhyen aikavälin kehittäminen	Toteutetaan keskustan viihtyisyyttä ja turvallisuutta parantavia asioita nopein toimenpitein ja laaja-alaisessa yhteistyössä	Keskustan rikosilmoitukset Liiketilojen täyttöaste Raportoidut parantamistoimet kpl	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Satama-alueen monipuolinen kehittäminen	Satama-alueen rohkea kehittäminen palvelemaan vapaa-aikaa ja merellistä yritystoimintaa	Ranta-alueen jatkokehittäminen yhdessä toimijoiden ja kaupunkilaisten kanssa palvelemaan entistä paremmin vapaa-aikaa, tapahtumia ja veneilyä. Vakiinnutamme Playa del Raision vapaa-aikaa ja festivaalien pitämistä palvelevana alueena	V:2024 Merellisen Raision visioluonnos laadittu, v2024 Laajennusalueen kunnostamissuunnitelma laadittu. Venepaikkojen määrä ja kasvu (kpl ja %). Virkistys- ja tapahtumakäytön kävijämäärät. Satama-alueen kaupalliset toimipaikat ja työpaikat (kpl).	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon	Osallistamme avoimesti ja muutoksetin keinoin kaupunkilaisia ja sidosryhmiä	Kuntalaisille ja yrityksille suunnataan E18-hanketta ja kaupungin keskustan kehittämistä koskevia yleisötilaisuuksia sekä muita osallistavia toimenpiteitä. Asukasbudjetilla ja muilla määrärahoilla toteutetaan nopeita kehittämistoimenpiteitä keskustan alueelle.	Yleisötilaisuudet lkm. Yritystilaisuudet lkm. Työryhmät/työpajat lkm. Viestinnälliset toimenpiteet, kuvaus toimenpiteistä. Asukasbudjetista on toteutettu ensimmäiset ideat.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Luonnon monimuotoisuuden edistäminen	Turun Lumo-haasteen vastaanottaminen sekä -ohjelmityön aloittaminen. Kaupunkiympäristössä sekä lähimetsissä tehtävät toimenpiteet tähän liittyen.	Ympäristöohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta. Lumo-ohjelmityön aloittaminen vuoden 2024 aikana K/E.	Kaupunkikehityspalvelut

	Kaupunkimetsät kaupunkilaisille ja luonnolle	Kuloistenmetsä suojellaan kaupungin 50-vuotisjuhlatoimena. Kaupungin metsäalueita hoidetaan jatkuvan kasvatuksen periaattein ja lisäksi kaupunki kartoittaa kaupungin arvokkaimmat metsät.	V2024: Kaupungin monimuotoisuuden säilyttämisen ja virkistyskäytön kannalta arvokkaimmat metsät kartoitetaan osana yleiskaavatyötä. Metsänhoitosuunnitelma päivitetään jatkuvan kasvatuksen mukaiseksi. V2025: Yleiskaavan päivitystyössä huomioidaan viherkäytävät ja kaavalla suojeltavat sekä virkistyskäyttöön varattavat alueet.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Joukkoliikenteen kehittäminen	Joukkoliikenteen monipuolinen edistäminen	Edistämme lähi- ja kaukojuna liikenteen käynnistämistä Raisiossa omin toimin ja edunvalvonnalla.	V2024: Asemapaikkaselvitys on laadittu. V2025 Mahdollinen investointipäätös Nuorikkalan asemasta V2025-2026 Sopimus kaukojuna liikenteen käynnistymisestä V2027 Junaliikenne käynnistyy	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
		Kehitämme linja-autoliikennettä vaikuttavasti (Runkoverkosto + sisäiset R-linjat)	KH: Kaupungin sisäisten joukkoliikennelinjojen suunnittelu sekä yhteensovitus runkolinjaverkoston aloituksen yhteyteen sekä seuraavalle sopimuskaudelle vuodesta 2028 alkaen. Linjojen suunnittelu ja pohjajalvistelu toteutetaan kevään 2024 aikana. Tavoitteena on yhdistää mahdollisimman vaikuttavasti ja kattavasti uudet asuin- ja yritysalueet sekä raisiolaiset käyttäjät joukkoliikenteen äärelle. Linja-autoliikenteen käyttäjämäärä ja kustannukset.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

9.1.3.2. Kh, kaupunkikehityksen strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Seuraamme erilaisia muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimuksia ja teemme niistä johtopäätöksiä.	Muuttohalukkuustutkimus on tilattu ja läpikäyty johtoryhmässä sekä päätöksentekoelimessä v. 2024 aikana.	Kaupunkikehityspalvelut yhteistyössä viestintäpalveluiden kanssa.
		Seuraamme kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.	MDI Kuntakortin dynamiikkamittariston sekä muiden vastuualueen tilastojen seuranta kuukausittain kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä sekä päätöksentekoelimessä.	Kaupunkikehityspalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien kartoittaminen.	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien tarkastelu laaja-alaisesti koko vastuualueella.	Osallistuminen seudullisten yhteistyökokonaisuuksien valmisteluun.	Kaupunkikehityspalvelut
	Asiakastytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen.	Palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutamme tyytyväisyyskyselyn vastuualueella vuosittain, tulosten käsittely ja toimenpiteet suunnitellaan kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä. Tarkastelemme muiden palveluiden toteuttamien kyselyiden tuloksia.	Kaupunkikehityspalvelut

	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen.	Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä, lisäämistä ja kehittämistä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualueet
		Rakennetun ympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden varmistaminen.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualueet
	Yhteistyön kehittäminen.	Poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen ja proaktiivinen kehittäminen.	Tarkastelu toimialoittain ja palveluittain, minkälaista yhteistyötä on tehty.	Kaupunkikehityspalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen.	Prosessien läpikäyminen (kartoitus, mahdolliset kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: Prosessikuvaus.	Kaupunkikehityspalvelut
		Asiakaspalvelun palvelulupaukset soveltuvilta osin.	Palvelulupausten ja tavoiteaikataulujen määrittäminen sekä päivittäminen.	Palvelualueet
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Satama-alueen kehittäminen yhteistyössä muiden palveluiden kanssa.	Kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet satama-alueen kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Kaupunkikehityspalvelut
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Keskustan kehittäminen yhteistyössä muiden palveluiden kanssa.	Kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Kaupunkikehityspalvelut

9.1.3.3. Kh, kaupunkikehitys: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2024

Kh, kaupunkikehityksen vuosi 2024

Kaupunkikehityspalvelut on kokenut muutoksia niin koko kaupunkiorganisaation organisaatiomuutoksen kuin soteuudistuksen yhteydessä. Jälkimmäisen muutoksen yhteydessä kaupunkikehityspalveluiden organisaatioon muodostui yritys- ja työllisyyspalveluiden palvelualue, joka pitää sisällään myös kotoutumispalvelut. Samalla organisaatio otti askeleen kohti tulevaa ja ennakoi lakiuudistuksia, kuten TE-palveluiden siirtoa kuntiin sekä kotoutumislain tulevaa uudistusta.

Seuraava suuri muutos on 1.1.2025 lukien, jolloin TE-palveluiden siirto kuntiin tapahtuu. Turun seudulla neuvotellun vastuukuntamallin mukaisesti toimintoja tullaan tekemään niin keskitetysti Turussa kuin aluepalvelupisteissä seudulla. Raisio varautuu vuoden 2024 toiminnassaan edelleen siirron valmisteluun sekä mahdolliseen aluepalvelupisteen pystyttämiseen.

Edellä mainittujen muutosten keskellä vastuualueen palvelut kehittävät edelleen aktiivisesti toimintaansa sekä uusia yhteistyön muotoja. Toiminnassa panostetaan laadun ja prosessien kehittämiseen, digitalisaation edistämiseen sekä tietojen parempaan hyödyntämiseen.

Kaupunki kasvaa ja kehittyä edelleen vauhdilla. Maaomaisuuden hallinnan ja kaavoituksen näkökulmasta painopiste on ollut vahvasti uuden kaavallisesti kehitettävän raakamaan hankinnassa. Keskeistä on mahdollistaa palvelurakenteen kehittäminen hyväksytyjen varhaiskasvatuksen ja kouluverkon palveluverkkoselvitysten mukaisesti. Muita keskeisiä ja

kaupungin kannalta merkittäviä, valmistelussa olevia kaavahankkeita ovat keskustan asemakaavatyö sekä Pirilänlaakson, Itä-Somersojan ja satama-alueen kaavahankkeet. Edellä mainittujen lisäksi tullaan jatkamaan kaavoitustyötä niin uusien asumisen kuin yritysaluekaavojenkin osalta. Yleiskaavan päivitystyötä edistetään vuoden 2024 aikana mm. yleispiirteisellä luontoselvityksellä. Päivityksen alla on myös elinvoimaohjelma, jolla pyritään luomaan yhtenäinen agenda niin yritys- ja työllisyyspalveluiden kuin maankäyttö- ja asumispalveluiden tarpeisiin.

9.1.3.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat muutokset

Talousarvion tulovaikutuksissa näkyy erityisesti aikaisempien vuosien erinomainen tonttikysyntä sekä vallitseva sotatilanne Ukrainassa. Vilkkaan tonttikysynnän johdosta kaupungin maanvuokratuloihin ennakoidaan selkeää kasvua vuodelle 2024.

Maanvuokratulojen määrä suhteessa kuluvan vuoden talousarvioon on arvioitu 350.000 euroa aikaisempaa korkeammaksi. Rakentamisen suhdanteet vaikuttavat tällä hetkellä tonttien kysyntään sekä rakentamiseen muun muassa rakennusvalvonnasta myönnettävien lupamäärien kautta. Suoraa olennaista talousarvioon vaikuttavaa tulo- tai menovaikutusta ei tällä kuitenkaan ole.

Pakolaisina Raisioon muuttavista henkilöistä kaupunki saa KEHA-keskukselta niin sanottua laskennallista korvausta, jolla katetaan näiden henkilöiden kotouttamista tukevaa palvelua ja toimenpiteitä. Raisiosta kotikunnan hakeneita ukrainalaisia on viimeisimmän tiedon mukaan yli 170 henkeä ja määrän, sekä täten myös laskennallisten korvausten määrän, arvioidaan kasvavan merkittävästi edelleen vuonna 2024. Talousarvioon on arvioitu vuoden 2024 laskennallisten korvausten määräksi 685.000 euroa, jonka käyttöä tullaan allokoimaan muun muassa kotouttamisohjelman mukaisesti toimenpiteisiin eri palvelualueille.

Keskeisin talousarvioon olennaisesti vaikuttava kulumuutos on tulevaan TE-palveluiden siirtoon varautuminen. Palveluiden siirtoon on syytä varautua etupainotteisesti, muutamia kuukausia etukäteen ennen siirron toteutumista. Tällä on kustannusvaikutuksia niin esitetyn henkilöresursoinnin kuin arvioidun tilaresursoinnin näkökulmasta. Mikäli TE-palveluiden yhteydessä Raisioon muodostettava palvelupiste tulee palvelemaan Turun seudun läntisiä kuntia, tulee kustannusvaikutukset joltain osin tasoittumaan vuonna 2025.

Kaupunkikehityshankkeisiin on varattu yhteensä 100.000 euroa. Kaupunkikehityshankkeiden määrärahat varataan strategian mukaisesti sekä vastualueen toimintaa palveleviin hankkeisiin vuoden 2023 mukaisesti. Määrärahasta osoitetaan allokoitu osuus muun muassa keskustan turvallisuuden kehittämiseen.

Vuodesta 2023 totutusti nuorten kesätyöseteli käsitellään tulevanakin vuonna yritys- ja työllisyyspalveluissa. Määrärahat on varattu kaupunginhallitukselle ja ne kohdennetaan käytön mukaan talousarviovuoden aikana.

Maankäyttö- ja asumispalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Maankäyttö- ja asumispalvelut vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten kaavojen laatimisesta, asumisen laaja-alaisesta seurannasta sekä valmistelusta, mittaus-, paikkatieto- ja kiinteistönmuodostuspalveluista, kiinteistörekisterinpidosta sekä hallinnoi kaupungin maaomaisuutta.

Palvelulupaus

Tuemme aktiivisesti toiminnallamme sekä onnistuneella maapolitiikalla kaupungin kokonaiskehitystä. Työskentelemme laadukkaasti, ketterästi ja tasapuolisesti asiakkaidemme hyväksi.

Toiminta vuonna 2024

Maankäyttö- ja asumispalveluiden vuosi 2023 oli työntäyteinen ja tulevaisuuden merkittäviin maankäyttöllisiin muutoksiin tähtäävä. Alkuvuodesta loppuunsaatettiin E18 -hankkeen lunastukset Raision keskustan kohdalla ja vuoden aikana solmittiin useita strategisesti merkittäviä maakauppoja. Palvelualueen sisäiset roolit selkeytyivät keskeisten vakanssien täyttämisen myötä. Toimintaa jatketaan yhdessä muiden palvelualueiden kanssa ja erityistä huomiota kiinnitetään tiedonkulkuun palvelualueiden välillä.

Tuleva vuosi 2024 pitää sisällään edelleen strategisia maanhankinnan tavoitteita, etenkin sivistystoimialan palveluverkkoselvitysten osoittamilta alueilta. Tavoitteena on myös kasvattaa kaupungin tarjoamien asumisen tonttien määrää, vaikka tällä hetkellä taloustilanne vaikuttaa erityisesti omakotiasumisen ja uudisrakentamisen kysyntään.

Kehitystyötä ja kouluttautumista jatketaan palvelualueen sisällä ja työntekijöiden roolituksia täsmennetään, jotta palvelun toiminta pystyy vastaamaan parhaimmalla mahdollisella tavalla kehittyvän kaupungin haasteisiin. Maankäyttö- ja asumispalveluiden keskeisimpiä hankkeita tulevana vuonna ovat rahoituksen saadessaan E18-tunnelihanke, palveluverkkoselvityksen vaatimat aluehankinnat ja uuden elinvoimaohjelman valmistelu. Elinvoimaohjelman valmistuttua myös kaupungin asunto- ja maapoliittisen strategian päivittäminen toteutetaan. Maankäyttö- ja asumispalvelut ovat näin valmiina vastaamaan kasvavan kaupungin haasteisiin ja tarjoamaan monipuolisia mahdollisuuksia niin palveluverkon, asumisen kuin yritystoiminnan osalta.

Alueidenkäyttölain valmistelun etenemistä seurataan edelleen ja mahdollisiin lakiuudistuksiin reagoidaan niiden edetessä lakiesityksenä eduskunnan hyväksyttäväksi. Lakiuudistuksen etenemisaikataulusta ei ole tarkkaa tietoa, mutta valmistelun etenemistä ja vaikutuksia seurataan ja niihin reagoidaan tarvittaessa.

Palvelun tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta/ Rohkeat kasvuinvestoinnit	Kehitämme rohkeasti kaupunkikeskustaa maankäytön ja kaavoituksen keinoin, ympäristöarvot huomioiden.	Uudet kaava-alueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle, joukkoliikenneakseliin tukeutuen.	Kaavahankekohtaiset tavoitteet valmistellaan kaavoitusohjelmassa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Tavoitteet on valmisteltu kaavoitusohjelman yhteydessä. (K/E)	Kaavoituspalvelut yhdessä kaupunkikehitysjohtajan kanssa.
		Keskustavision päivitykseen ja tarkentamiseen liittyvät kehitystoimenpiteet. Kehityksen yhteistyökumppanin sekä parhaan kehitysmallin (arkkitehtuurikilpailu, kohdennettu suunnittelukilpailu tms.) valitseminen.	Parhaiten soveltuva jatkopolku valittu yhteiskehityksen ja mahdollisen kilpailun osalta. (K/E).	Maankäyttö- ja asumispalvelut sekä kaavoituspalvelut.

	Toteutamme aktiivisesti ja laadukkaasti tulevan yleiskaavatyön valmistelua.	Tilaamme yleiskaavatasoisen luontoselvityksen kaupungin luontoarvojen kartoittamiseksi. Huomioimme maankäytönsuunnittelussa jatkuvat viheryhteydet, saavutettavat viheralueet sekä paikannamme säilytettävät alueet.	Yleiskaavatasoinen, yleispiirteinen luontoselvitys on tilattu vuoden 2024 aikana. (K/E). Kaavoitettujen asuinalueiden ja viheryhteyksien välisten etäisyyksien sekä katkeamattomien kulkuyhteyksien arviointi osana tavoiteraportointia. Kaupunkialueen säilytettävät alueet paikannettu vuoden 2024 aikana.	Kaavoituspalvelut
Satama-alueen monipuolinen kehittäminen / Rohkeat kasvuinvestoinnit		Satama-alueella vireillä olevat ja suunnitteilla olevat kaavahankkeet.	Kaavahankkeiden eteneminen kaavoitusohjelmassa esitetyn prosessikaavion ja aikataulun mukaisesti.	Kaavoituspalvelut
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Pidetään tonttitarjonta monipuolisena ja riittävänä erilaisiin tarpeisiin.	Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle: Riittävästi eri muotoisia asumisen ja yritystoiminnan tontteja tarjolla. Mittarit: tarjolla olevat k-m2/v, tonttivaranto 31.12 (kpl), sekä luovutettujen tonttien määrä (kpl)	Maankäyttö- ja asumispalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Laadimme kaupunkistrategiaan nojautuvan elinvoimaohjelman.	Laadimme työpajatyöskentelyyn sekä osallistaen kerättyihin tietoihin nojautuen Raision kaupungin elinvoimaohjelman tarkentamaan kaupunkisuunnittelulle asetettavia toimenpiteitä, tavoitteita sekä periaatteita.	Elinvoimaohjelma on laadittu sekä hyväksytty vuoden 2024 aikana. K/E	Kaupunkikehityspalvelut
	Toteutamme monipuolista, ympäristöltään laadukasta ja poikkihallinnollisessa yhteistyössä valmisteltua maankäytön ja kaavoituksen suunnittelua.	Kaavoituksen ja maankäytön keinot osana organisaation läpileikkaavaa yhteistyötä. Kaupungin strateginen maanhankinta keskittyy tuleville asumisen, yritystoiminnan sekä palveluverkon kehittämisalueille. Maankäytössä ja kaavoituksessa huomioidaan monipuolisesti niin organisaation, sidosryhmien kuin muun kysynnän tarpeet.	Kaavahankekohtaiset toimenpiteet sekä prosessikuvaus osana kaavojen päätöksentekoa.	Kaavoituspalvelut
Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon / Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Edistämme kuntalaisten osallisuutta kaavahankkeissa.	Proaktiiviset toimenpiteet vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Kaavoituskatsauksen ja -prosessin esittely, aktiivinen tiedotus.	Kaavojen nähtävilläolopäivät (kpl) sekä asianosaisia osallistavat kyselyt, työpajat sekä info- ja keskustelutilaisuudet (kpl).	Kaavoituspalvelut
		Keskusta-alueen keskeisten maanomistajien kanssa tehtävä yhteinen kehitystyö.	Maanomistajien kanssa käyty yhteisneuvottelut v. 2024 keskusta-alueen yhteisen kehittämisen tavoitetilan määrittämiseksi. Maanomistajien nivominen osaksi kaupungin kokonaisvaltaista kehittämistä.	Maankäyttö- ja asumispalvelut

Tunnusluvut

Toiminnalliset tavoitteet	Tp-20	Tp-21	Tp-22	Ta-23	Ta-24
Yritystonttivaranto 31.12. (kpl)	32	30	26	20	20
Omakotitonttivaranto 31.12. (kpl)	82	30	34	20	20
Rivi- ja kerrostalotonttivaranto 31.12. (kpl)	17	17	5	10	10
Kaavojen nähtävillä olopäiviä kpl	339	218	206	300	300

Tunnusluvut	Tp-20	Tp-21	Tp-22	Ta-23	Ta-24
Asemakaavat					
Vireillä olevat 31.12. (kpl)	13	12	11	13	4
Luonnosvaiheessa olevat 31.12. (kpl)	6	5	6	5	4
Ehdotusvaiheessa olevat 31.12. (kpl)	6	4	4	4	9
Valmistuneet (kpl/ vuosi)	2	5	1	6	10
Kiinteistöjä koskevat toimenpiteet (kpl/v)	131	130	130	130	130

Yritys- ja työllisyyspalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Yritys- ja työllisyyspalvelut vastaa kaupungin yritys- ja työllisyyspalveluneuvonnasta sekä ohjaa yrittäjät seudullisiin neuvonnan palveluihin. Yritys- ja työllisyyspalvelut toimii muun muassa erilaisten hankkeiden ja yritystapahtumien järjestäjänä sekä yhteistyön luojaan niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin sidosryhmien kautta. Yritys- ja työllisyyspalvelut hallinnoi ja koordinoi kaupungin palkkatukityöllistämistä (työllisyysvaraus). Kaupungin kotouttamispalvelut ovat osa yritys- ja työllisyyspalveluiden kokonaisuutta.

Palvelulupaus

Palvelut ovat laadukkaita ja asiantuntevia. Toiminta on ketterää, joustavaa ja asiakasystävällistä. Tavoitteena on entistä yrittäjäystävällisempi kuntaorganisaatio sekä parempi kaupunki-yritys – yhteistyö. Maahanmuuttajapalveluiden avulla Raisioon on helppo kotoutua ja päästä osaksi kaupungin palveluita. Teemme tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. TE-palveluiden siirtoa kuntiin valmistellaan yhteistyössä TE-toimiston ja muiden alueen kuntien kanssa siten, että palvelut jatkuvat katkotta. Hankeyhteistyötä kehitetään oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa. Toimintamme on poikkihallinnollista ja yhteistyökykyistä yli palvelualue- tai toimialarajojen.

Toiminta vuonna 2024

Yritys- ja työllisyyspalveluissa tarjotaan ja kehitetään edelleen palvelua yrityksille sekä maahanmuuttajien kotoutumispalveluita. Erityisenä painopisteenä on näiden palveluiden kehittäminen huomioiden 1.1.2025 toteutuva työvoimapalvelujen siirto kuntiin. Lisäksi valmistaudutaan tuottamaan lähipalvelua Turun työllisyysalueella joko raisiolaisille työnhakija- ja työnantaja-asiakkaille tai laajemmin muiden lähikuntien asiakkaille erillisen sopimuksen mukaisesti. Työllisyydenhoidon kokonaisuus tulee laajenemaan huomattavasti, joten tarvittavat rakenteet ja toimintamallit on valmisteltava vuoden 2024 aikana yhteistyössä muiden työllisyysalueen kuntien kanssa. Tämä edellyttää myös lisäkrytointeja vuoden 2024 loppupuolella. Lisäksi hyvinvointialueiden ja oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä tulee kehittää edelleen, tavoitteena palvelukokonaisuus, joka aidosti edistää työllisyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta Raisiossa.

Palvelun tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa.	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Palvelualueen tutkimusten, raporttien ja ennusteiden seuranta.	Seurataan keskeisiä vetovoimatutkimuksia, kuten Varsinais-Suomen Maakuntaennustetta, PKYritysbarometria sekä EK:n kuntaranking-kyselyä.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja sekä kaupunkikehitysjohtaja.
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Kartoitamme ja ylläpidämme seutuyhteistyön mahdollisuuksia.	Osallistumme palvelualueelle kuuluviin seudullisiin työ- ja valmisteluryhmiin. Kartoitamme ja vaikutamme seutuyhteistyön mahdollisuuksiin.	Osallistumme elinkeinopalveluiden seutuyhteistyöhön aktiivisesti. Kuvas muusta seutuyhteistyöhön osallistumisesta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja sekä kaupunkikehitysjohtaja.
Raisio on haluttu paikka tehdä bisnestä / Rohkeat kasvuinvestoinnit.	Yritysten rekrytointitarpeisiin vastaaminen. Aktiivinen yritysten kontaktointi ja palvelujen tarjoaminen.	Tehokas yhteistyö TE-toimiston ja alueen oppilaitosten kanssa. Aktiivinen jalkautuminen yrityksiin.	Yritysten määrän kasvaminen (yrityskannan kasvu-%) ja rekrytointihaasteiden helpottuminen (työllisyystilastot).	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja / Yritys- ja työllisyyspalvelut.
	Maahanmuuttajataustaisten yrittäjien tukeminen yritystoiminnan käynnistämisessä ja kehittämisessä.	Yrittäjien valmentaminen Rasekon maahanmuuttajahankkeen yhteydessä.	Työllisyystilastot.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö / Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa / Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Varmistetaan ammattitaidon kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Varmistetaan osaava henkilöstö osana uutta Turun seudun TE24-rakennetta.	Henkilökunnan koulutukset liittyen TE-uudistukseen. Säännölliset kehittämissäpäivät ja kokoukset. Osallistutaan aktiivisesti Turun työllisyysalueen valmisteluun.	Toteutuneet koulutukset ja kehittämissäpäivät. TE24-valmistelun eteneminen riittävässä aikataulussa, niin että toiminta voi alkaa hallitusti 2025 alusta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, työllisyyspalveluiden palvelupäällikkö sekä kaupunkikehitysjohtaja.
Tasapainoinen talous / Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy.	Työllisyysasteen nostaminen ja työttömyyden vähentäminen	Aktiivinen sidosryhmäyhteistyö ja tehokas oma toiminta TE24-valmistelussa.	Tilastot, työmarkkinatuen kuntaosuuden seuranta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja ja kaupunkikehitysjohtaja.
	Maahanmuuttajien työllisyyden lisääminen. Maahanmuuttajataustaisten kielitaidon parantaminen sekä lasten ja perheiden suurempi osallistuminen kaupungin palveluihin.	Rasekon kanssa yhteistyössä toteutettava maahanmuuttajahanke. Kielitietoisien toimintakulttuurin vahvistaminen. Muut kotouttamisohjelman toimenpiteet.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, maahanmuuttokoordinaattori sekä hanketyöntekijät yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa.

Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö / Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa / Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	Hyvien väestösuhteiden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen, työelämän monimuotoisuuden vahvistaminen, kuntaan muuttavien vieraskielisten asukkaiden kotoutumisen ja osallisuuden tukeminen kaikissa kunnan palveluissa.	Laadukkaat kotoutumispalvelut. Matalan kynnyksen asioimis- ja kohtaamispaikat (Olkari/Monineuvo, kirjasto ja perheiden kohtaamispaikka Satelliitti) Selko- ja monikielinen tiedotus.	Kotouttamishjelman tavoitteiden seuranta vuosittain. Hankeraportointi Monineuvo-hankkeen osalta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, maahanmuuttokoordinaattori sekä hankekoordinaattori.
--	---	--	--	--

Tunnusluvut

Tunnusluvut	Tp-20	Tp-21	Tp-22	Ta-23	Ta-24
Yhteiset yritystilaisuudet (vähintään 5 kpl) K/E	K	K	K	K	K
Markkinointisuunnitelma tehty K/E	K	K	K	K	K
Yritysvaikutusten arviointi tehty K/E	K	K	K	K	K
Tyytyväisyys- ja vetovoimatekijöiden seuranta ja raportointi K/E	K	K	K	K	K
Seudullinen elinkeinoyhteistyö K/E	K	K	K	K	K

9.1.3.5. Kh, kaupunkikehitys: Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2022	-1 522 780 €	2 736 850 €	1 214 070 €
TAM2023	-3 907 558 €	2 963 695 €	-943 863 €
TA2024LTK	-4 646 314 €	3 911 246 €	-735 068 €
TA2024KJ	-4 791 314 €	4 056 246 €	-735 068 €
TA2024KH	-4 791 314 €	4 056 246 €	-735 068 €
TA2024			0 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökulut (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2022	-910 239 €	18,1
TAM2023	-1 646 688 €	22,0
TA2024LTK	-1 633 048 €	25,3
TA2024KJ	-1 633 048 €	25,3
TA2024KH	-1 633 048 €	25,3
TA2024		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2022	-552 278 €
TAM2023	-967 522 €
TA2024LTK	-1 162 746 €
TA2024KJ	-1 162 746 €
TA2024KH	-1 162 746 €
TA2024	

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2022	-16 618 €
TAM2023	-74 570 €
TA2024LTK	-125 570 €
TA2024KJ	-125 570 €
TA2024KH	-125 570 €
TA2024	

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2022	-35 396 €
TAM2023	-36 950 €
TA2024LTK	-76 950 €
TA2024KJ	-76 950 €
TA2024KH	-76 950 €
TA2024	

9.1.3.6. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	79 556	106 000	106 000	635 163	780 163	780 163
Maksutuotot	126 761	76 000	76 000	76 000	76 000	76 000
Tuet ja avustukset	82	390 000	351 695	420 083	420 083	420 083
Vuokratuotot	2 530 451	2 430 000	2 430 000	2 780 000	2 780 000	2 780 000
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 736 850	3 002 000	2 963 695	3 911 246	4 056 246	4 056 246
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-682 109	-1 079 605	-1 320 155	-1 313 855	-1 313 855	-1 313 855
Eläkekulut	-201 242	-226 433	-278 055	-265 324	-265 324	-265 324
Muut henkilösivukulut	-26 888	-48 478	-48 478	-53 868	-53 868	-53 868
Henkilöstökulut yhteensä	-910 239	-1 354 516	-1 646 688	-1 633 048	-1 633 048	-1 633 048
Palvelujen ostot	-552 278	-967 522	-967 522	-1 162 746	-1 162 746	-1 162 746
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 618	-74 570	-74 570	-125 570	-125 570	-125 570
Avustukset	-725	-700 000	-700 000	-750 000	-700 000	-700 000
Vuokrat	-35 396	-36 950	-36 950	-76 950	-76 950	-76 950
Muut toimintakulut	-7 524	-888 000	-481 828	-898 000	-1 093 000	-1 093 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 522 780	-4 021 558	-3 907 558	-4 646 314	-4 791 314	-4 791 314
TOIMINTAKATE	1 214 070	-1 019 558	-943 863	-735 068	-735 068	-735 068

9.1.3.7. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	110 980	154 000	154 000	683 163	828 163	828 163
Maksutuotot	126 761	76 000	76 000	76 000	76 000	76 000
Tuet ja avustukset	82	390 000	351 695	420 083	420 083	420 083
Vuokrat	3 075 362	2 974 911	2 974 911	3 324 911	3 324 911	3 324 911
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 313 185	3 594 911	3 556 606	4 504 157	4 649 157	4 649 157
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-682 109	-1 079 605	-1 320 155	-1 313 855	-1 313 855	-1 313 855
Eläkekulut	-201 242	-226 433	-278 055	-265 324	-265 324	-265 324
Muut henkilösivukulut	-26 888	-48 478	-48 478	-53 868	-53 868	-53 868
Henkilöstökulut yhteensä	-910 239	-1 354 516	-1 646 688	-1 633 048	-1 633 048	-1 633 048
Palvelujen ostot	-592 995	-1 016 494	-1 016 494	-1 219 364	-1 219 364	-1 219 364
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 860	-74 570	-74 570	-125 820	-125 820	-125 820
Avustukset	-725	-700 000	-700 000	-750 000	-700 000	-700 000
Vuokrat	-141 219	-141 484	-141 484	-258 476	-258 476	-258 476
Muut toimintakulut	-7 524	-888 000	-481 828	-898 000	-1 093 000	-1 093 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 669 562	-4 175 064	-4 061 064	-4 884 708	-5 029 708	-5 029 708
TOIMINTAKATE	1 643 623	-580 153	-504 458	-380 551	-380 551	-380 551

9.2. Lupalautakunta

Lupalautakunnan talousarviokäsittely 28.9.2023 § 80

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023275-6>

9.2.1. Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Seuraamme erilaisia muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimuksia ja teemme niistä johtopäätöksiä.	Muuttohalukkuustutkimus on tilattu ja läpikäyty johtoryhmässä sekä päätöksentekoeilimessä v. 2024 aikana.	Kaupunkikehityspalvelut yhteistyössä viestintäpalveluiden kanssa.
		Seuraamme kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.	MDI Kuntakortin dynamiikkamittariston sekä muiden vastuualueen tilastojen seuranta kuukausittain kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä sekä päätöksentekoeilimissä.	Kaupunkikehityspalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien kartoittaminen.	Seutuyhteistyön mahdollisuuksien tarkastelu laaja-alaisesti koko vastuualueella.	Osallistuminen seudullisten yhteistyökokonaisuuksien valmisteluun.	Kaupunkikehityspalvelut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen.	Palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutamme tyytyväisyyskyselyn vastuualueella vuosittain, tulosten käsittely ja toimenpiteet suunnitellaan kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä. Tarkastelemme muiden palveluiden toteuttamien kyselyiden tuloksia.	Kaupunkikehityspalvelut
	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen.	Edistämme viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualuejohtajat
		Varmistamme rakennetun ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualuejohtajat
	Yhteistyön kehittäminen.	Poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen ja proaktiivinen kehittäminen.	Tarkastelu toimialoittain ja palveluttain, minkälaista yhteistyötä on tehty.	Palvelualuejohtajat
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen.	Prosessien läpikäyminen (kartoitus, mahdolliset kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: Prosessikuvaus kehitysprosessista.	Palvelualuejohtajat
		Asiakaspalvelun palvelulupaukset soveltuvilta osin.	Palvelulupausten ja tavoiteaikataulujen määrittäminen sekä päivittäminen.	Palvelualuejohtajat

Rohkeat kasvuinvestoinnit	Satama-alueen kehittäminen yhteistyössä muiden palveluiden kanssa.	Kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet satama-alueen kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Palvelualuejohtajat
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Keskustan kehittäminen yhteistyössä muiden palveluiden kanssa.	Kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja ympäristöterveyden toimenpiteet keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Palvelualuejohtajat

9.2.2. Lupalautakunnan vuosi 2024

Lupalautakunnan vuoteen 2024 ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia aikaisempiin vuosiin nähden. Vuoden 2023 puolella voimaan astunut pieneläinpäivystyksen uudistunut sopimus on voimassa vuoden 2024 loppuun asti ja näyttäytyy lautakunnan kuluja nostavana tekijänä.

Lupalautakunnan alaisissa palveluissa ja toiminnassa panostetaan edelleen erityisesti laadun ja asiakaspalveluprosessien kehittämiseen sekä digitalisaation edistämiseen. Mahdollisiin lainsäädännöllisiin muutoksiin (kuten maankäyttö- ja rakennuslain uudistukseen sekä muihin mahdollisiin vastuualuetta koskeviin muutoksiin) varaudutaan myös edelleen.

Lupalautakunta edistää omalta osaltaan kaupungin ilmastotyötä. Tulevaisuuden kestävä Raisio –hankkeen toteuttaminen tukee kaupungin ilmasto- ja kiertotalousjohtamisen kehittämistä sekä ilmastotyön seurantaa ja raportointia. Hanke jatkuu 30.4.2024 saakka. Lupalautakunta edistää myös vastaamista Turun kaupungin esitykseen, että naapurikunnat laatisivat oman ohjelmansa luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja edistämiseksi.

9.2.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Rakentamisen suhdanteet vaikuttavat rakennusvalvonnan lupamääriin ja sitä kautta merkittävästi odotettavissa oleviin lupatuloihin. Tämä on merkittävin riski tulojen toteutuman kohdalla.

Ympäristönsuojelun toimintatuloihin ja –menoihin sisältyvä ympäristöministeriön rahoittama hanke päättyy 30.4.2024, jolloin lautakunnan avustustulojen on arvioitu vähenevän.

Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttavat eräiden tehtävien tehtäväkohtaisiin palkkoihin tehdyt tarkistukset ja arkistotyöntekijän kustannusten kohdistaminen lupalautakunnalle.

Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kanssa on aloitettu neuvottelut syksyllä 2021 koskien eläinlääkintähuollon yhteistoimintaa ja hyötyeläinlääkintähuollon sopimuksen päivittämistä. Sopimusneuvottelut ovat olleet tauolla, eikä siten sopimuksen vaikutusta ympäristöterveydenhuollon kustannuksiin voi arvioida.

Pieneläinpäivystyksen sopimus päättyi kesken optiokauden ja syyskuussa 2023 alkoi uusi suoramarkintasopimus, joka jatkuu vuoden 2024 loppuun saakka. Tällä on huomattavan suuri vaikutus Raision eläinlääkintähuollon kustannusten kasvuun ja samalla yhteistoiminta-sopimuksen kautta kunnilta saataviin myyntituloihin.

Kaupunkikehityspalvelujen toiminnassa heijastuu kaupunkiasukkaiden asumis- ja liikkumisolosuhteiden muutos. Tähän reagoidaan pilotoimalla yhteiskäyttöautojen käyttöä tarkastusten ja asiakaskäyntien tarpeisiin. Tällöin työntekijöillä on mahdollisuus sujuvaan liikkumiseen työpäivän aikana ilman oman auton käyttötarvetta. Pilotoinnilla vastataan myös tarpeeseen panostaa henkilöstön hyvinvointiin aikaisempaa vahvemmin, mahdollistamalla työmatkapyöräily ja kulkutapojen yhdistäminen. Vaikutus lähinnä toimintatapaan, leasingkustannukset eivät aiheuta erityistä toimintakulujen nostotarvetta.

9.2.4. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2022	-1 135 803 €	963 530 €	-172 274 €
TAM2023	-1 347 219 €	783 766 €	-563 453 €
TA2024LTK	-1 516 784 €	825 010 €	-691 774 €
TA2024KJ	-1 516 784 €	825 010 €	-691 774 €
TA2024KH	-1 516 784 €	825 010 €	-691 774 €
TA2024			0 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökulut (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2022	-915 578 €	13,6
TAM2023	-1 009 910 €	16,0
TA2024LTK	-1 098 090 €	16,3
TA2024KJ	-1 098 090 €	16,3
TA2024KH	-1 098 090 €	16,3
TA2024		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2022	-200 055 €
TAM2023	-311 609 €
TA2024LTK	-393 494 €
TA2024KJ	-393 494 €
TA2024KH	-393 494 €
TA2024	

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2022	-13 007 €
TAM2023	-20 000 €
TA2024LTK	-19 500 €
TA2024KJ	-19 500 €
TA2024KH	-19 500 €
TA2024	

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2022	-3 910 €
TAM2023	-3 700 €
TA2024LTK	-3 700 €
TA2024KJ	-3 700 €
TA2024KH	-3 700 €
TA2024	

9.2.5. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	204 807	245 840	245 840	294 110	294 110	294 110
Maksutuotot	693 693	487 400	487 400	506 300	506 300	506 300
Tuet ja avustukset	65 030	50 526	50 526	24 600	24 600	24 600
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	963 530	783 766	783 766	825 010	825 010	825 010
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-718 401	-806 730	-806 730	-884 006	-884 006	-884 006
Eläkekulut	-167 860	-166 960	-166 960	-177 840	-177 840	-177 840
Muut henkilösivukulut	-29 318	-36 220	-36 220	-36 244	-36 244	-36 244
Henkilöstökulut yhteensä	-915 578	-1 009 910	-1 009 910	-1 098 090	-1 098 090	-1 098 090
Palvelujen ostot	-200 055	-311 609	-311 609	-393 494	-393 494	-393 494
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 007	-20 000	-20 000	-19 500	-19 500	-19 500
Avustukset	-1 050	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Vuokrat	-3 910	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Muut toimintakulut	-2 203					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 135 803	-1 347 219	-1 347 219	-1 516 784	-1 516 784	-1 516 784
TOIMINTAKATE	-172 274	-563 453	-563 453	-691 774	-691 774	-691 774

9.2.6. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	204 807	245 840	245 840	294 110	294 110	294 110
Maksutuotot	721 670	502 400	502 400	523 550	523 550	523 550
Tuet ja avustukset	65 030	50 526	50 526	24 600	24 600	24 600
Vuokrat						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	991 507	798 766	798 766	842 260	842 260	842 260
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-718 401	-806 730	-806 730	-884 006	-884 006	-884 006
Eläkekulut	-167 860	-166 960	-166 960	-177 840	-177 840	-177 840
Muut henkilösivukulut	-29 318	-36 220	-36 220	-36 244	-36 244	-36 244
Henkilöstökulut yhteensä	-915 578	-1 009 910	-1 009 910	-1 098 090	-1 098 090	-1 098 090
Palvelujen ostot	-238 801	-343 540	-343 540	-431 234	-431 234	-431 234
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 020	-20 000	-20 000	-19 500	-19 500	-19 500
Avustukset	-1 050	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Vuokrat	-95 840	-81 622	-81 622	-85 327	-85 327	-85 327
Muut toimintakulut	-2 203					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 266 493	-1 457 072	-1 457 072	-1 636 151	-1 636 151	-1 636 151
TOIMINTAKATE	-274 986	-658 306	-658 306	-793 891	-793 891	-793 891

9.3. Infralautakunta

Infralautakunnan talousarviokäsittely 10.10.2023 § 98:

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023279-8>

9.3.1. Infralautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Rohkeat kasvuinvestoinnit	Toteutamme hyväksytyä palveluverkkoa suunnitelmien mukaisesti.	Edistetään hankkeiden etenemistä. Laaditaan tarve- ja hankesuunnitelmat.	Hyväksytyjen hankesuunnitelmien määrä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri
Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta	Isojen hankkeiden (E18 ja ratahankkeet) edunvalvonta.	Isojen hankkeiden (E18 ja ratahankkeet) edunvalvonta.	Hankeryhmien kokoukset.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Osallistamme käyttäjiä/asukkaita, päättäjiä ja sidosryhmiä hankkeiden suunnitteluvaiheessa.	Yleisötilaisuudet ja seminaarit/iltakoulut.	Toteutuneiden tilaisuuksien lukumäärä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri
Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa	Edistämme hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista.	Ympäristö-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen.	Toteutettujen hankkeiden lukumäärä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri, ruokapalvelupäällikkö

9.3.2. Infralautakunnan vuosi 2024

Vuonna 2024 toteutetaan valtuuston hyväksymää koulu- ja varhaiskasvatuksen palveluverkon toteuttamista: Tiedonpuiston koulun rakentaminen (aloitus kesällä 2023) jatkuu, Kuloistenniityn päiväkodin rakentaminen aloitetaan. Uuden yhtenäiskoulu 2:n tarve- ja hankeselvityksen laatiminen aloitetaan. Tavoitteena on, että selvitykset hyväksytään vuoden 2024 aikana. Varaudutaan E18-kehätien parantaminen Raision keskustassa -hankkeen toteuttamiseen; Martinkadun rakentaminen/parantaminen toteutetaan yhteishankkeena Raision Vesi Oy:n kanssa. E18-Kehätiehankkeen toteuttamisesta valtion osalta ei ole talousarvion laadintahetkellä vielä varmuutta. Väylävirasto laatii rataverkkojen parantamishankkeiden (Turku–Uusikaupunki perusparannus, Turku–Naantali sähköistys ja perusparannus) ratasuunnitelmia, Infrapalvelut osallistuu suunnittelun hankeryhmiin. Nuorikkalan seisakkeen ratasuunnitelman laatiminen yhdessä Väyläviraston kanssa jatkuu. Kuloisten risteyssillan uusimiseksi laaditaan tiesuunnitelmaa yhteistyössä V-S ELY-keskuksen ja Väyläviraston kanssa.

KH: Harkon purkulupa haetaan ja Harkko puretaan vuoden 2024 aikana. Talousarviossa on varauduttu purkukustannuksiin.

Ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen; mm. katuvalojen led-vaihdot, mahdolliset joukkoliikenteen sähköbussit (Föli), kävelyn ja pyöräilyn edistäminen, aurinkopaneelit. Omaisuuden hoito- ja kunnossapito (katu- ja viheralueet, kiinteistöt) pyritään pitämään samalla tasolla kuin aiempina vuosina.

9.3.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Vuoden 2022 aikana alkaneet maailmanpoliittiset muutokset ja niiden seurannaisvaikutukset huomioitiin osaltaan jo kuluvan vuoden (2023) talousarviossa ja joudutaan ottamaan huomioon myös vuoden 2024 talousarvion laadinnassa. Energian hinnan nousu on osin vakiintunut, inflaatio, elintarvikkeiden hintojen nousu ja toimitusketjujen logistiikkaongelmat aiheuttavat epävarmuutta tulevan vuoden talouden ennustamiseen. Yleiskustannusten nousu heijastuu myös palveluhankintoihin ja kuljetuskustannuksiin. Vuoden 2023 talousarviossa korotettiin em. nimikkeille varattuja määrärahoja. Vuodelle 2024 vastaavaa yleiskorotusta ei ole tehty. Tuleviin muutoksiin on kuitenkin pyritty varautumaan ja nähtäväksi jää, kuinka siinä onnistutaan.

Monista epävarmuustekijöistä johtuen infralautakunnan talousarvioehdotus vuodelle 2024 ylittää raamin nettona noin 685.000 euroa. Tämän hetkisen vuoden 2023 talousarvion vuoden 2024 talousarvioehdotus ylittää nettona miljoonalla eurolla.

	TAM 2023 M€	TAE 2024 M€	MUUTOS M€
TULOT	5,3	5,4	0,1
MENOT	-21,4	-22,5	1,1
NETTO	-16,1	-17,1	1,0

Talousarvioehdotukseen sisältyy esitykset kahdesta uudesta vakanssista, toinen tilapalveluihin (rakennuttajainsinööri, palveluverkon uudiskohteet) ja toinen kunnallisteknisiin palveluihin ((valvontahenkilö, sijoitus- ja kaivuluvat, romuajoneuvot, pysäköinti), **valvontahenkilön vakanssi poistettiin KJ-kierroksella**). Kokonaisuudessaan infralautakunnan henkilöstökulut ovat uusien vakanssien ja palkankorotusajon jälkeen noin 8,4 miljoonaa euroa (TAM23 +9 %).

Raision kaupunki vuokraa Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle toimitiloja; sopimukset ovat voimassa vuoden 2025 loppuun asti (+ mahdollinen optiovuosi).

Infrapalvelut toteuttaa sivistystoimialan hyväksytyä palveluverkon uudistusta. Tiedonpuiston koulun rakentaminen aloitettiin 2023 ja koulu valmistuu 2025 lopulla. Uuden yhtenäiskoulun hankesuunnittelu aloitetaan vuonna 2024. Kuloistenniityn uuden päiväkodin rakentaminen aloitetaan 2024. Muiden kiinteistöjen peruskorjauksia tehdään 1,2 M€:n määrärahalta. Talousarvioehdotuksessa on varattu määrärahaa kaupungin omistuksessa olevien huonokuntoisten pienikiinteistöjen purkamiseen 100.000 euroa. Lisäksi Harkon purkamiseen on varattu 200.000 euroa. Harkko-kiinteistön mahdollinen suojelupäätösasia on vireillä ELY-keskuksessa.

E18 Raision keskusta -hanke edellyttää kaupungilta investointikustannuksia Väyläviraston kanssa aiemmin sovitun kustannusjaon mukaisesti. Hankkeen aloitusajankohta ei ole vielä tiedossa. Raision Vesi Oy:n on tehtävä korvaavia vesihuollon yhteyksiä ennen E18-hankkeen rakentamisen aloittamista; vesihuollon hankkeen yhteydessä rakennetaan Martinkatu uuden katusuunnitelman mukaiseksi. Tämän hankkeen aloitus selvitetään kevään 2024 aikana.

Viherhoidon urakka kilpailutetaan vuodelle 2024. Pilaantuneiden maa-alueiden hoitoon varataan 100.000 euron määräraha (**KJ-kierros -50.000 €**). Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on saatu avustusta Traficom:lta ja toimenpiteitä tehdään edelleen; mm. Varppeenkadun parantaminen sekä eri puolille kaupunkia tulevia pyöräkatoksia ja pyörätelineitä.

Keittiöissä jatketaan biojätteen punnitsemista ja kirjaamista päivittäin ja kerätyllä tiedolla pyritään vaikuttamaan ruokahävikin vähenemiseen. Ruokapalvelun henkilöstökuluihin on huomioitu varhaiskasvatuksen yksiköissä työskentelevien siivousyksikön vakansseilla olevien seitsemän yhdistelmätyöntekijän kulut.

Maailmanpoliittinen tilanne aiheuttaa epävarmuutta energian, palvelujen ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden hinnoissa ja mahdollisissa hintojen nousuissa. Vuoden 2023 talousarviossa varauduttiin melko suuriinkin korotuksiin. Vuodelle 2024 vastaavia korotuksia ei tehdä. Ukrainan sodan mahdollinen päätyminen aiheuttaa Euroopassa ennennäkemättömän jälleenrakennusaallon, jonka vaikutuksia esim. rakennusmateriaalien hintoihin tai rakennusliikkeiden resursseihin/saatavuuteen on mahdotonta ennustaa. Toivottavaa toki olisi, että sota Ukrainassa loppuisi.

Sähkön keskihinta on tasoittunut talven 22-23 hintapiikeistä, Olkiluoto 3:n käyttöönoton myötä sekä tuulivoimatuotannon kasvusta johtuen. Raision kaupungin sähkö on kilpailutettu ja hintoja on sidottu neljännesvuoden jaksoissa etukäteen. Vuoden 2024 talousarviossa ei esitetä korotuksia sähkön hintoihin.

Elintarvikkeiden hinnoissa korotuksia on tullut jo lokakuussa joidenkin tuotteiden osalta 15-20 %. Vuoden 2024 talousarvioon on huomioitu uuden hankintasopimuksen mukaiset hinnat, keskimääräinen korotus on n. 20,0 %. Ruokakuljetuksissa on huomioitu sopimuksen mukainen hinnankorotus 3,3 %.

KH: Lisäksi selvitetään kustannusvaikutukset, jos kasvisruokavaihtoehto muutetaan erityisruokavalioksi.

9.3.4. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2022	-24 088 728 €	3 593 038 €	-20 495 690 €
TAM2023	-21 380 746 €	5 325 522 €	-16 055 224 €
TA2024LTK	-22 523 442 €	5 366 865 €	-17 156 577 €
TA2024KJ	-22 355 585 €	5 366 865 €	-16 988 720 €
TA2024KH	-22 355 585 €	5 366 865 €	-16 988 720 €
TA2024			0 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökulut (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2022	-7 835 031 €	186,6
TAM2023	-7 664 369 €	172,2
TA2024LTK	-8 431 396 €	174,2
TA2024KJ	-8 389 039 €	173,2
TA2024KH	-8 389 039 €	173,2
TA2024		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2022	-7 611 069 €
TAM2023	-6 335 977 €
TA2024LTK	-6 585 290 €
TA2024KJ	-6 515 790 €
TA2024KH	-6 515 790 €
TA2024	

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2022	-6 603 235 €
TAM2023	-6 016 689 €
TA2024LTK	-6 243 866 €
TA2024KJ	-6 243 866 €
TA2024KH	-6 243 866 €
TA2024	

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2022	-1 943 966 €
TAM2023	-1 355 249 €
TA2024LTK	-1 243 436 €
TA2024KJ	-1 187 436 €
TA2024KH	-1 187 436 €
TA2024	

9.3.5. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	898 333	793 668	793 668	816 467	816 467	816 467
Maksutuotot		6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Tuet ja avustukset	42 343	381	16 121	381	381	381
Vuokratuotot	2 630 601	4 488 164	4 488 164	4 522 448	4 522 448	4 522 448
Muut toimintatuotot	21 761	21 569	21 569	21 569	21 569	21 569
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 593 038	5 309 782	5 325 522	5 366 865	5 366 865	5 366 865
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-5 998 818	-6 005 207	-6 112 478	-6 788 027	-6 753 027	-6 753 027
Eläkekulut	-1 596 194	-1 274 642	-1 282 341	-1 364 468	-1 358 546	-1 358 546
Muut henkilösivukulut	-240 018	-269 550	-269 550	-278 901	-277 466	-277 466
Henkilöstökulut yhteensä	-7 835 031	-7 549 399	-7 664 369	-8 431 396	-8 389 039	-8 389 039
Palvelujen ostot	-7 611 069	-6 335 977	-6 335 977	-6 585 290	-6 515 790	-6 515 790
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 603 235	-5 936 689	-6 016 689	-6 243 866	-6 243 866	-6 243 866
Avustukset	-355					
Vuokrat	-1 943 966	-1 280 249	-1 355 249	-1 243 436	-1 187 436	-1 187 436
Muut toimintakulut	-95 072	-8 462	-8 462	-19 454	-19 454	-19 454
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-24 088 728	-21 110 776	-21 380 746	-22 523 442	-22 355 585	-22 355 585
TOIMINTAKATE	-20 495 690	-15 800 994	-16 055 224	-17 156 577	-16 988 720	-16 988 720

9.3.6. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	6 552 377	5 929 117	5 929 117	5 997 443	5 997 443	5 997 443
Maksutuotot		6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Tuet ja avustukset	42 343	381	16 121	381	381	381
Vuokrat	16 311 080	14 912 073	14 912 073	16 761 323	16 761 323	16 761 323
Muut toimintatuotot	21 761	21 569	21 569	21 569	21 569	21 569
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	22 927 562	20 869 140	20 884 880	22 786 716	22 786 716	22 786 716
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-5 998 556	-6 005 207	-6 112 478	-6 788 027	-6 753 027	-6 753 027
Eläkekulut	-1 596 194	-1 274 642	-1 282 341	-1 364 468	-1 358 546	-1 358 546
Muut henkilösivukulut	-240 018	-269 550	-269 550	-278 901	-277 466	-277 466
Henkilöstökulut yhteensä	-7 834 768	-7 549 399	-7 664 369	-8 431 396	-8 389 039	-8 389 039
Palvelujen ostot	-9 001 110	-8 024 904	-8 024 904	-8 227 971	-8 158 471	-8 158 471
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 641 725	-5 966 189	-6 046 189	-6 284 316	-6 284 316	-6 284 316
Avustukset	-355					
Vuokrat	-3 404 799	-2 689 128	-2 764 128	-2 758 498	-2 702 498	-2 702 498
Muut toimintakulut	-95 072	-8 462	-8 462	-19 454	-19 454	-19 454
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-26 977 829	-24 238 082	-24 508 052	-25 721 635	-25 553 778	-25 553 778
TOIMINTAKATE	-4 050 267	-3 368 942	-3 623 172	-2 934 919	-2 767 062	-2 767 062

9.4. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan talousarviokäsittely 27.9.2023 § 93:

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023277-10>

9.4.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet

Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategisia painopisteitä vuonna 2024 ovat

- Valtuuston hyväksymän palveluverkkosuunnitelman mukaisten varhaiskasvatus- ja kouluyksiköiden suunnittelu- ja toteutustyö.
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön, perusopetuksen yhtenäisen toimintakulttuurin ja tehokkaiden tukipalveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Kestävän kehityksen ja ilmastotyön toimenpiteiden huomioiminen kehittämistyössä.
- Lukiokoulutuksen laadun vahvistaminen laatustrategiatyöskentelyn avulla.
- Toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus kasvatuksen ja opetuksen henkilöstön, lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Yhteisöllisyyden, osallisuuden, vastuullisuuden ja poikkialhollisen yhteistyön vahvistaminen.
- Kuntalaisten hyvinvoinnin, aktiivisuuden ja osallisuuden lisääminen. Päätöksenteon vaikutusten arviointi kuntalaisten elämään, palveluiden digitalisaatio.
- Monipuolisten harrastamis-, kulttuuri-, liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien järjestäminen eri kohderyhmille.
- Kestävän kehityksen mukaisten ja energiatehokkaiden ratkaisujen edistäminen toiminnassa.
- Nuorisotyön toimintojen kehittäminen. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön vahvistaminen.

9.4.2. Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Uudet tarkoituksenmukaiset ja riittävät varhaiskasvatus- ja oppimisympäristöt	Uudistamme varhaiskasvatus- ja kouluverkkoa hyväksytyin palveluverkkoselvityksen mukaisesti.	Suunnitelman mukaiset toteutuneet toimenpiteet.	Sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, opetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Henkilöstön ja lasten ja nuorten hyvinvointi	Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja oppimisvajeen täyttäminen, henkilöstön työhyvinvointi, sairauspoissaolojen vähentyminen. Jatkamme hyvinvointityötä kaupunkitasoisena.	Oppilaiden poissaolot, oppimistulokset. Toimintasuunnitelmat ja palautekyselyt. Sairauspoissaolojen kehitys.	Varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtajat, opetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Toiminnan korkea laatu	Kehitämme yhtenäistä toimintakulttuuria ja tukipalveluita. Kehitämme toimintakulttuurin osana kestävän kehityksen ja ilmastotyön toimenpiteitä.	Yhteinen ohjeistus laadittu, toiminnasta saatu palaute, vuosisuunnitelmien toteutuminen, toteutuneet toimenpiteet	Varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtajat, opetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit
Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	Tasapainoinen talous ja tarkoituksenmukainen toiminnan järjestäminen	Vastaamme henkilömitoituksiin, huomioimme lakimuutosten tuomien toiminnan ja rahoituksen muutokset. Järjestämme toiminnan	Henkilömitoituksen tarkastelu, talouden suunnittelun toteutuminen.	Varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtajat, opetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit

		talouden ja lakien reunaehtojen mukaisesti.		
KH: Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	KH: Tasapainoinen talous ja tarkoituksenmukainen toiminnan järjestäminen	KH: Varhaiskasvatuksen palveluntuotannossa otetaan huomioon, että monipuoliset palvelut ovat kustannustehokkaita, vastaavat asukkaiden tarpeita, tukevat sujuvaa arkea ja ovat hyvin saavutettavia.	KH: Varhaiskasvatuksen oman tuotannon osuus ja ostopalvelun (= palveluseteli) osuus	KH: Sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja

9.4.3. Sivistyslautakunnan vuosi 2024

Sivistyslautakunnan alaisten palvelualueiden toiminnoissa keskiössä on kasvatuksen ja koulutuksen toimintojen tuottaminen laadukkaasti, henkilöstöä, oppijoita ja huoltajia osallistaen ja päätöksenteon vaikuttavuutta arvioiden yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Kaupungin väkiluvun kasvu ja Ukrainan sotapakolaisten määrä kaupungissa tuovat edelleen haasteita palvelutarpeeseen vastaamisessa tilojen ja henkilöstön riittävyyden suhteen. Valtuuston hyväksymän palveluverkkoselvitysten päätösten toimeenpano ja jalkauttaminen ovat sivistystoimialan pitkäaikainen keskeinen prosessi. Kouluverkon ja varhaiskasvatusverkon yksiköiden rakenteiden, toiminnan ja tukipalveluiden suunnittelu, toteuttaminen ja ajantasaisena pitäminen muuttuvien olosuhteiden tarpeet huomioiden ovat painopistealueina. Rakenteilla olevan Tiedonpuiston koulun suunnittelu jatkuu toimintavuotena aktiivisena. Toisen 5.-9. luokkien yhtenäiskoulun tarveselvitys jatkuu hankesuunnitteluvaiheena. Kuloistenniityn päiväkodin rakentamis- ja suunnittelutyö etenevät.

Varhaiskasvatuksen palvelustrategia laadinnan kautta fokusoidaan varhaiskasvatuspalveluiden tuottamisen toimintaperiaatteet ja tahtotila. Päivitetyin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti toteutetaan ja kehitetään varhaiskasvatuksessa tarjottavaa kolmitasoista tukea. Yhteistyötä esiopetuksen ja perusopetuksen välillä kehitetään edelleen siirtymävaiheen laadukkaan toteuttamisen mahdollistamiseksi.

Perusopetuksessa yhteisöllisyyden lisääminen, sitouttavan kouluyhteisötyön vakiinnuttaminen, tulevaisuususkon ja kriisinkestävyiden vahvistaminen ja lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen toimenpiteet ovat toiminnan painopisteitä. Lasten ja nuorten osallisuuden kokemuksia vahvistetaan. Raision harrastamisen malli tarjoaa raisiolaisille lapsille monipuolisia mahdollisuuksia eri harrasteiden parissa yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa. Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolun toteuttaminen yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa vahvistaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman toteuttamista.

Lukiokoulutuksen laatua tarkastellaan ja vahvistetaan laatustrategiatyöskentelyn avulla. Toimintakulttuurin, yhteisöllisyyden ja yhteistyön kehittäminen sekä opiskeluhuollon vuosikellon jalkauttaminen ovat keskiössä toimintavuonna 2024.

Raisio-opiston toiminnassa tavoitteena on laaja-alaisen kurssitoiminnan jatkamisella edistää kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivisuutta. Taideopetusta kehitetään opistojen välisenä yhteistyönä.

Kaupunkistrategian mukaisesti henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen ovat toimialan toiminnoissa painopistealueina. Koulutustarpeiden suunnittelu auttaa kohdentamaan koulutusta. Jaetun johtajuuden toteuttamista kehitetään yksiköissä edelleen osana työhyvinvointia.

9.4.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Tuotot

- Hoitopäivämaksutuotot laskevat maaliskuussa 2023 voimaan tullen asiakasmaksulakimuutoksen vuoksi
- Kotikuntakorvaustuotot kasvavat pääosin Mylly-Antista johtuen

Menot

- Palkankorotuksiin on sovittu + 4 %, tämän vaikutus n. 1,2 Milj. €.
- Ankkuriopettajan vakanssi lisätty 24.000 €
- Kouluvalmentajan vakanssi lisätty 44.300 €
- Oppimisen tuen lisäresurssi 170.000 €
- Mylly-Antin koulun lisäryhmä
- Tuntiresurssin lisäys 150 vvt
- Elämyspolun kustannukset lisätty budjettiin
- Palvelusetelimenojen kasvu 490.000 € verrattuna vuoden 2023 talousarvioon, **KJ-kierros +584.000 €:n lisäys**

9.4.5. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2022	-36 336 673 €	4 076 074 €	-32 260 599 €
TAM2023	-41 569 199 €	4 957 649 €	-36 611 550 €
TA2024LTK	-42 191 432 €	3 946 402 €	-38 245 030 €
TA2024KJ	-42 800 432 €	3 946 402 €	-38 854 030 €
TA2024KH	-42 800 432 €	3 946 402 €	-38 854 030 €
TA2024			0 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökulut (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2022	-28 139 285 €	565,1
TAM2023	-32 530 485 €	618,2
TA2024LTK	-32 775 029 €	630,0
TA2024KJ	-32 775 029 €	630,0
TA2024KH	-32 775 029 €	630,0
TA2024		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2022	-5 822 874 €
TAM2023	-6 201 459 €
TA2024LTK	-6 512 192 €
TA2024KJ	-7 096 192 €
TA2024KH	-7 096 192 €
TA2024	

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2022	-1 033 285 €
TAM2023	-1 337 800 €
TA2024LTK	-1 390 376 €
TA2024KJ	-1 415 376 €
TA2024KH	-1 415 376 €
TA2024	

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2022	-119 701 €
TAM2023	-218 015 €
TA2024LTK	-232 394 €
TA2024KJ	-232 394 €
TA2024KH	-232 394 €
TA2024	

9.4.6. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	968 499	1 680 839	1 853 930	2 119 016	2 119 016	2 119 016
Maksutuotot	1 534 486	1 205 700	1 205 700	1 204 200	1 204 200	1 204 200
Tuet ja avustukset	1 489 211	1 105 801	1 895 743	620 986	620 986	620 986
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	83 879	2 276	2 276	2 200	2 200	2 200
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 076 074	3 994 616	4 957 649	3 946 402	3 946 402	3 946 402
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-22 646 195	-25 233 601	-25 883 479	-26 133 302	-26 133 302	-26 133 302
Eläkekulut	-4 572 775	-5 317 976	-5 510 436	-5 565 342	-5 565 342	-5 565 342
Muut henkilösivukulut	-920 315	-1 136 570	-1 136 570	-1 076 385	-1 076 385	-1 076 385
Henkilöstökulut yhteensä	-28 139 285	-31 688 147	-32 530 485	-32 775 029	-32 775 029	-32 775 029
Palvelujen ostot	-5 822 874	-6 027 362	-6 201 459	-6 512 192	-7 096 192	-7 096 192
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 033 285	-1 326 400	-1 337 800	-1 390 376	-1 415 376	-1 415 376
Avustukset	-1 166 322	-1 256 000	-1 256 000	-1 256 000	-1 256 000	-1 256 000
Vuokrat	-119 701	-218 015	-218 015	-232 394	-232 394	-232 394
Muut toimintakulut	-55 205	-25 440	-25 440	-25 440	-25 440	-25 440
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-36 336 673	-40 541 364	-41 569 199	-42 191 432	-42 800 432	-42 800 432
TOIMINTAKATE	-32 260 599	-36 546 748	-36 611 550	-38 245 030	-38 854 030	-38 854 030

9.4.7. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	968 499	1 680 839	1 853 930	2 119 016	2 119 016	2 119 016
Maksutuotot	1 550 433	1 205 700	1 205 700	1 204 200	1 204 200	1 204 200
Tuet ja avustukset	1 489 211	1 105 801	1 895 743	620 986	620 986	620 986
Vuokrat	68 283	36 550	36 550	39 550	39 550	39 550
Muut toimintatuotot	83 879	2 276	2 276	2 200	2 200	2 200
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 160 304	4 031 166	4 994 199	3 985 952	3 985 952	3 985 952
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-22 646 190	-25 233 601	-25 883 479	-26 133 302	-26 133 302	-26 133 302
Eläkekulut	-4 572 775	-5 317 976	-5 510 436	-5 565 342	-5 565 342	-5 565 342
Muut henkilösivukulut	-920 315	-1 136 570	-1 136 570	-1 076 385	-1 076 385	-1 076 385
Henkilöstökulut yhteensä	-28 139 280	-31 688 147	-32 530 485	-32 775 029	-32 775 029	-32 775 029
Palvelujen ostot	-10 140 447	-10 854 548	-11 028 645	-11 605 101	-12 189 101	-12 189 101
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 036 274	-1 327 400	-1 338 800	-1 394 476	-1 419 476	-1 419 476
Avustukset	-1 166 322	-1 256 000	-1 256 000	-1 256 000	-1 256 000	-1 256 000
Vuokrat	-6 345 035	-6 243 185	-6 243 185	-7 549 136	-7 549 136	-7 549 136
Muut toimintakulut	-55 205	-25 440	-25 440	-25 440	-25 440	-25 440
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-46 882 564	-51 394 720	-52 422 555	-54 605 183	-55 214 183	-55 214 183
TOIMINTAKATE	-42 722 260	-47 363 554	-47 428 356	-50 619 231	-51 228 231	-51 228 231

9.5. Vapaa-aikalautakunta

Vapaa-aikalautakunnan talousarviokäsittely 26.9.2023 § 116:

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023280-6>

9.5.1. Vapaa-aikalautakunnan strategiset tavoitteet

Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategisia painopisteitä vuonna 2024 ovat

- Valtuuston hyväksymän palveluverkkosuunnitelman mukaisten varhaiskasvatus- ja kouluyksiköiden suunnittelu- ja toteutustyö.
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön, perusopetuksen yhtenäisen toimintakulttuurin ja tehokkaiden tukipalveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Kestävän kehityksen ja ilmastotyön toimenpiteiden huomioiminen kehittämistyössä.
- Lukiokoulutuksen laadun vahvistaminen laatustrategiatyöskentelyn avulla.
- Toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus kasvatuksen ja opetuksen henkilöstön, lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Yhteisöllisyyden, osallisuuden, vastuullisuuden ja poikkihallinnollisen yhteistyön vahvistaminen.
- Kuntalaisten hyvinvoinnin, aktiivisuuden ja osallisuuden lisääminen. Päätöksenteon vaikutusten arviointi kuntalaisten elämään, palveluiden digitalisaatio.
- Monipuolisten harrastamis-, kulttuuri-, liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien järjestäminen eri kohderyhmille.
- Kestävän kehityksen mukaisten ja energiatehokkaiden ratkaisujen edistäminen toiminnassa.
- Nuorisotyön toimintojen kehittäminen. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön vahvistaminen.

9.5.2. Vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Strateginen kaupunkitasoinen tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Kaupunkilaisten aktiivisuuden lisääntyminen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä	Teemme poikkihallinnollista yhteistyötä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Viestimme laadukkaasta toiminnasta aktiivisesti eri viestintäkanavissa.	Palvelujen käyttäjämäärät ja niiden kehitys.	Vapaa-aikatoimiala
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	Palvelujen digitalisaation ja asukkaiden digiosaamisen lisääminen	Kehitämme ja otamme käyttöön digitaalisia ohjelmia ja palveluita, teemme digineuvontaa.	Käyttöön otetut palvelut, kansallinen E-kirjasto (K/E). Tilavarauksjärjestelmä yhdistysten ja asukkaiden käytössä (K/E)	Vapaa-aikatoimiala
Jokaisella lapsella on mahdollisuus harrastamiseen	Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen ja polarisaatioon reagoiminen	Kehitämme edelleen Raision poikkihallinnollista harrastamisen mallia, järjestämme kampanjoita ja tapahtumia eri kohderyhmille	Toimintaan osallistuvien määrä	Harrastamisen Raision mallin työnyrkki

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa	Vaikutusten ennakoarviointi eli evaus toteutuu strategisten painopisteiden päätöksenteossa ja lapsivaikutusten arvioinnissa.	Arvioimme päätösten vaikutuksia raisiolaisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.	Evaus tehty kaupunkitasolla valituista painopisteistä osana päätöksentekoa (K/E)	Vapaa-aikatoimiala
--	--	---	--	--------------------

9.5.3. Vapaa-aikalautakunnan vuosi 2024

Vapaa-aikalautakunnan alaisten palvelualueiden toiminnoissa edistetään kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä kaikissa ikäryhmissä yhteistyössä sivistyspalveluiden ja poikkihallinnollisesti muiden kaupungin, kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Liikunta- ja kulttuuriympäristöjen kehittämissuunnitelmat ohjaavat toiminnan kehittämistä suunnitelmallisesti ja kuntalaisia osallistaen. Toimintoja, toimitiloja ja –alueita kehitetään palvelemaan entistä paremmin kuntalaisten aktiivisuutta.

Uuden museon toimitilan avaamisen myötä museotoiminnan edellytysten paraneminen ja Kirjastotalon toimintojen kehittäminen ovat osa vapaa-aikalautakunnan painopisteitä toimintavuonna. Museon laadukkaiden ja monipuolisten näyttelyiden järjestäminen, kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolun toteuttaminen yhdessä koulujen kanssa ja aktiivinen kulttuuritapahtumien yleisötyö kuntalaisten hyvinvoinnin osana ja tukena ovat keskiössä. Friisilän verstaan alueen kehittäminen luo aikaisempaa toimivammat puitteet kulttuuri- ja taidetoiminnan harrastamiselle. Kansalliseen e-kirjastoon liittyminen mahdollistaa kuntalaisten tasa-arvoisen pääsyn digitaalisiin aineistoihin.

Raision harrastamisen mallin toimintojen tuottaminen ja kehittäminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa jatkuu edelleen. Monipuolisella toiminnalla vastataan kaupunkistrategiseen tavoitteeseen ”jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastamiseen”. Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa harrastustarjontaan ja osallistua monipuolisesti järjestettyyn toimintaan. Eri kohderyhmien liikuntaneuvonnalla ja –ohjauksella toteutetaan kunnan hyvinvointitehtävää tavoitteena hyte-kertoimen indikaattorien mukainen kuntalaisten hyvinvointia edistävä tavoitteellinen ja laadukas toiminta.

Nuorisotyön toimintoja kehitetään nuorten hyvinvoinnin tueksi ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi. Koulun ja nuorisotyön yhteistyöllä tuodaan koululaisten arkeen lisää mahdollisuuksia kohdata välittäviä ja turvallisia aikuisia.

Tiedon kerääminen ja sen hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa helpottuu digitaalisten ratkaisuiden käyttöönoton lisääntyessä ja kuntalaisten digitaitojen kehittäminen etenee. Kuntalaisten osallistaminen, päätöksenteon ennakkovaikutusten arviointi ja kestävä kehitys edistävät toimenpiteet luovat entistä paremmat edellytykset tarkoituksenmukaiselle kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävälle päätöksenteolle.

Kaupunkistrategian mukaisesti henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen ovat toimialan toiminnoissa painopistealueina. Koulutustarpeiden suunnittelu auttaa kohdentamaan koulutusta.

9.5.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Tuotot

- Uintikeskus Ulpuksen tulotavoitetta on hieman nostettu.

.Menot

- Talousarviossa on huomioitu 4 % palkankorotus

9.5.5. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2022	-3 882 458 €	1 017 565 €	-2 864 893 €
TAM2023	-4 292 539 €	1 145 770 €	-3 146 769 €
TA2024LTK	-4 279 044 €	1 014 650 €	-3 264 394 €
TA2024KJ	-4 289 044 €	1 014 650 €	-3 274 394 €
TA2024KH	-4 289 044 €	1 014 650 €	-3 274 394 €
TA2024			0 €

Henkilöstö		
Vuosi	Henkilöstökulut (€)	Henkilötyövuodet (htv)
TP2022	-2 736 073 €	66,9
TAM2023	-3 019 555 €	66,1
TA2024LTK	-3 028 977 €	68,1
TA2024KJ	-3 028 977 €	68,1
TA2024KH	-3 028 977 €	68,1
TA2024		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	
TP2022	-451 710 €
TAM2023	-517 341 €
TA2024LTK	-503 220 €
TA2024KJ	-503 220 €
TA2024KH	-503 220 €
TA2024	

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	
TP2022	-484 188 €
TAM2023	-487 485 €
TA2024LTK	-510 367 €
TA2024KJ	-510 367 €
TA2024KH	-510 367 €
TA2024	

Vuokrat (€)	
Vuosi	
TP2022	-60 071 €
TAM2023	-79 828 €
TA2024LTK	-77 300 €
TA2024KJ	-77 300 €
TA2024KH	-77 300 €
TA2024	

9.5.6. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiytteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	98 281	117 195	117 195	121 195	121 195	121 195
Maksutuotot	637 932	710 500	710 500	767 300	767 300	767 300
Tuet ja avustukset	183 894	12 000	217 120	17 000	17 000	17 000
Vuokratuotot	52 774	47 406	47 406	55 606	55 606	55 606
Muut toimintatuotot	44 684	53 549	53 549	53 549	53 549	53 549
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 017 565	940 650	1 145 770	1 014 650	1 014 650	1 014 650
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 166 922	-2 231 347	-2 416 811	-2 432 938	-2 432 938	-2 432 938
Eläkekulut	-481 945	-464 182	-502 418	-496 043	-496 043	-496 043
Muut henkilösivukulut	-87 207	-100 326	-100 326	-99 996	-99 996	-99 996
Henkilöstökulut yhteensä	-2 736 073	-2 795 855	-3 019 555	-3 028 977	-3 028 977	-3 028 977
Palvelujen ostot	-451 710	-496 541	-517 341	-503 220	-503 220	-503 220
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-484 188	-487 485	-487 485	-510 367	-510 367	-510 367
Avustukset	-143 335	-144 000	-144 000	-154 000	-154 000	-154 000
Vuokrat	-60 071	-79 828	-79 828	-77 300	-77 300	-77 300
Muut toimintakulut	-7 081	-44 330	-44 330	-5 180	-15 180	-15 180
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 882 458	-4 048 039	-4 292 539	-4 279 044	-4 289 044	-4 289 044
TOIMINTAKATE	-2 864 893	-3 107 389	-3 146 769	-3 264 394	-3 274 394	-3 274 394

9.5.7. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiytteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2022	TA2023	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	99 181	117 195	117 195	121 195	121 195	121 195
Maksutuotot	808 153	850 000	850 000	919 100	919 100	919 100
Tuet ja avustukset	183 894	12 000	217 120	17 000	17 000	17 000
Vuokrat	114 631	84 406	84 406	95 606	95 606	95 606
Muut toimintatuotot	44 684	53 549	53 549	53 549	53 549	53 549
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 250 543	1 117 150	1 322 270	1 206 450	1 206 450	1 206 450
TOIMINTAKULUT						
Palkat ja palkkiot	-2 166 922	-2 231 347	-2 416 811	-2 432 938	-2 432 938	-2 432 938
Eläkekulut	-481 945	-464 182	-502 418	-496 043	-496 043	-496 043
Muut henkilösivukulut	-87 207	-100 326	-100 326	-99 996	-99 996	-99 996
Henkilöstökulut yhteensä	-2 736 073	-2 795 855	-3 019 555	-3 028 977	-3 028 977	-3 028 977
Palvelujen ostot	-721 162	-740 427	-761 227	-790 622	-790 622	-790 622
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-486 888	-487 985	-487 985	-512 117	-512 117	-512 117
Avustukset	-143 335	-144 000	-144 000	-154 000	-154 000	-154 000
Vuokrat	-2 800 582	-2 993 720	-2 993 720	-3 209 492	-3 209 492	-3 209 492
Muut toimintakulut	-7 081	-44 330	-44 330	-5 180	-15 180	-15 180
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 895 121	-7 206 317	-7 450 817	-7 700 388	-7 710 388	-7 710 388
TOIMINTAKATE	-5 644 578	-6 089 167	-6 128 547	-6 493 938	-6 503 938	-6 503 938

10. Investoinnit

10.1. Yhteenveto investoinneista 2024-2026

Käyttöomaisuusinvestoinnit, €	TP2022	TAM2023	TA2024 LTK	TA2024 KJ	TA2024 KH	TS2025	TS2026
KH, konserni	26 670	138 000	55 000	55 000	55 000	0	0
KH, kaupunkikehitys	0	20 000	25 000	25 000	25 000	0	0
Lupalautakunta	0	0	0	0	0	0	0
Infraalautakunta	184 672	345 000	441 000	341 000	323 500	0	0
Sivistyslautakunta	0	80 000	50 000	50 000	50 000	0	0
Vapaa-aikalautakunta	70 889	357 000	384 000	384 000	314 000	0	0
Sosiaali- ja terveyslautakunta	0	0	0	0	0	0	0
Seudullinen joukkoliikenne	55 998	41 311	38 897	38 897	38 897	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	338 229	981 311	993 897	893 897	806 397	0	0
Muut investoinnit:							
Maan hankinta							
Maan osto	1 500 372	5 931 352	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 000 000	2 000 000
Maan myynti (hankintahinta+myyntivoitto=luovutustulot)	-2 350 050	-2 555 000	-2 555 000	-2 515 000	-2 515 000	-2 555 000	-2 555 000
netto	-849 678	3 376 352	-355 000	-315 000	-315 000	-555 000	-555 000
Satunnainen tulo							
Osakkeet ja osuudet							
Menot	50 747	0	0	0	0	0	0
Osakkeiden myynti (luovutustulot)	-90	0	0	0	0	0	0
Menot (vesiyhtiö)	0	0	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä	50 657	0	0	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunnan rakentamisinvestoinnit	327 404	0	0	0	0		
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä	5 955 494	7 880 000	8 560 000	7 860 000	7 310 000	15 710 000	14 710 000
Talonrakentamisinvestoinnit (brutto) yhteensä	1 997 985	12 000 000	23 050 000	22 950 000	22 950 000	31 750 000	26 300 000
Kiinteistöjen pihatyöt	269 297	350 000	200 000	200 000	200 000	100 000	100 000
Investoinnit yhteensä	10 439 528	27 142 663	35 003 897	34 103 897	33 466 397	49 560 000	43 110 000
Investointeihin kohdistuvat tulot	-2 937 113	-2 930 000	-2 780 000	-2 740 000	-2 740 000	-2 930 000	-2 705 000
Nettoinvestoinnit	7 502 416	24 212 663	32 223 897	31 363 897	30 726 397	46 630 000	40 405 000

10.2. Investointihankkeet 2024-2028

INVESTOINTIHANKKEET 2024-2028	TA 2024 LTK	TA 2024 KJ	TA 2024 KH	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
B1010 Kiinteä omaisuus							
Inv. tulot	505 000	505 000	505 000	505 000	505 000	0	0
Inv. menot	-2 200 000	-2 200 000	-2 200 000	-2 000 000	-2 000 000	0	0
Netto	-1 695 000	-1 695 000	-1 695 000	-1 495 000	-1 495 000	0	0
B1020 KH, konserni käyttöomaisuus							
Inv. menot	-93 897	-93 897	-93 897	0	0	0	0
Netto	-93 897	-93 897	-93 897	0	0	0	0
B1300 Sivistysltk käyttöomaisuus							
Inv. menot	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
Netto	-50 000	-50 000	-50 000	0	0	0	0
B1600 Vapaa-aikaltk käyttöomaisuus							
Inv. menot	-384 000	-384 000	-314 000	0	0	0	0
Netto	-384 000	-384 000	-314 000	0	0	0	0
B1800 KH, kaupunkikehitys käyttöom.							
Inv. menot	-25 000	-25 000	-25 000	0	0	0	0
Netto	-25 000	-25 000	-25 000	0	0	0	0
B2000 Infralautakunta käyttöomaisuus							
Inv. menot	-85 000	-85 000	-67 500	0	0	0	0
Netto	-85 000	-85 000	-67 500	0	0	0	0
B2050 Konevarikko käyttöomaisuus							
Inv. menot	-256 000	-156 000	-156 000	0	0	0	0
Netto	-256 000	-156 000	-156 000	0	0	0	0
B3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet							
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	0	0
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	0	0
B3013 Perusparannus*							
Inv. menot	-900 000	-900 000	-900 000	-800 000	-300 000	0	0
Netto	-900 000	-900 000	-900 000	-800 000	-300 000	0	0
B3014 Taitorakenteet							
Inv. menot	-300 000	0	0	-300 000	-300 000	0	0
Netto	-300 000	0	0	-300 000	-300 000	0	0
B3015 Raisiontien silta*							
Inv. menot	0	0	0	-5 000 000	-5 000 000	0	0
Netto	0	0	0	-5 000 000	-5 000 000	0	0
B3027 Kantokangas*							
Inv. menot	-500 000	-500 000	-500 000	-200 000	0	0	0
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	-200 000	0	0	0
B3034 Isojen ojien kunnostus							
Inv. menot	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	0	0
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	0	0
B3038 Yksitystiet							
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	0	0	0	0
B3041 Kuloistenniitty pohjoinen							
Inv. menot	0	0	0	-900 000	0	0	0
Netto	0	0	0	-900 000	0	0	0

B3042 Ensimaa							
Inv. menot	-550 000	-550 000	0	-550 000	0	0	0
Netto	-550 000	-550 000	0	-550 000	0	0	0
B3044 Leilikallio							
Inv. menot	-500 000	-500 000	-500 000	0	0	0	0
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	0	0	0	0
B3045 Kerttulanmäki							
Inv. menot	-300 000	0	0	-300 000	0	0	0
Netto	-300 000	0	0	-300 000	0	0	0
B3046 Pirilänlaakso							
Inv. menot	0	0	0	0	-500 000	0	0
Netto	0	0	0	0	-500 000	0	0
B3047 Mustikkamäki							
Inv. menot	0	0	0	0	-600 000	0	0
Netto	0	0	0	0	-600 000	0	0
B3048 Hakinpelto							
Inv. menot	0	0	0	-600 000	0	0	0
Netto	0	0	0	-600 000	0	0	0
B3049 Hahdenniemi 2							
Inv. menot	-200 000	-200 000	-200 000	-350 000	0	0	0
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	-350 000	0	0	0
B3051 Itäniityntien kiertoliittymät							
Inv. menot	-200 000	-200 000	-200 000	0	0	0	0
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	0	0	0	0
B3052 Kantoniittu 2							
Inv. menot	0	0	0	0	-500 000	0	0
Netto	0	0	0	0	-500 000	0	0
B3053 Myllypellon koulun alue							
Inv. menot	0	0	0	-200 000	0	0	0
Netto	0	0	0	-200 000	0	0	0
B3054 Kevyen liikenteen sillat							
Inv. menot	-350 000	-350 000	-350 000	-500 000	0	0	0
Netto	-350 000	-350 000	-350 000	-500 000	0	0	0
B3100 Suunnittelu							
Inv. menot	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	0	0
Netto	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	0	0
B3200 Kadut, liikenneturvallisuus							
Inv. menot	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	0	0
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	0	0
B3202 E18-hanke/keskusta*							
Inv. menot	-600 000	-600 000	-600 000	-2 000 000	-4 000 000	0	0
Netto	-600 000	-600 000	-600 000	-2 000 000	-4 000 000	0	0
B3203 Keskustakohteet							
Inv. menot	-200 000	-100 000	-100 000	-200 000	-200 000	0	0
Netto	-200 000	-100 000	-100 000	-200 000	-200 000	0	0
B3204 Helmi2-hanke							
Inv. menot	-60 000	-60 000	-60 000	0	0	0	0
Netto	-60 000	-60 000	-60 000	0	0	0	0

B3300 Katuvaistus							
Inv. menot	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	0	0
Netto	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	0	0
B3400 Päällystykset							
Inv. menot	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	0	0
Netto	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	0	0
B3500 Viheralueet							
Inv. menot	-260 000	-260 000	-260 000	-160 000	-160 000	0	0
Netto	-260 000	-260 000	-260 000	-160 000	-160 000	0	0
B3550 Hahdenniemi							
Inv. menot	-130 000	-130 000	-130 000	-100 000	-100 000	0	0
Netto	-130 000	-130 000	-130 000	-100 000	-100 000	0	0
B3560 Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen							
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	-250 000	-250 000	0	0
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	-250 000	-250 000	0	0
B3562 Suvituulenpuisto*							
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	-450 000	-150 000	0	0
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	-450 000	-150 000	0	0
B3563 Ratahankkeet							
Inv. menot	-160 000	-160 000	-160 000	-500 000	-300 000	0	0
Netto	-160 000	-160 000	-160 000	-500 000	-300 000	0	0
B3564 Kesärannan laiturit							
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
B4010 Hankesuunnittelu							
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
B4313 Petäsmäen päiväkotit							
Inv. menot	0	0	0	0	-100 000	-1 600 000	-1 000 000
Netto	0	0	0	0	-100 000	-1 600 000	-1 000 000
B4319 Kaanaan päiväkodin laajennus							
Inv. menot	0	0	0	0	0	0	-600 000
Netto	0	0	0	0	0	0	-600 000
B4332 Kuloistenniitty uusi päiväkotit*							
Inv. menot	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	0	0	0
Netto	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	0	0	0
B4337 Uusi pohjoisen alueen päiväkotit							
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	-2 400 000	-2 300 000	0	0
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-2 400 000	-2 300 000	0	0
B4407 Uusi alakoulu (0-4)							
Inv. menot	-100 000	0	0	-100 000	-4 000 000	-4 700 000	-4 000 000
Netto	-100 000	0	0	-100 000	-4 000 000	-4 700 000	-4 000 000
B4415 Tiedonpuiston koulu*							
Inv. tulot	225 000	225 000	225 000	375 000	150 000	0	0
Inv. menot	-16 950 000	-16 950 000	-16 950 000	-15 550 000	-1 000 000	0	0
Netto	-16 725 000	-16 725 000	-16 725 000	-15 175 000	-850 000	0	0

B4416 Tikanmaan koulu peruskorjaus							
Inv. menot	0	0	0	0	0	-100 000	-1 500 000
Netto	0	0	0	0	0	-100 000	-1 500 000
B4419 Myllypellon koulu (5-9)							
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	-8 000 000	-16 000 000	-12 000 000	0
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-8 000 000	-16 000 000	-12 000 000	0
B4706 Uintikeskus Ulpukka							
Inv. menot	0	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 500 000	0
Netto	0	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 500 000	0
B5010 Peruskorjaukset							
Inv. menot	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Netto	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
B6010 Kiinteät rakenteet ja laitteet							
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0	0
B7010 Kiinteistöjen pihatyöt							
Inv. menot	-200 000	-200 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
B8010 Sisäilmakorjaukset							
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
YHTEENSÄ							
Inv. tulot	730 000	730 000	730 000	880 000	655 000	0	0
Inv. menot	-35 003 897	-34 103 897	-33 466 397	-49 560 000	-43 110 000	-21 400 000	-8 600 000
Netto yht.	-34 273 897	-33 373 897	-32 736 397	-48 680 000	-42 455 000	-21 400 000	-8 600 000

*Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puiteissa määrärahaa sen mukaan, kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

10.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset

Kh, konserni

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	Projekti
Sähköisen arkiston integraatiot	Sähköisen arkiston käyttöönotto on julkishallinnossa lakisääteistä. Arkisto hankitaan kaikkien toimialojen pitkään ja pysyvästi säilytettäviä aineistoja varten. Sähköinen arkisto parantaa aineistojen käytettävyyttä, mahdollistaa tietoturvallisen säilyttämisen ja kokonaan digitaalisen asiankäsittelyn.	55 000	911033
	Yhteensä	55 000	

Kh, kaupunkikehitys

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	Projekti
GNSS-RTK laitteisto ja maastotietokone.	Hankittava laitteisto mahdollistaa neljän mittamiehen yhtäaikaisen yksintyöskentelyn maastossa. Vastaanottimen toimivuus peitteisessä maastossa paranee, jolloin mittaustarkkuus on parempi. Mahdollistaa taustakarttojen ja FTP- aineistojen hyödyntämisen maastossa.	25 000	920010
	Yhteensä	25 000	

Infralautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0%)	Projekti
Generaattori 1 kpl	Varautuminen sähkökatkoksiin	50 000	962005
Kameravalvontajärjestelmä ja -laitteet	Kameravalvontajärjestelmää päivitetään ja laajennetaan ilkeväkallan ja varkauksien vähentämiseksi sekä henkilöturvallisuuden parantamiseksi (mm. Keskustan alue, Ihalan koulu)	25 000	966010
Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmä	Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmän päivitys / uusiminen (mm. Varppeen päiväkot)	15 000	966014
Suurkeittiölaitteet	Kaupungintalon keittiö / uunin uusiminen	25 000	966101
Suurkeittiölaitteet	Ihalan koulun keittiö / uunin uusiminen	20 000	966404
Suurkeittiölaitteet	Koulut ja päiväkodit / ruoankuljetusvaunut	15 000	966406
Kenttäkeitin 1 kpl	Varautuminen sähkökatkoksiin; kaasupuutoiminen kenttäkeitin	17500	962006
Aura-lisälaite	Kramer-kiinteistötraktoriin aura nykyisen huonokuntoisen tilalle	16 000	962100
Suurtehoruohonleikkuri	Korvaa vanhan suurteholeikkurin vuosimallia 2008. Nykyisellä käyttötuntimäärällä vaihtoväli ammattimaisessa käytössä tulisi olla korkeintaan 7 vuotta.	40 000	962101
Pakettiauto 1 kpl	Tuotantoyksikön omassa käytössä olevista pakettiautoista neljä on vuosimallia -07, yksi -06 ja yksi edustaa vuotta 1992.	40 000	962102
Pakettiauto 1 kpl (sähkö)	Ympäristöohjelman mukaisesti kaupungin ajoneuvokantaa sähköistetään vaiheittain kaluston uusimisen yhteydessä.	60 000	962103
		323 500	

KJ: projekti 962102 -40.000 € ja projekti 962103 -60.000 €
KH: projekti 962006, yksi kenttäkeitin pois -17.500 €

Sivistyslautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0%)	Projekti
Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen pihakalusteet	Koulu- ja varhaiskasvatuksen pihakalusteiden uusiminen. Strateginen painopiste: Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus	50 000	931329
	Yhteensä	50 000	

Vapaa-aikalautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0%)	Projekti
Friisilän navetan kalustaminen (kehitysvaihe 1.)	Keramiikkapajan kalustaminen (uunit, dreijat, työpöydät, hyllyt) mahdollistaa Kuvataidekoulun ja Opiston kurssitoiminnan laajentamisen. Strateginen painopiste: Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastamiseen. Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.	25 000	941704
Kirjaston digitaalinen opastusjärjestelmä, näytöt ja kävijälaskurit	Kirjaston kokous- ym. tilojen opastusjärjestelmä ja tilojen digitaalinen varausohjelma. Tilojen todelliset kävijämäärät tiedolla johtamisen tueksi. Strateginen painopiste: Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa, Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	26 000	941705
Kävijäseuranta-anturit liikuntapaikat	Tilojen todelliset käyttäjämäärät tiedolla johtamisen tueksi. Tiedon kerääminen olemassa olevalle BI-alustalle. Strateginen painopiste: Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa, Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri	10 000	941697
Lumitykki	Tykillä voidaan valmistaa lunta jo pienellä pakkasella. Strateginen painopiste: Monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet kaiken ikäisille	23 000	941696
Lähiliikuntaolosuhteiden kehittäminen	Liikunnallisesti aktiiviset päiväkotit ja koulupihat. Strateginen painopiste: Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy, laadukas ja uudistuva perusopetus	110 000	941700
Pyöräpysäköinti liikuntapaikkojen yhteyteen	Ihalan tekonurmikentän, Kuloisten tekonurmikentän ja Kaanaan tekonurmikentän yhteyteen. Strateginen painopiste: Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa	13 000	941701
Retkeilyreittien kehittäminen	Kyltit, polkujen parantaminen, levähdyspaikkojen lisääminen. Strateginen painopiste: Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa	10 000	941702
Uintikeskus Ulpukka, uintikilpailut	Sähköinen ajanottoilaitte kilpailutoimintaan. Strateginen painopiste: Monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet kaiken ikäisille	52 000	941699
			941682
Ulkokenttien valojen vaihtaminen energiatehokkaisiin valoihin	Liikuntapaikoilla on 80 vanhaa valaisinta, joiden vaihtaminen uusiin energiatehokkaisiin valoihin on ajankohtaista. Strateginen painopiste: Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa	45 000	941703
		314 000	

KH: projekti 941682 -70.000 €

10.4. Kunnallistekniikan investointiohjelma 2024-2026

Hanke	Vuosi	2024	2025	2026	Hanke kust. yhteensä
Asuntoalueet					
3041	<i>Kuloistenniitty II</i>		900		900
3042	Ensimmää		550		550
3045	Kerttulanmäki		300		300
3046	<i>Pirilänlaakso</i>			500	500
3047	<i>Mustikkamäki</i>			600	600
3048	<i>Hakinpelto</i>		600		600
		550	1 800	1 100	
Yritysalueet					
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet (sitomattomat kohteet)	100	100	100	
3027	Kantokangas pohj. 2024 vaihe 1/2 *	500	200		700
3044	Leilikallio 2	500			500
3049	<i>Hahdenniemi 2</i>		350		350
	Sataman laajennusalue	200			
3051	Itäniityntien liikennejärjestelyt	200			200
3052	<i>Kantoniitty 2</i>			500	500
3053	<i>Myllypellon koulun alue</i>		200		200
		1 500	850	600	
Muut investointihankkeet					
3013	Perusparannus*				
	Ounelantien alue 2024 vaihe 3/3	500			1 100
	Rekryytinkuja, Kriivarinkuja	400			
	<i>Inkoistentie</i>		300		
	<i>Polusmäentien alue</i>		500	300	
3014	Taitorakenteet (alikulukäytävät)		300	300	
3015	<i>Kuloisten risteysilta, Mahittulan silta *</i>		5 000	5 000	10 000
3054	Kevyen liikenteen sillat	350	500		
3034	Isojen ojen kunnostus	200	200	200	
3038	Yksityistiet	300			
3100	Suunnittelu	350	350	350	
3200	Kadut (sitomattomat kohteet)	200	200	200	
3200	Muut kevytväylät	140	140	140	
3200	Liikennevalot	50	50	50	
3200	Liikenneturvallisuus	110	110	110	
3202	E18-hanke *	600	2 000	4 000	4 750
3203	Keskustakohteet	100	200	200	
3204	Helmi2-hanke	60			
3560	Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen*	300	250	250	
3563	Ratahankkeet	160	500	300	
3300	Katuvalaistus (rakennus- ja saneerauskohteet)	500	500	500	
3400	Päällystykset	700	700	700	
3562	Suvituulenpuisto*	300	450	150	1 350
3564	Kesärannan laiturit	100			
3500	Viheralueet				
	Puistojen rakentaminen, saneeraus (+ koirapuistot)	200	100	100	
	Leikkikenttien rakentaminen, saneeraus	60	60	60	
3550	Hahdenniemi				
	Venesatama	100	100	100	
	Uimaranta	30			
		5 810	12 510	13 010	
	Yhteensä	7 860	15 160	14 710	

KH: Ensimmää projekti 3042, siirretään vuodelle eteenpäin

10.4.1. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2024

(kursiivilla myöhemmin toteutettavien hankkeiden perustelut)

Asuntoalueet

3041 Kuloistenniitty II (vuonna 2025 900.000 €)

Kuloistenniitty II-alueelle on asemakaavassa esitetty rivitalotontteja, joissa olisi yhteensä noin 150 asuntoa. Alueelle rakentuu noin 100 m Kuloistentietä, Kuloistenpellonkatu sekä kaksi pysäköintialuetta mm. kuntoratojen käyttäjille. Lisäksi Vetikonpolkua kunnostetaan. Katujen rakentamisen kustannusarvio on 900.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3042 Ensima (600.000 €), Infralrk 550.000 €, KH: siirretään vuodella eteenpäin

Ensimaan asemakaavan on tarkoitus vahvistua vuoden 2024 alkupuolella. Asemakaava-alueelle on tulossa noin 30 kpl omakotitontteja. Ensima on tällä hetkellä kokonaan yksityisomistuksessa, kaupungin omistukseen on tulossa myös muutama omakotitontti.

Ensimaan alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Alueen rakentaminen on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi yhdessä osassa. Alustavien kustannusarvioiden mukaan Ensimaan katujen rakentaminen maksaa noin 600.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3045 Kerttulanmäki (vuonna 2025 300.000 €)

Kerttulanmäen asemakaavan on tarkoitus vahvistua vuonna 2024. Alueelle on tulossa kerrostalo- ja rivitaloasumista. Alue on yksityisessä omistuksessa. Kerttulanmäen alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Kerttulanmäelle on rakentumassa yksi katu Kerttulantieltä alueen keskelle. Alueen rakentaminen on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi yhdessä osassa. Alustavien kustannusarvioiden mukaan Kerttulanmäen katujen rakentaminen maksaa noin 300.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3046 Pirilänlaakso (vuonna 2026 500.000 €)*

Pirilänlaakson asemakaavoituksen aloittamista valmistellaan. Alueelle suunnitellaan tulevan noin 100 uutta omakotitonttia ja mahdollisesti päiväkotia. Pirilänlaakson asemakaava-alue on toteutuessaan kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista ja rakentaminen on suunniteltu alustavasti toteutettavan kahdessa osassa. Rakentamisen aikataulut tarkentuvat myöhemmin.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3047 Mustikkamäki (vuonna 2026 600.000 €)*

Mustikkamäen asemakaava on vasta vireillä. Alueelle on suunnitteilla pientalovaltaista rakentamista. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen aloitetaan mahdollisesti vuonna 2026. Alueen rakentamisen aikataulut tarkentuvat kaavoituksen edettyä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3048 Hakinpello (vuonna 2025 600.000 €)*

Hakinpellon asemakaavaluonnos on ollut nähtävillä kesällä 2022. Asemakaava vahvistunee vuoden 2024 aikana. Hakinpellon alueelle on tulossa pääosin rivitaloasuntoja. Alue on suurimmaksi osaksi yksityisomistuksessa.

Hakinpellon alueelle on rakentumassa uusi katu, Tikanmaankadun linjausta muutetaan sekä lisäksi alueella parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Yritysalueet

3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet, sitomattomat kohteet (100.000 €)

Hankkeeseen varataan määräraha (100.000 euroa) kadunrakennuskohteisiin, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi kaava-alueet, joille infraa ei ole vielä rakennettu ja tonteille kohdistuu kysyntää talousarviovuoden aikana. Määrärahan käytöstä kohteisiin päättää tekninen johtaja. Talousarviovuoden aikana infralautakunnalle esitetään kooste, miten sitomattomat määrärahat on käytetty.

Katurakentamista koskevan määrärahan käytön edellytyksenä on, että tarvittaessa Raision Vesi Oy osoittaa tarvittavan määrärahan vastaavien kohteiden vesihuollon rakentamiseen.

***3027 Kantokangas, pohjoinen (500.000 €)**

Kantokankaan asemakaavan pohjoisen osan kunnallistekniikan rakentamista aloitetaan rakentamalla Kankaantie sekä Moreenikatu ja Sorakatu.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3044 Leilikallio 2 (500.000 €)

Leilikallio 2:sen asemakaavamuutoksen vahvistuttua alueelle rakennetaan Vuoritien kunnallistekniikka. Samoin kuivatusta alueella parannetaan. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen on tarkoitus toteuttaa yhdessä osassa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

***3049 Hahdenniemi 2 (200.000 €)**

Sataman laajennusalue Hahdenniemen venesataman kehittämistä jatketaan. Sataman olisi tarkoitus laajentua etelän suuntaan nykyisen toimijan vuokrasopimuksen päättyessä. Alueella tehdään PIMA-tutkimuksia, joiden perusteella määräytyy maaperän puhdistamisen tarve (200.000 euroa).

Hahdenniemi 2- asemakaava on luonnosvaiheessa. Tavoitteena on aloittaa asemakaava-alueen toteuttaminen vuonna 2025. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta (vuonna 2025 350.000 euroa).

3051 Itäniityntien liikennejärjestelyt (vuonna 2024 200.000 €)

Ikeaa vastapäätä rakentunut uusi liikekiinteistö on aiheuttanut runsaasti lisää risteävää liikennettä Itäniityntielle. Liittymään tehdään toimenpidetarkastelu, jolla selvitetään toimivin vaihtoehto.

3052 Kantoniittu 2 (vuonna 2026 500.000 €)

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä vuonna 2016, kaavaehdotuksen laadinta on käynnistetty ja valmistunee vuoden 2024 aikana. Alueelle kaavoitetaan toimitilatontteja Raumantien varteen.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3053 Myllypellon koulu (vuonna 2025 200.000 €)

Myllypellon koulun alueelle on suunnitteilla uusi koulu. Myllypellon koulun asemakaavaluonnosta valmistellaan parhaillaan. Alustavien arvioiden mukaan koulun rakentaminen aloitetaan vuonna 2025. Alueelle tarvitaan uutta kunnallistekniikkaa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Muut investointihankkeet

***3013 Perusparannus (900.000 €)**

Ounelantien alueen saneerausta jatketaan. Alue saneerataan kolmessa osassa, joista vuonna 2024 on vuorossa viimeinen osa. Ensimmäinen osa tehtiin vuonna 2022 ja toinen vuonna 2023. Kolmannessa osassa on tarkoitus kunnostaa Vihtiläntie kokonaan sekä Prännikatu. Vuoden 2024 rakennuskustannukseksi on arvioitu 500.000 euroa.

Rekrytinkujan ja Kriivarinkujan vesijohto- ja jätevesiverkosto on saneerauskuntoista, eikä alueella ole kattavaa hulevesijärjestelmää, lisäksi kadut ovat huonossa kunnossa. Saneeraus on suunniteltu tehtäväksi vuonna 2024. Vuoden 2024 rakennuskustannukseksi on arvioitu 400.000 euroa.

Perusparannushankkeet vuosina 2025-2026:

Inkoistentien vesijohto- ja jätevesiverkosto on saneerauskuntoista, eikä alueella ole kattavaa hulevesijärjestelmää. Saneeraus on suunniteltu tehtävän vuonna 2025.

Polusmäentien alueen kunnallistekniikka on huonokuntoista. Polusmäen alueelle on vireillä yksityisen maanomistajan kaavoitusohjelma. Asemakaavan toteutuessa Polusmäentien luonne muuttuu ja kadun kunnostaminen tulee ajankohtaiseksi. Alueen rakentaminen on suunniteltu tehtävän kahdessa osassa, ensimmäinen osa vuonna 2025.

Perusparannushankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu niihin vesihuollon rakentamisen osalta.

3014 Taitorakenteet (300.000 €)

Määrärahalla kunnostetaan huonokuntoisia alikulkukäytäviä, kunnostettavat kohteet määräytyvät kuntotarkastusten perusteella. Seuraavaksi on tarkoitus saneerata Alhaistentien alikulku.

***3015 Kuloisten risteyssilta, Mahittulan silta (vuonna 2025 5.000.000 €)**

Vt 8:n ylittävä Raisiontien silta (Kuloisten risteyssilta) on kuntoarvioissa osoittautunut erittäin huonokuntoiseksi ja uusimistarve on suuri. Kuloisten risteyssillan uusiminen muuttaa Raisiontien linjausta sekä tasausta. Tasausta on muutettava, koska alituskorkeus ei nykyisellään täytä nykyvaatimuksia. Nämä muutokset vaikuttavat vt 8:n nykyisten ramppien toimivuuteen. Tiesuunnitelman laatiminen on käynnissä. Raisionjoen ylittävä Mahittulan silta on samoin huonokuntoinen ja se on kunnostettava samassa yhteydessä mm. tasausmuutosten ja uusien ramppien sijainnin takia. Hankkeen kokonaiskustannusarvio tarkentuu suunnittelun edetessä.

3054 Kevyen liikenteen sillat (350.000 €)

Lahdenperänraitin kevyen liikenteen silta on huonokuntoinen. Lahdenperänraitti on tärkeä kevyen liikenteen yhteys Kaanaasta keskustan suuntaan. Jotta kyseistä yhteyttä voidaan hoitaa ympäri vuoden, on silta uusittava. Alustava kustannusarvio sillan uusimiselle on 350.000 euroa.

Raisionjoen ennallistamishankkeen takia kulkuyhteys poistui joen yli vesilaitoksen saunan kohdalta. Haunisten altaan läheisyyteen rakennetaan Raisionjoen ylittävä kevyen liikenteen silta ulkoilureitin yhteyteen (vuonna 2025 500.000 euroa).

3034 Isojen ojien kunnostus (200.000 €)

Raision alueella on viisi merkittävää ojaa, jotka toimivat hulevesien purkuvesistöinä. Järvenojan ja Piuhanojan vanha ojitussuunnitelma on päivitettävä. Suunnitelman perusteella ojia tullaan kunnostamaan talousarviomäärärahalla. Kokonaisuudessaan ojien kunnostaminen edellyttää ojitustoimitusten tekemistä.

Järvenojan uoman putkitus on saneerattava Vähäniitynkadun kohdalla. Alustava kustannusarvio on 130.000 euroa.

3038 Yksityistiet (300.000 €)

Hanke käsittää yksityisteiden parantamistöitä. Raisionjoen ennallistamishanke on viivästyttänyt teiden kunnostusta joidenkin yksityisteiden osalta. Mahittulan ja Petterinpellon yksityistiekuntien väylät on tarkoitus kunnostaa vuonna 2024, kun ennallistamishanke on valmistunut.

3100 Suunnittelu (350.000 €)

Hanke sisältää konsulttitoimistoilta ostettavia suunnittelu-, mittaus- ja tutkimustöitä.

Katujen ja vesihuollon suunnittelu tehdään yhdessä Raision Vesi Oy:n kanssa. Katujen osuudeksi suunnittelusta arvioidaan 350.000 euroa.

3200 (500.000 €)

Hankkeeseen 3200 kuuluvat katujen ja kevytväylien sitomattomat kohteet, liikennevalot sekä liikenneturvallisuuskohteet. Määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen johtaja talousarviovuoden aikana. Infralautakunnalle esitetään talousarviovuoden aikana kooste, miten sitomattomat määrärahat on käytetty. Hankeen 3200 kokonaissumma on **500.000 euroa**.

Kadut, sitomattomat kohteet (200.000 €)

Hankkeeseen sisältyy varaus kadunrakennuskohteille, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Tällainen kohde voi olla esimerkiksi asemakaava-alueella sijaitseva katu, joka on jäänyt aikanaan rakentamatta ja kun alueelle rakentuu uudisrakentamista, infran rakentaminen tulee ajankohtaiseksi.

Osa kohteista voi edellyttää, että Raision Vesi Oy osoittaa osaltaan rahoituksen kyseisille kohteille.

Muut kevytväylät (140.000 €)

Hanke sisältää kevyen liikenteen väylien rakentamista, lähinnä kevyen liikenteen reitistön täydentämistä ja parantamista.

Liikennevalot (50.000 €)

Hanke sisältää liikennevalojen saneerausta sekä liikennevalokojien uusimista.

Liikenneturvallisuus (110.000 €)

Hankkeeseen sisältyy liikenneturvallisuutta parantavien kohteiden rakentamista, kuten korotettuja suojateitä kevyen liikenteen reitistön pääreiteillä tai kevyen liikenteen väylillä ajoneuvojen ajon estäminen rakenteellisilla ratkaisuilla. Tyypillisimpiä ovat kohteet, joiden parantamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Liikenneturvallisuuskohteiden valinnassa käytetään mm. seudullista liikenneturvallisuusselvitystä (hyväksytty infra-ltk 14.6.2022 §73).

***3202 E18-hanke (600.000 €)**

E18-tien parantamisen tiesuunnitelma Raision keskustan kohdalla valmistui 2021. Hankkeeseen liittyvien kadunrakennussuunnitelmien laatiminen alkaa, kun koko hankkeen aloitusajankohta on varmistunut. E18-tien parantamisurakan mahdollistamiseksi Raision Vesi Oy siirtää nykyistä verkostoaan. Vesihuollon rakentamisen myötä kadun rakentaminen aloitetaan Martinkadusta.

E18-parantamishankkeen Naantali–Raision välin tiesuunnitelmat samoin kuin hankkeeseen liittyvät katusuunnitelmat valmistuvat vuonna 2023.

E18-hankkeen toteutus ja rakennussuunnittelu vaatii kaupungin panostusta sekä henkilöresurssin että suunnittelun valmiuden osalta.

3203 Keskustakohteet (100.000 €)

Keskustan ehostamiseen käytetään vuosittain määräraha, jonka kohdentamisesta päättää tekninen johtaja talousarviovuoden aikana.

***3560 Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen (300.000 €)**

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen -hankkeen kohteena jatketaan Varppeenkadun parantamista. Varppeenkatu on tarkoitus parantaa välillä Soliniuksenkatu – Tasalankatu, ensimmäinen osa toteutettiin vuonna 2023. Toisessa osassa parannetaan väli Sippolankatu–Tasalankatu. Hankkeessa parannetaan jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta. Lisäksi Varppeenkadulla parannetaan viihtyisyyttä ja alueen kuivatusta. Turku Energia saneeraa Varppeenkadun alla kulkevaa kaukolämpölinjaa samassa yhteydessä. Hankkeelle on myönnetty kävelyn ja pyöräilyn edistämisen valtionavustus, jonka saamisen edellytyksenä oli, että hanke valmistuu kokonaisuudessaan marraskuuhun 2024 mennessä.

3563 Ratahankkeet (160.000 €)

Nuorikkalan seisakkeen suunnittelu on aloitettu vuonna 2023 yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Ratasuunnitelma valmistuu vuoden 2024 aikana. Tavoitteena on, että Nuorikkalan seisake rakennetaan vuoden 2025 aikana.

3300 Katuvalaistus (500.000 €)

Hanke sisältää rakennus- ja saneerauskohteiden valaistuksen. Uudistettavissa kohteissa käytetään led-tekniikkaan pohjautuvaa valaistusta.

3400 Päällystykset (700.000 €)

Hanke sisältää kuntokartoituksen perusteella valittujen katujen uudelleen päällystykset ja ajoratamaalaukset.

Määrärahaa varataan osa kevyen liikenteen väylien päällystykseen (100.000 €).

***3562 Suvituulenpuisto (300.000 €)**

Suvituulenpuiston rakentaminen alkoi vuonna 2023, jolloin rakennettiin alueen eteläosaa. Vuonna 2024 on tarkoitus rakentaa leikkialue varusteineen valmiiksi. Vuonna 2025 rakennetaan Suvituulenpuiston pohjoisosa.

3564 Kesärannan laiturit (100.000 €)

Kuntotutkimuksessa alueen laiturit ankkurointeineen on todettu erittäin huonokuntoisiksi. Laiturit uusitaan kokonaisuudessaan.

3500 Viheralueet (260.000 €)

Puistokohteista katupuuistutuksia uusitaan Hulvelankadulla. Sairaantulehmut (lehtipuun koro) vaihdetaan monilajisiin puuistutuksiin Hulvelan palvelutalosaatiön kanssa yhteistyössä. Monilajisia katupuuistutuksia lisätään mm. Raisiontielle ja Kaanaantielle. Killi ja Nalli - patsaan edustan sekä kaupungintalon edustan istutusalueita uusitaan (100.000 euroa).

Ylhäisten koirapuisto on saneerauskohteinen. Asukaspalautteissa on toivottu koirapuistoa, jossa isoille ja pienille koirille on varattu erilliset alueet. Saneerauksen yhteydessä Ylhäisten koirapuistoon rakennetaan erilliset aitaukset (100.000 euroa).

Leikkipaikoilla rikkoutuneita tai kuluneita leikkivälineitä vaihdetaan uusiin vastaaviin eri puolilla kaupunkia. Metsäsyyltyn, Metsäaronpuiston ja Montiskalan leikkipaikoilla aidataan alueita osittain metallisella kolmilanka-aidalla estämään suoraa kulkuyhteyksiä ajoradalle ja näin lisätään alueen turvallisuutta (60.000 euroa).

3550 Hahdenniemi (130.000 €)

Venesatamassa peräpaaluja korvataan venepuomeilla A-laiturin alueella. Kuntotarkastuksessa on todettu B- JA C-laiturien ankkuroinnit erittäin huonokuntoisiksi, joten ne on uusittava ennen purjehduskautta 2024. Lisäksi mastonosturi varustetaan lukituksella. (100.000 euroa).

Uimarannalle hankitaan perinteiset pukukopit. Ilkivallan vähentämiseksi lisätään Timalipolulle uimarannan osuudelle sekä matonpesupaikalle valaistusta. (30.000 euroa).

10.5. Talonrakentamishjelma 2024-2028

Hanke-numero	Hankkeen nimi	2024		2025		2026		2027		2028		2024-2028		Kokonais-kustannukset 1.000 euroa
		menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	
4010	Hankesuunnittelu	100		100		100		100		100		500		
4313	Petäsmäen päiväkodin perusparannus					100		1 600		1 000		2 700	0	2700
4407	Uusi alakoulu 0-4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa)			100		4 000		4 700		4 000		12 800	0	12 800
4415	Tiedonpuiston koulu (yhtenäiskoulu 5-9) *	16 950	225	15 550	375	1 000	150					33 500	750	44 500
4419	Myllypellon koulu (yhtenäiskoulu 5-9)	100		8 000		16 000		12 000				36 100	0	36 100
4706	Uintikeskus Ulpukan perusparannus (tai uudisrakennus)			100		1 500		1 500				3 100	0	3 100
4332	Kuloistennetty uusi päiväkot*	4 200		4 200								8 400	0	8 400
4319	Kaanaan päiväkodin laajennus									600		600	0	1300
4416	Tikanmaan koulu peruskorjaus (muutos päiväkodiksi)							100		1 500		1 600	0	3200
4337	Uusi pohjoisen alueen päiväkot	100		2 400		2 300						4 800	0	4800
5010	Peruskorjaukset	1 200		1 000		1 000		1 000		1 000		5 200	0	
7010	Kiinteistöjen pihatyöt	200		100		100		100		100		600	0	
8010	Sisäilmakorjaukset	300		300		300		300		300		1 500	0	
	Bruttomenot ja -tulot yhteensä	23 150	225	31 850	375	26 400	150	21 400	0	8 600	0	111 400	750	
	Nettomenot yhteensä	22 925		31 475		26 250		21 400		8 600		110 650		
	* Monivuotinen hanke, jonka kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia.													
	Hankeet 4313, 4405, 4419, 4706, 4332, 4319, 4416, 4337 vaativat hyväksytyt tarveselvityksen / hankesuunnitelman, hankekoko, aikataulu ja kustannusarvion tarkentuvat suunnittelun edetessä.													
	4415 Tiedonpuiston koulun (Uusi yhtenäiskoulu 5-9) hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 1.11.2021 § 165 Kustannusarvio ei sisällä irtaimistoa, tontin hankintaa, rahoituskustannuksia eikä vanhan koulun purkukustannuksia.													
	Strategiset tavoitteet: Laadukas ja uudistuva varhaiskasvatus ja perusopetus Rohkeat kasvainvestoinnit Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa													
	Muutokset: Infratlk 10.10.2023 § 8. Hanke 4407 vuosille: v.2024 100 000 €, v.2025 2 000 000 €, v. 2026 4 000 000 €, v.2027 4 700 000 €, v.2028 2 000 000 €. KJ 6.11.2023. Hanke 4407 uusi alakoulu aloituksen siirto -100.000 € (alkuperäisen esityksen mukaan)													

10.5.1. Talonrakentamishjelman 2024-2028 hankekohtaiset perustelut

Yleisesti voidaan todeta, että talonrakentamishjelmaan esitetyt hankekoot, aikataulut ja kustannusarviot tarkentuvat suunnitteluvaiheiden edetessä. Kustannusarvioiden tarkkuus eri vaiheissa suunnittelutietojen tarkkuudesta riippuen: esisuunnittelu ja tarveselvitysvaihe +- 25 %, hankesuunnitteluvaihe +-15 % ja toteutussuunnitteluvaihe +- 10 %. Hankkeissa huomioitavat riskit: rakennuskustannusten muutokset (mm. investointilainakorot, tarvikkeiden- ja työvoiman saatavuus), jotka tulee huomioida esisuunnittelun ja toteutusvaiheen välillä olevana aikataulu- ja kustannusriskinä. Esitetyt määrärahat eivät sisällä mahdollisia irtaimiston hankintakustannuksia.

Palveluverkkoselvitykset

Sivistystoimiala on laatinut palveluverkkoselvityksen vuosien 2018–2019 aikana, jonka yhteydessä on päätetty kahden aluemallin ja ikärakenteen toteuttaminen asteittain (alue 1 ja alue 2). Näiden organisaatioiden tehtävänä olisi toteuttaa oman alueen palveluntarjonta aina päiväkodista perusopetuksen päättövaiheeseen asti. Kaupungin kasvun ollessa tällä hetkellä aktiivista on ollut tarpeen päivittää palveluverkkoselvitys koulu- ja päiväkotien osalta. Palveluverkkoselvityksen päivitys toteutettiin keväällä 2023. Kaupunginvaltuusto hyväksyi palveluverkkoselvityksen päivityksen syyskuussa 2023.

4010 Hankesuunnittelu

Määrärahaa on varattu kunkin talousarviovuoden aikana esille tuleviin ennalta arvaamattomiin uusiin tilahankkeisiin liittyvien hanke- ja luonnossuunnitelmien, erilaisten tutkimusten, selvitysten ja kartoitusten sekä kustannusarvioiden laatimista varten.

4313 Petäsmäen päiväkodin perusparannus

Petäsmäen päiväkoti on rakennettu vuonna 1987. Kiinteistössä on tehty saneeraus ja kunnossapitokorjauksia eri vuosina mutta kiinteistön peruskorjaus on tekemättä. Päiväkodin kerrosala on 888 k-m².

Kiinteistössä tehdään seuraavan kolmenvuoden aikana kunnossapitopito- ja huoltokorjausta, jonka jälkeen tulisi suorittaa laajamittainen koko kiinteistöä kattava perusparannus.

Peruskorjauksessa tai uudisrakentamisessa tulee huomioida sivistystoimialan eri palvelualueiden alueelliset tilatarpeet. Petäsmäen päiväkodin kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa.

4407 Uusi alakoulu 0-4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa)

Kaanaan nykyinen koulu on rakennettu kolmessa eri vaiheessa vuosien 1958, 1963 ja 2001 aikana. Kiinteistössä on tehty sisäilma- ja kosteustekninen kuntotutkimus syksyllä 2003 ja kuntotutkimus mahdollista perusparannusta varten 7.5.2019.

Vuosina 1958 ja 1963 valmistuneet koulun osat ovat tulossa elinkaarensa päähän ja niissä tulisi toteuttaa laajamittainen perusparannus tai korvaava uudisrakennus. Hankkeen toteuttaminen perusparannustoimenpiteenä edellyttää jonkinlaisten väistötilojen hankkimista.

Uudessa kouluverkkomallissa Kaanaan nykyinen koulu purettaisiin ja alustavien suunnitelmien mukaan uusi alakoulu 0–4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa) rakennettaisiin Kaanaan alueelle. Mahdolliset tonttivaihtoehdot kartoitetaan.

Uudisrakentamisessa tulee huomioida sivistyskeskuksen eri palvelualueiden alueelliset muuttuvat tilatarpeet. Kaanaan koulun kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Kokonaisarvioinnissa ja hankesuunnittelussa on otettava huomioon tonttivaihtoehdot, nykyisen rakennuksen elinkaari ja toiminnallisuus pitkällä tähtäimellä (ops.).

4415 Tiedonpuiston koulu (Uusi alue 1. yhtenäiskoulu 5-9)*

Tiedonpuiston koulun uudisrakennushanke on käynnistynyt nykyisessä Vaisaaren yläkoulurakennuksessa olevien sisäilman laatua heikentävien riskirakenteiden laajuuden ja rakennuksessa pitkään koettujen sisäilman laatuun liitettyjen oireiden vuoksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen kokouksessaan 12.10.2020 ja hankesuunnitelman 1.11.2021 / § 165.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt kokouksessaan 24.5.2021, että hanke toteutetaan vuosiluokille 5–9 tarkoitettuna yhtenäiskouluna.

Tiedonpuiston koulu rakennetaan nykyisen Vaisaaren koulun ja kirjaston väliselle pysäköintialueelle Vaisaaren kaupunginosaan kortteliin 0157 tontille 1, osoitteeseen Juhankuja 4.

Hankkeen toteutusmuoto on projektinjohtourakka, joka on päätetty infralautakunnassa 18.1.2022 / § 9 ja kaupunginhallituksessa 24.1.2022 / § 13.

Hankkeen rakentaminen alkanut kesällä 2023 ja rakennus otetaan käyttöön tammikuussa 2026. Nykyinen Vaisaaren yläkoulurakennus on käytössä rakentamisen aikana ja se puretaan uuden koulurakennuksen valmistuttua. Koulun piha- ja pysäköintialueet rakennetaan pääosin vanhan koulun purkamisen jälkeen erillisenä urakkana.

Tiedonpuiston koulurakennus tulee palvelemaan nykyiseen tapaan vuosiluokkia 7–9, siihen saakka, kunnes alueen 2 yhtenäiskoulu valmistuu. Tästä johtuen tullaan muutosvaiheen aikana tarvitsemaan lisätiloja kädentaitojen, kotitalouden ja fyke-opetuksen järjestämiseen.

Toteutusaikataulu:

2024 rakentaminen

2025 rakentaminen, kalustus, vanhan koulun purkamisen aloitus

2026 käyttöönotto tammikuussa, koulun pihan ja pysäköintialueen rakentaminen.

4419 Myllypellon koulu (alue 2 yhtenäiskoulu 5-9)

Uuden kouluverkon suunnitelmassa alue 2. Myllypellon koulu rakennetaan Raision keskustan länsi-/pohjoispuolelle Pirilän alueelle. Kaavatyö on vireillä.

Tarveselvityksen laatiminen on aloitettu syksyllä 2023. Suunnittelussa tulee huomioida myös sivistystoimialan eri palvelualueiden vuosittain muuttuvat tilatarpeet. Alue 2. yhtenäiskoulun kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4706 Uintikeskus Ulpukan perusparannus (tai uudisrakennus)

Uintikeskus Ulpukasta on laadittu kuntoarvioraportti vuonna 2016. Kuntoarvio perustuu kiinteistön silmämääräiseen, ainetta rikkomattomaan tarkastukseen. Ulpukasta on laadittu myös tarkempi kuntotutkimus vuonna 2022. Kuntotutkimusten tulosten ja erillisen suunnittelun perusteella sekä mahdollisen perusparannushankkeen laajuuden ja ajoituksen tarkentuessa kustannusennuste 3,1 milj. euroa tulee tarkentumaan. Uudisrakennuksen mahdollisuutta kartoitetaan.

4332 Kuloistenniitty päiväkot*

Kuloistenniityn päiväkodin rakentaminen perustuu varhaiskasvatuspaikkojen tarpeen kasvuun. Palveluverkkoselvityksen päivitys toteutettiin keväällä 2023. Kaupunginvaltuusto hyväksyi palveluverkkoselvityksen päivityksen syyskuussa 2023.

Kuloistenniityn päiväkodista on valmistumassa tarveselvitys ja hankesuunnitelma loppuvuodesta 2023.

4319 Kaanaan päiväkodin laajennus

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa Kaanaan nykyinen koulu purettaisiin ja alustavien suunnitelmien mukaan uusi alakoulu 0–4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa) rakennettaisiin Kaanaan alueelle.

Nykyisen koulun keittiö ja ruokasali palvelee tällä hetkellä myös päiväkotia. Koulun poistuessa käytöstä, päiväkotia tulee laajentaa keittiö-, ruokasali- ja tarvittavien muiden toimintojen osalta. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4416 Tikanmaan koulu peruskorjaus (muutos päiväkodiksi)

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa nykyinen Tikanmaan koulurakennus peruskorjataan ja muutetaan palveluverkkoselvityksen mukaisesti varhaiskasvatuksen käyttöön päiväkodiksi. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4337 Uusi pohjoisen alueen päiväkoti

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa rakennetaan uusi päiväkoti Raision pohjoisalueen puolelle. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

5010 Peruskorjaukset

Pienemmät peruskorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa.

7010 Kiinteistöjen pihatyöt

Kiinteistöjen pihatyökohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa.

8010 Sisäilmakorjaukset

Kiinteistöjen sisäilmakorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa. Osa määrärahasta tulee kohdentaa äkillisiin ja ennakoimattomiin sisäilmakorjauksiin.

